

Krátki Návuk
Vogrszkoga Jezika

je to **Zacsetníke,**

vödáni od

Goszpona Szalay Imrea.

Na Vandalszka Vüszta prenesseni

p o

Gossias Jó'sefi,

Gornyo-Szinieskom Plebánosi.

Novak Andre

Sztróskom Plemenite 'Seleznoga Vármegyéva
Obsine vöstampani.

U - Grádczi, 1833.

Papir ino Natiszkanye od Leykam Andrása.

140162

140162

«Dabitur Genti facienti fructus ejus.»

Math. XXI.

N 218/1957

*Časopis - Slovnik Jezik
1885. 1. 1. Číslo*
PREDGOVOR.

Od orszácskih Ocsákov (1791 art. 16. — 1792 art. 7. — 1805 art. 4. — 1827 art. 11.) i za nyimi od nassegá 'seleznoga Vármegyéva 1826, 26. Nov. z-drasztejnyom je dokoncsano vcsenyé vogrszkoga Jezika, kakti edno tákse obcsinszko-potrebno delo, brezi steroga sze imenüványe Králevcsine rávnotak nebi moglo ovarvati, kak sze niscse nemore za ocozo zvati brezi diteta; tou je tou: csi sze ednouk pokopa vogrszka rejcs, more z-obrásza zemlé potūnoti i vogrszki národ.

Naj sze tak vogrszki Jezik nej szamo nepomenkáva, nego med kralevcšánczi sze bolye i bolye vkorni i raz'séri, morejo pouleg du'snoszti vszi Fárni skolniczke na vogrszki Jezik vcsiti szvoje mále vucsenike.

Medtémtoğa liki soustari silo k-síványi-poloobdelavczí plúk k-orányi je neogibljivo potrebben: rávnotak niti skolnik vcsiti,

Božić

nití sze sotlarje rejszan navcsiti nemorejo brezi právoga voja, i réda.

Dozdaj szam trplivo csakao od drùgih odméne jaksih Zemlákov k-tomi vöposztávlenomi czili te mále pomágajoucsi áldov; ali neszrecsen! — nej szam sze ga mogao vcsakati, — izda eden na drùgoga csáka, — niscse neszmi zacsnoti! — nemorem sze 'se du'se zadr'sati, ka nebi mojim lüblémim dobrovolnim málim Zemlyákom v-potrejbcsini prikázao toti málo iszkro, ali sto zná? csi ona v-dobre gobe z-dobroga oczla szkresena nede z-hasznovitnov szvetlosztjov z-kmicsnoszti vnouge vöpelala!

Pokedób sze zná vogrszki Jezik z-vnougimi Grammatikami hválití, med sterimi szo sze mi te edne z-szvojov velikoucsov za mosnyé sziromaskih Szlovenov sztrasne, z-dúgocsov pa mláde pámeti zaszipávajoucse vidile, — preodébrao szam szi Goszpona Szalay Imre Professora Grammatiko sztolmacsiti, kám záto, ár szo oni z-nasse Szombathelyszke Púspekíe, i 'seleznoga Vármegyéva rodjeni náj krátcsise - szvetlou kakti za nász Vandale

namejnili písati: kám zátó, da sze potrejbna skér z-náj ménsim sztroskom more szpraviti.

Vu obrácsanyi szam pohaszno deacske recsí na polescsánye vucsitelov — za vucsenike szam je pa poszloveno. — Jasz i drůgi vnougi szmo sze z-deacskimi recsmi vcsili: Mi a' Nomen? mi az Adjectivum? etc. nej je spot tak za nász, csi tak zacs nemo kaj vcsiti, kak pred nami drůgi Náródje.

Vido szam pri tom deli naprej vnouge loczné prouti meni natégnyene, — ali jasz szamsze nej zbojao lagojih jezikov, steri (fruges consumere nati) szamí nikaj dobra neznajoucsi szpecsti, radi ospotávajo lűczke náj bougse reje, ino liki kákse szove v-kmiczi na hűdo i dobro ednáko brecsijo, — nej szam sze, velím, zbojao z-edne sztráni szpoznavsi, ka sze je escse na ete szvejt nej naroudo, ki bi vszem lidém vsze mogao vgoditi; — z-drůge sztráni szam premiszlo on haszek, steri sze zná nigda po etoj knigi szpraviti; — obátrivalo me je vűpanye, da pomenke moje pobougsati, bode drůgim prilika szvoje vrejdnoszti i

nájeme pœvéksati; — vŭpao szam sze, da ti csednejši premiszlivši tou, kak 'smetno je prvomi po nevtrejtoj pouti hoditi? — premiszlivši, ka szpameten plantavi nemára, csi gli czigŭtajo one garicze, vu steri ga pelajo tá, kama ovak nemore pridti; — premiszlivši, ka i te szpokani zvon vkŭpszprávla raztepene lidi vu bo'so hi'so, — dobrovolni bodo zago-várjali moje falinge.

Nemouti sze tak nikaj moj lŭbléni máli Zemlák! nego eto pouleg návadnoga gúcsanya véksega tála Szlovenov píszano Grammatiko dobrovolno primi, sti, ino sze 'snyé vcsi z-mocsnim vervanyom, ka szam ti 'snyouv tvoj haszek pomiszlo, i nakáno czimprati. — Za toga volo, csi gli doŭ gdetam níki bodikaj csevkácske, kí kak z-toga nikaj nerazmijo, tak tebi dobra nevouscsijo, eto szprávo hŭdili; tí dŏn'k nyou nezavr'si, nego priátelcsno porazmivši pomenkanya, pohaszni moje trŭde, stere csi nescses plácsati, koncsi-már za nyih volo me preosztro nepo-kastigaj, tebé proszi

Obrniteo.

Nagibanye na Vcsenyé Vogrszkoga Jezika.

Domovina, i Kráo szta on Bolvan, steromi sze vszaki isztinszki Domorodecz (Hazafi) rad podáva. — Tomi Bolvani szvoje vernosztí, mo lübéznosztí Znaménja szkázati, na nyegov haszek, ali diko szvoje szkrbi, telovno mocus, i vszo mogoucsnoszt brezi mislejnya na szvoj lasztíven haszek, z-veliko szrecznosztíjov ponújati — escse i szvojo krv, ali sitek gorialdúvati, je kak plemenita naszládnoszt, tak i vrejdnoszt za ednoga právoga Szlovena (Vandalnsa).

Potomtoga da je od Bogá tak szkóncsano, naj mi Szlovenye nemajoucsi z-szvojega lasztívnoga Národa Poglavnika pod Vogrszkim Ravnanyom na poudnesnyoj Orszácskoj inessi mirovno, pokorno, i delavno bi prebivali: dú'sni szmo nasso Králevcsino braniti, nye dokoncsanya szpunyávatí, mo, kakti verne kotrige, za szvoje glavé szrecso, i postenyé sze szkrbeti. „Prebiválicsa mir iscsite, ár vu nyegovom mlri vass mir bode.“ Jer. XXIX. 7.

Ország, v-sterom mi Szlovenye prebívamo, sze imenúje Vogrszki od po Vogrszkom gucsécsih Vougrov, steri szo z-Ásie szem prisli. — Oni sze nájbole od 179 1/2 letta máo kronto szkrbijo nej szamo za obarvanye szvojega Jezika, nego z-szvojimi Orszácskimi, ino vármegyészкими rendelüványi 'selejo' i tou, ka bi nyihov Jezik vszi pod Vogrszkov Korounov bodoucsi Národje polúbili, i po nyem gúcsali, da bi sze moglo i od Vogrszke Králevcsine veleti ono, stero je Boug mládomi lüsztví pravo po obcsinszkom potopi: „Ovo té národ je eden, i vszi eden Jezik májo.“ Sztv. XI. 6.

Govorejnye (Jezik, Rejcs) vu szebi szamom pomiszleno je ono, po sterom sze lidjé od nejme, i nerázumne sztvári loucsijo; — je ono, po sterom szmo szí zvolili vu cslovecsánszko tiváristvo vküpsztopiti, i stero nász v-nyem obdr'si, — Jezik je izda vszakojacskoga dobroga nasztávlanya, i vizikoga czila náj prestimanejsa skér. — Poszebnó pa Jezik je Domovine náj dragsi, ino háklivejsi Kincs, ár sze po nyem eden národ od toga drügoga razpoznáva, i potrdjáva vu szvoji lasztivni praviczai. — Od técz sze tak dá razmeti, ka ki lübi Dobro szvoje Králevcsine, tisztí je tüdi zavézani naprejpomágati, rászériti nyé návadnoga Jezika.

Nassi Sztarisje, kak maloprve povejdane bo'sánszke recsi szvedocsijo, szo vszi z-edne

féle jezikom gúcsali, ino szo eden Náród bili vszizamá. — O! blá'seno vrejmen! — Oni szo tecsász szrecsni bili, dokecs szo z-ednoga pokolejnya bodoucsi drügoga Jezikanejnüczali. — Medtémtoğa ár vszamogoucsi Sztvoriteo je nám z-Paradi'soma vövr'senim na zemli z-vszakéféle nevoulami haszniti nakano, vidilo sze je nyemi, po preminejnyi nassih Sztarisov nász z-vszakojacskimi nevolami, i zmejsanczov pohájati. — Dokecs szo nassi Sztarisje ednoga Jezika bili, tecsász je tüdi nej pobegnola od nyih szlo'snoszt, i mirovesina (o! tí náj prestimanejsi szveczki kincs!) nego szo sze znali zjedinati vu glaszovitoga Bábel szkoga türna pre'smetnom zidanyi, i szamo te szo mogli od zacsnyenoga dela henyati, geto je od Bogá nyihov Jezik zmejsani; — z-tem szamo tou scsém potrditi, da v-ednom Králesztvi naj eden Jezik goszpodúje. — Vszakoga Národa kakti obcsinszkoga Tiváristva napínyávanje, i konecz v-tom sztojí, da on blá'seno, i sztálno 'siveti more; — dönok liki bábel szki türen sze je nej mogo zvršiti ztoğa zroka, ár je eden Jezik z-vszakéféle oklom napráseni: rávnotak ni eden národ, ni edno tiváristvo nemore niksega sztálnoga Dobra csakati natepeni, i zmoucšeni z-ptühinszkimi jezikmi.

Pred vszákim cslovekom sze dvouja Domovina odplira (pouleg szvedocsánsztva Sz. Pizma) nebeszka nájmre, i zemelszka; —

vszákí oslovek záto 'sivé v-zemelszkoj Domo-
vini, naj sze vu nebeszko pripravla. —
Medtémtoğa nebode on vrejden neb. Domo-
vine, steri dobrotivnoszt, i Jezik zemelszke
Domovine zametáva. — Zaisztino nemore sze
szpametno tajiti, ka vogrszki Ország, v-ste-
rom mi Szlovenye prebivamo, má praviczó
od nász terjati, naj sze pouleg nassega i
nyegovoga Jezika navcsímo, i tak vszízamá
obcsinszko Dobro, i blá'sensztvo naprej-
pomágamo.

Vogrszki národ ete Ország z-orosjom
priszvojivši je vu nyem prebívajoucse razločne
národe tisztoğa vrejmena nej steo pretirati, i
tak nyega opüszítiti; nego szo sztarinszki
Vógri escse nistere druge národe med szébe
notri prijali: i rávno té je zrok, ka je vogr-
szki Jezik pote'seni, i zavr'seni, — ka sze
vogrszki Bábel med 'salosztinov zmejsanczov
nemore dogotoviti.

Dönok je escse nej prejsao v-téliko szto-
tin premembai orszácski Jezik, nego sze vu
zdásnyem vreimeni zácsa o'sívati, i ponávlati
geto sze orszácski Ocsevje szkrbijo, da vszi
známo po vogrszkom gúcsati vu vogrszkom
országí. — Moremo tak pokorni biti opominanyi
nasse Domovine, ár ovak na nász szpádnejo
one kárajoucse recsi, z-sterimi sze je Zve-
licíteo grozio Jeru'sálesnszkomí várasi, kí je
márjao, i pregányao k-szebi poszlane Proroke,

Módre, i Vucsitele: „Jeru'sálem, Jeru'sálem! kelikokrát szam steo vküpszpraviti szini tvoje, liki kokous vküpszprávla píscencze szvoje pod perouti, i nej szí steo? ovo tvoje hi'se púsze bodo.“ Mát. XXIII. — Mi szmo toti na Vero gledoucs vszi Krsztstseniczke okrszt-seni, csigli v-nisterom táli neglihi pod Kri-sztusovi peroutai; ali Jezik, z-sterim toga Krisztusa vadlújemo, i nazvescsávamo, je nej edneféle. — Domovino szí pomiszli kakti tvojo Mater, stera 'se dávno 'selej, ka bi vszi 'snyé Jezikom 'sivelí, ino bi szí pod nyé peroutami brezi sztráha pocsívali. — Kákxa lagoja decza bi mi bíli, csi sze nebi pascili na nyé pozáva-nye pod nasse Materé dobrotivne perouti? — Naj sze tak ráj podámo Materi, premiszlimo tou, ka nasse vogrszke Domovine Jezika znati za nász 1. je dosztojno, i du'snoszt; 2. je hasznovito, i potrejbno; 3. je mogoucse, i lehko. —

Ország je Vogrszki, v-sterom 'sivémo, pa nám nebi trbelo vogrszki znati? — Med-témtoza da vám vcsenyé vogrszke rejcsi pri-porácsam, nemam nakanejnja vu vász odür-jávanya korén prouti vszem drúgim 'sivoucsim Jezikom zaszáditi; niti nescsem vász na po-kápanye vassega maternoga Jezika zapelávati, — níkaj toga nej — ár sze more vszáki národ za edno persóno miszliti med domácsv dr'si-nov, z-sterov 'sivé, — ár szmo vszi z-edne

zemlé sztvorjeni od Bogá, tak vszi szlisimo k-ednomi obcsinszkomi Tiváristvi na szvejtí; — k-ravnanyi pa etoga velikoga Tiváristva, ino za vküpprikapesúvanye szrcz. obcsinszko-potrebna skér je Jezik; znánye vecs féle Jezikov je tak prilicsni módus obcsinszko blá'sensztvo szprávlati, i ovarvati. — Na tou gledoucs sze more vszáki cslovek szkrbeti, da szvojega maternoga Jezika natúro prav szpozna; — potomtoga sze more navcsiti tisztih lüdih Jezike, z-sterimi náj bli'se, i náj vecs má 'siveti, ár prevecs velka nagnyenoszt prti szvojemi Jeziki z-zametávanyom lüczkih Jezikov, je rávno telsa falinga; kak da bi cslovek szamo szebé lúbo, vsze drúge lidi okoli szébe bi pa odürjávo, i za nikaj dr'sao. — Vém edna ronka to drúgo zmíva, — eden národ toga drúgoga pomága — eden Jezik toga drúgoga hváli, i priporácsa. — Csi niscse nebi, ali nede znáo drúgoga zvün szvojega z-maternim mlejkóm poczeczanoga Jezika, ka bode znász? — Szlóven szlovenszki tak nepozábi, ali dönok za tébe:

1) Je dosztojno i du'snoszt po Vogrszkom znati. — Nescsem zaprávlati vrejmena z-potrdjávanyom té isztine, szamo te pro-szim, premiszli tou, ka vogrszka Domo-vina kakti edna Mati 'selej, naj nyé decza 'snyénim Jezikom gucsíjo, ino szí pod nyé peroutami priátelszko pocsíva! —

Zadreveno, i nevrejdo dejte bi bio on, ki nebi poszlūsao, i bougao szvojo Mater. — Viss! na vogrszkoi zemli prebivas, — z-vogrszkim krúhom sze hránis, — z-vogrszkimi praviczami sze bránis, — pa dónok neznás vogrszkoga Jezika, jeli te je nej szráam?! — Povej mi, z-káksim 'saloudczom bi ti trpo v-tvojoj hi'si tak-sega sztanovnika, z-sterim szí nebi mogao zgovárjati? — Rad bi bio tvojemí diteti, stero szí ti varvao, gorizhráno, i oblácso, pa nescse ono tvojega Jezika znati? — Nadale: Edna Sz. Zapouved Te vlecsé na vcsenyé vogrszke rejcsi, ár csi je nevtajena isztina, ka je Domovina tvoja Mati, — tak mores i tou vadlúvati, ka nyej mores pokoren biti pouleg strte bo'se Zapouvedi: „Postúj Ocsó tvojega, Mater tvojo.“ Orszácsi Ocsáki pa szprávlajo ednáki Jezik, naj sze králesztvo vu szebi razdeljeno neopüsztí; du'sen szí tak nyim nagájati, naj dúgi 'sítek má vogrszka Králevcsina, i tí v-nyej, na zemli.

- 2) Naj mi Vogrszke nasse Domovine velejnyi pokorni homo, nyé Jezik polúbimo, za nász je krouto dobro, i potrejbno, ár da bi ednoga Jezika lidjé sztáli po vszem országi, vsze féle mestrie, i znánya bi na vékso popolnoszt prvle prisla; — teda bi nász ráj goripolszkali tr'sczy, —

nassa dela bi drágo szpokúpili — v-ország bi k-nám ráj prihájali sztránszki národje za volo vcsenyá, szpoznávanya, i finoga dr'sánya; — oni bi k-nám z-szebom pri-neszli zláto, szrebro, i drágo kaménye, lejpe cslovejsztva segé, ino bi dalecs po szvejtí glász, i Postenyé mejla nassa Králevcsina, — tou bi pa vszejm nám krouto hasznilo. — — Zdaj pa, geto po Országi vecsféle rejcsi národje eden toga drúgoga grizéjo, odürjávajo (o! szrám me je povedati) escse i pregányajo, — nassemi Országi ide ono Zvelicsitela go-vorejnye: „Vszáko Králesztvo vu szebi razdeljeno opisztí sze.“ Lük. XI. 17. Ár mála moucs szamih Vógrov tüdi malo zná opraviti. — Máli národ nezadolej nosziti potrebüvánoga sztroska za razszvecsenyé szvojega Országa; csi sze pa nemore poszvejt kúpiti, more kmicza v-nyem du'se osztáti; v-kmiczi sze pa lidjé znájo potikati, falinge, i vnouge kváre csiniti, szebi poszebi, i drúgim poprejk skodli-ve. — — „Vszáko dugoványe má szvoj presztor i csasz“ veli móder Salamon — má tak i nass szlovenszki Jezik szvoj kout, v-sterom sze on vu szvojem vrej-meni szlobodno v'síva, i nücza. — Med-tém toga dönok szloven z-szamim szvojim vandalszkim Jezikom nemore niti cseden,

niti bogáti posztánoti, ár szlovenye szamo
 nikeliko dühovnih kníg májo, stere toti
 vu szebi zdr'sávajo summo Vere krszt-
 sánszke, ali csi indri nede nikaj vido i
 csúo, odked sze on more navcsiti, dp.
 ka je bougse sürke kak vouszke nyive
 orati? — Kak more od márhe nistere
 pogyibelne betege odvrácsati, ali brezi
 velkoga sztroska zvrácsiti? — Kákse be-
 tege zná meti szadoveno drevje — vcséle
 i. t. v., i kak nyim more v-szili pomága-
 ti? — Zakaj je kálhena hi'sa zdravejsa i
 postenejsa od dinnatne? — Kak sze má
 dr'sati cslovek vu pajdástvi prti drúgim
 lidém, naj sze nyim nezamejri, ino szebi
 postenyé szprávi? — Zakaj mejszecz po-
 menkáva, ali raszté? — Ohe! zdaj ne-
 morem vecs povedati, nego szamo tou,
 ka stenyé kníg csloveka csednoga vcsini,
 da on zná szvoje recsi, i ouprave haszno-
 vito ravnati; doszta vecs dobrih kn'g pa
 jeszte vu vogrszkom Jeziki; ár stobi meo
 volo na szvoj kvár Szlovenom knige
 plszati, med sterimi te véksi táo ali nevej
 steti, ali, csi zná, szkoro vsze húli,
 ospotáva, i zavr'se, kajkoli je nouvo, i
 nej od nyega nájdено! — No tak Szloven!
 szprávlaj szebi zvün tvojega szprnyenoga
 szlov. Jezika i vogrszkoga; ino veri meni,
 ka bos véksi haszek vido za szébe; i csi

vouscsis, i nihás vogrszko rejcs tvojoj deczi, tüdi i za czejlo Králevcsino.

- 3) Jeli bi pa rejszan mogoucse bilou Szloveni k-znányi vogrszke rejcsi pridti? — Brezi dvojnosztí mogoucse, i lehko. — Sztárim, i zarasztsenim mou'som, i 'senszka bi zahmán gúcsao, nego dobrovolnim Roditelom nezamidim etoga tanácsa dati vu példi: z-gornyega-szinika bi vu 1834 letti deszét moskih, ino teliko senszkih mlájsov odposzlali vu kákso vogrszko vész, i od tisztecz bi rávno telko mlájsov k-szebi nazajan gorivzéli na edno letto z-táksov pogodbov: naj vassa decza na vogrszkom, ta menyena vogrszka decza pa pri vász v-soulo hodijo, ino sze po vogrszkom vszi vcsíjo. Szlovenszkim mlájsom nebi szlobodno bilou med szebom szlovenszki gúcsati. (Na tou bi mogli Plebános, i Skolnik paziti.) Za edno pretecseno letto bi mogli ti prvi deszét domou nazáj pridti, i meszto tejh páli 10 moskih, i 10 'senszkih mlájsov na vogrszko pisztiti pod zgoraj povejdanov pogodbov. — Z-etaksim vértüvanyom bi 1834^{om} letti dvajszeti — 1835 'se stirideszét — 1836 pa sésztdeszét i. t. d., bilou vogrszki znajoucsh Szlovenov na G'sziniki. — Escse bi z-toga i drúgi haszek bio, nájmre: obouji Roditelje bi szvojo deczo vcsászi pohodili, ino bi po vogrszkom

Poredûvani Kázavecz vszega Dela.

Liszt.

Napelávanye 1

PRVI TÁO.

Od právoga Zgovárjanya, i Piszanya 1

I. RAZLOCSEK.

Od právoga Zgovárjanya 1

A) Od poznanya i zgovárjanya liter 2

B) Od szillab i szillabizálivanya 6

C) Od Stenyá 7

II. RAZLOCSEK.

Od právoga Piszanya 10

DRŰGI TÁO.

Od zgrüntávanya Rejesih 11

I. RAZLOCSEK.

Od govorejnya tálov poprejk 11

II. RAZLOCSEK.

Od govorejnya tálov poszeбно 13

A) Od Imenika (Névmutató) 13

B) Od Nomena (Név, Imé) 14

1. Od szhájanya Nomenov 15

2. Od szhájanya Adjectivuma 18

3. Od pometávanya Nomenov	19
4. Od Adjectivumov (Melléknév, Prilog)	29
5. Od racsunszkih Nomenov	32
C) Od Pronomenov (Névmás, Zaimé)	34
D) Od Verbumov (Ige, Rejes)	46
a) Od razdelüvanya Verbumov	46
b) Od szhájanya Verbumov	50
c) Od vugibanya Verbumov	54
1. Forme, ino Mustre porédnoga vugibanya Verbumov	60
2. Forme, ino Mustre neporédnoga vugibanya Verbumov	94
E) Od Participiumov (Részcsülő, Deliven)	102
F) Od Adverbiumov (Határozó, Prirejsje)	104
G) Od Zaposztavkov (Utóljáró)	109
H) Od Veznikov (Egybefoglaló)	111
I) Od Medsztavkov (Közbevető)	113

T R É T Y I T Á O.

Od vézanya Rejesih	114
------------------------------	-----

I. RAZLOCSEK.

Od vküpszláganye Rejesih	115
A) Na Rejesih zjedínanya gledoucs	115
B) Na Poredüvanye Rejesih gledoucs	117
a) Poprejk	117
b) Poszebno	118

II. RAZLOCSEK.

Od vküpszprávlanya Rejesih	125
Példe za ponávlanye regul	145
Roucsna Kuiga níkih korenásztih, i penyásztih Vogrszkih Rejesih	149

1436

NAPELÁVANYE.

Ka je Znánye Vogrszkoga Jezika?

Znánye Vogrszkoga Jezika je Summa onih regul, pouleg sterih sze navcsímo po vogrszkom prav steti, písztati, ino gúcsati.

Z-kelíko tálov sztojé Znánye Vogrszkoga Jezika?

Z-troujih glávnih Tálov: te prvi vcsi právo zgovárjanye (helyes kimondás) i písztanye; te drúgi: zgrüntávanye rejcsih (szónyomozás); te trétyi vcsi: vküpvézanye rejcsih (szókötés).

P R V I T Á O.

Od právoga Zgovárjanya, i Písztanya.

I. RAZŁOCSEK.

Od právoga Zgovárjanya.

Ka szltsi k-právomi Zgovárjanyi?

K-právomi Zgovárjanyi szltsi: 1. poznanye i zgovárjanye liter; 2. szillabizálivanye; 3. stenyé.

A) Od poznanya i zgovárjanya liter.

Keliko i kákse litere májo Vougri?

Májo stíridészét naszledüvájovcsih liter:

Aa. Áá. Bb. CS, cs. CZ, cz. Dd. DS,
ds. DZ, dz. Ee. Éé. Ff. Gg. GY, gy.

Hh. H. Íí. Jj. Kk. Ll. LY, ly. Mm.

Nn. NY, ny. Oo. Óó. Öö. Öö. Pp.

Rr. Ss. SZ, sz. Tt. TY, ty. Uu. Úú.

Üü. Üü. Vv. Zz. ZS, zs.

nájme: keliko razlocsnih glászov, teliko osze-
bnijnih liter.

Kelkófele szo Vogrszke litere?

Dvoujeféle: glaszniczke (vocalis, magán-
hangzó) i vküpglaszniczke (consonans, más-
salhangzó).

Steri szo ti glaszniczke?

Oni szo, steri sze morejo i brezi pomoucsi
drúge litere zgovárjati, kakti: a, á. e, é. i, í.
o, ó, ö, ő. u, ú, ü, ü.

Steri szo ti vküpglaszniczke?

Oni, steri sze brezi pomoucsi glaszníkov
nemrejo zgovárjati, denem példo: b be, d de,
g ge, f ef, i tak vees.

Kelkofele szo glaszniczke?

Dvoujefele, nájmre: krátki Ma, e, i, Nól
o, ü; ino dúgi, nájmre: á, é, í, ó, ô, ú, ű

*Po kom sze razločsávajo ete litere edná
od te drúge?*

Po tom, ka v-piszanyí, dúgi glaszniczke,
ober szébe polégnyeni vórczan majoucsi, 'se-
lejo vu zgovárjanyi sírse odpiranye vúszt,
nategüvanye glásza.

Kelkofele szo escsê glaszniczke?

Escsê szo troujefele: 1. globokoglászni:
a, o, u; 2. viszikoglászni: e, ö, ü; ino 3.
szrejdneyoglászni: i, y.

Kelkofele szo vküpglaszniczke?

Dvoujefele, nájmre: számósni: b, d; f,
g, h, k, l, m, n, j, p, r, s, t, v, z;
i vküpdjáni: cs, cz, da, dz, gy, ly, ny, sz,
ty, zs.

Kak more zgovárjati litere?

Pouleg návade csisztih voungrov, stero szo
more navcsiti z-poszlúsanya, ali pa zgovár-
janya 'snyimi. Denem példô:

Aa, Áá. Alma, abrak, ábrázat, akadály.

Bb. Babér, bor, bíbor.

CS, cs. Császár, csillag, gáncs.

CZ, cz. Czafrang, czipó, bércz, perecz.

Dd. Der, darab, dob, dudás.

DS, ds.	Dsida, lándsa, handsár.
DZ, dz.	Madzag, bodza, bimbódzik.
Ee, Éé.	Ember, sebes, szépség, szélvész.
Ff.	Fal, fog, féreg, fazék.
Gg.	Gége, gödör, ördög, görög.
GY, gy.	Így, úgy, gyöngy, gyöngyös.
Hh.	Hab, had, hal, hahota.
Ii, Íí.	Iga, mirigy, íz, szív.
Jj.	Jaj, jajos, bajjal, szilaj.
Kk.	Kakas, kaka, kerék, kék.
Ll.	Láb, lélek, hallás, halál.
LY, ly.	Lyuk, mely, homály, millyen.
Mm.	Madár, mész, mente, malom.
Nn.	Nap, nép, nem, nincsen.
NY, ny.	Nyár, nyom, kánya, könnyű.
Oo, Óó.	Orvos, mocsos, orsó, koporsó.
Öö, Őő.	Ökör, öreg, ör, ször.
Pp.	Pap, papiros, Péter, Pál.
Rr.	Rák, kár, rigó, rivás.
Ss.	Sas, sás, sors, sisak.
SZ, sz.	Szög, szék, ész, sziszeg.
Tt.	Tajték, test, tinta, tót.
TY, ty.	Tyuk, kutya, sarkantyú.
Uu, Úú.	Udvar, útas, új, újas.
Üü, Űű.	Üreg, üveg, ürügy, ürü.

Vv. Vad, virág, vezér, nyelv.
 Zz. Zab, búza, zavar, gazzal.
 ZS, zs. Zsákmány, zsold, gúzs, guzzsal.

Ka more znati od ptühinszkih liter?

Ptühinszke litere, kakti: c, ch, q, w, x, y, obdr'sijo i vu vogrszkom jeziki szvoj prirodni glász, dp. Cato, Cicero, Achilles, Quintilianus, Quietantia, Xerxes, Ypsylandi, Forgách, Tewrewk, i. t. v.

Z n a m é n k e.

1. Vogrszke litere szo rimszkim szpodobne, ali na szvoj glász gledoucs szo doszta nácsise.
2. Cs, cz, litere sze vcsászi vküpmenyávajo z-litera: mi ts, tz. Vtom esese nega sztálnoga dokoncsanya, nego more paziti, esi je v-koréni t litera bila, ona obsztáne i vu szhájanyi, dp. Kétség, mentség.
3. Nej trbej vu zgovárjanyi krátke dúge i rodbinszke litere premejsati, dp. alma álma, ser sör, vig vég, fel föl, ló lu, csuda csoda, i. t. v.
4. Vu rázumnom zgovárjanyi more merkati na ete litere: b, sze bole po méhkom glászi, kak p; dp. bor, por; trse pa kak v; dp. bér, vér. — Cz, je trsega glásza kak sz; dp. czigány, czines. — D, bolye po gingavom kak t; dp. de, te. — F, trse kak v; dp. fő, vő. — G, bolye po méhkom kak k; dp. köd, gög. — Sz, more bolye po gingavom zgovárjati kak z; dp. száz, zászló. — Zs, bolye na ráhi kak s; dp. zsák, sas; H, vu zacesétki, i na szrejdi rejcsi je ásztinszka litera vu vogrszkom jeziki, nej pa szamo odihávanye, ona

dönök na koncezi rejcsi nema glásza, dp. torh, juh, méh. — Gy, ly, ny, ty, more za nácsise dršati, kak j litero, dp. gondolattya, gondolatja; tanullja, tanulja; tollja, tojja; lattya, látja; — rávno tak more dzs od es; dz od cz; ali z litere loucsiti, dp. dzsida, esida; madzag, mazzag, i. t. v.

B) Od szillab i szillabizálivanya.

Ka je szillaba?

Szillaba je edne ali vecs liter z-ednim vüszť odpiranyem zgovárjanye, dp. a' ló, e-per,

Ka je Rejcs?

Rejcs je z-edne ali vecs szillabih sztojécso vöpovejdanye káksega dugoványa, dp. ház, ember.

Z-keliko szillab sztojí vszáka Rejcs?

Sztojí z-edne ali vecs; dönök vszigdár z-tolko szillabih, kolko sze v-rejcsi glasznikov nahája, dp. Birkás, má dvej szillabih, ár szta dvá glasznika, nájmre: i, á,

Ka razmimo po szillabizálivanyi?

Po szillabizálivanyi razmimo právo vküpszkládanye, i razlocsávanye szillab z-potrebüvými literami,

Kákse pravioze má szillabizálivanye?

Ete naszledüvajoucse má:

1. Csi eden vküpglasznik med dvéma glasznikma sztojí, tiszi sze má k-tomi zádnyej-semi prikapsiti, dp. é-let.

2. Csi dvá ali vécš vküpglaszníkov, sztoji med dvema glazníkma, szamo te szlejdnyi szlisi k-tomí naszledüvajúucsemi, dp. em-ber, ki-lencz-ven.

3. Csi trijé glaszniczke vküpszpridejo, te szrejdnyi szám zadene edno szillabo, dp. ti-e-id.

4. Csi z-vnougimi vküpglaszníkmi szamo eden glasznik peblva v-rejcsi, vszizamá edno szillabo vcsinijo, dp. kert, függ, gyöngy.

5. Te vküpdjane litere cs, cz, ds, dz, gy, ly, ny, sz, ty, zs, ravno tak, líki te szamosne obsztanejo neraztrgane, dp. fá-czán, he-lyés, i. t. v.

6. Csi sze ednaizsta litera podrügacsi, ta edna med podrügacsenimi k-prvoj szillabi pride, dp. hat-tyu, vis-sza, i. t. v.

7. Vu szhájani, ino vküpdjani recsaj sze tak razdelüjo szillabo csinécse litere, kak szo one szhájale, i vküpzdejvane, dp. ál-orcza, föld-edény, meg-érett, i. t. v.

Znaménka. Vcsászi sze dönok nerazloucšijo prílo'seki rejcsi tak, kak szo vküpszekajent, nego obesinszke regule naszledüjoci dp. kárós, peres, fe-les, i. t. v.

C) Od Stenyá.

Ka razmimo po Stenyej.

Po Stenyej razmimo rejcsi i gucsa z-rá-zumlivim glászom právo zgovárjanye, i na-prejdávanye.

Stere szo právoga Stenyá regule?

1. Vszáko naprejpridoucsó litero i szillabo more tak csiszto ino razumlivo vöpovedati, kak je ona plszana.

2. Krátke szillabe nepretrgnyeno, i brezi podúsanya; te dúge pa natégnyeno, kak dabi szí steli pocsívati nad nyimi, more zgovárjati.

3. Na potrejbni mejsztaj more posztánoti, ino szí odejhnoti.

4. Vu szvojem vrejmeni, i na potrejbni mesztáj more glász tüdi premenyávatí nacsí, ino nyega k-rázumi jedíne rejcsi tak, kak k-rázumi ovih tálov govorejnya primeriti.

Po kom more zvediti ono meszto, geto szí more odejhnoti?

Po razlocsávajoucsi znaménaj.

Ka razmimo po razlocsávajoucsi znaménaj?

Ona znaménaja, stera szo na rejcsi ino gucsa véksih ali ménsih tálov razdelúvanye, i na razlocsávanye szlú'sijo.

Kelkoféle szo ta razlocsávajoucsa znaménaja?

Dvoujeféle: 1. ta edna szo za jedíne recsí; 2. z-nisterimi pa govorejnya tále razlocsávamo.

Stera szo recsí razlocsávajoucsa znaménja?

Eta szo: 1. Zmenkanya ali prekrátsenja znaménja (') stero zgora kre litera posztávleno edne ali vecs liter odsztávlanya zname-núje, dp. a' meszto az; engem' meszto engemet. 2. Vküpvézanya znaménja (-) stera linia med recsjouv poleséto potégnyena znamenúje; ka te vküpdjáne recsí, ali razlocsene szillabe vküpszlisijo, dp. meg-lett, arany-óra, i. t. v.

Stera szo govorejnya tále razlocsávajoucsa znaménja?

Eta naszledüvajoucsa: Siba (,) ; napiknyena siba (;) ; dvouja piknya (:) ; koncna piknya (.) ; premislávanya, poicsívanya, ali merkanya znaménja (—). Pítanya znaménja (?); goriszkricsanya znaménja (!); zapíranya (); szpominanya (,,); znaménke (*); ino zacsetka ali razlocska znaménja (§).

Za kój volo szo eta znaménja v-stenyej?

Z-edne sztráni záto, da szí stevecz med stenyom odejhne do gvisnoga csasza; z-drúge sztráni pa záto, da zná glász premenyávatí, i primeriti.

Na kój more merkati v-stenyej pri tej znaménjaj na pocsívana gledoucs?

Náj menye pocsíinka dopüsztí siba (,) , malovecs napiknyena siba (;) , escse vecs dvouja

siba (:), náj vecs koncna piknya (.). Premislávanya znaménye csasz dá stevczi na premislávanye. Pítanya, goriszkricsanya, i ova znaménya szo nej na tolko za pocsinka, kak za razmejnya gucsa, ino za premenyávanya glásza volo zmislена; ton vövezemsi, csi sze navküpe po nyih govorejnya táli razlocsávajo.

II. RAZLOCSEK.

Od právoga Píszanya.

Ka je právo Píszanye?

Právo Píszanye, ali ortographia, je návuk, steri nász vcsi z-potrebüvánimi literami recsi szpíszati, prav razlousiti, i znaménya dobro razdejvati, ino tak govorejnye razumlivo vcsíniti.

Gde more z-velkimi literami 'siveti?

1. Na zacsétki gucsa. 2. Pri nacsétki ver-susa. 3. V-krsztnom iméni, ino priiméni (Czou-ni). 4. Gda várase, vészi, püsztine, planine, potoke, mlake, i kákse naturálszke sztvári naprejprinásamo z-szvojimi lasztivnimi iménami. 5. Prisztája sze prestimanoszt, csészt, i plemenscsino tüdi z-velkimi literami píszati. 6. Za koncšnov piknyov. 7. Za duplisnov piknyov, csi náimre kákse lüczko govorejnye, ali pripoveszt, i. t. v. naszledúje. 8. Geto sze od novoga dugoványa gucs prime. Indri pa poprejk

povszed z-málimi literami 'sivemo, kak i v-táksi
 adjectivumai, steri szo od czoune, ali pridovno-
 ga, ino od krsztmoga lasztivnoga iména szhájali,

DRÜGLTÁO.

Od zgrüntávanya Rejcsih.

I. RAZLOCSEK.

Od govorejnya tálov poprejk.

Ka vszebi zdr'sáva rejcsih zgrüntávanye?

One regule, pouleg steri sze navcsimo
 v-gucsi recsi szpoznávati i razloosávati; ime-
 nívati, i pometávati.

Z-kój sztojé govorejnye?

Z-razlocsne féle plemena rejcsih, stere
 vküpzdejvane rázumlivejsi gucs vcsinijo, ino
 mi'slejnya sztolmacsijo.

Kelkoféle szo recsí?

Obprvim: dvonjeféle, nájmre: edno ko-
 trigó majoucse recsi, dp. kép, száj; i vées
 kotrigó majoucse, dp. alma, festék. Obdrügim:
 Pá dvonjeféle, nájmre: szamé, dp. ember; i
 vküpdjáne recsi, dp. meg-fizetem, hál-adás.

Kelkoféle szo szamosne recsí?

Dvonjeféle, nájmre: korenászte, dp. gond;
 i szhájane recsi, dp. gond-os, gond-os-ság.

Ka razmimo po govorejnya tála?

One razlocsne féle recsi, z-sterimi sze naprávi gues, ali rázumljivo govorejnye.

Keliko tálov má govorejnye?

Devétero: 1. Imenik (névmutató). 2. Nomen (imé, név). 3. Pronomen (zaimé, névmás). 4. Verbum (rejs, íge). 5. Participium (részeseülő, deliven). 6. Adverbium (prirejsje, határozó). 7. Zaposztavek (utóljáró). 8. Vernik (egybefoglaló, conjunctio). 9. Medsztavek (közbevető, interjectio).

Kelkoféle szo govorejnya táli?

Dvoujeféle: premenlivi, i nepremenlivi.

Steri szo ti premenlivi táli?

Eti: 1. Nomen (eszi razmivsi substantivum, adjectivum, ino racsunszki nomen). 2. Pronomen. 3. Verbum. 4. Participium.

Steri szo ti nepremenlivi táli govorejnya?

Eti: 1. Imenik (pred nomenom). 2. Adverbium. 3. Pred i zaposztavek. 4. Vernik. 5. Medposztavka.

Ka je potrejbno poprejk znati od govorejnya tálov szhajanya, i premenyavanya?

Eta naszledüvajoucsa. Obprvim: Viszikó rávno tak, kak globokoglászne recsi szebi

szpodobne szillabe gorijemléjo vu szhájanyi, ino vu premenyávanyi, dp. méz, méz-et; fog, fog-at. Obdrúgim: Csi sze rejcs z-krátkov literov *a* ali *e* szkoncsa, v-dosztávlanyi sze one na dúgo premenijo, dp. alma, almát; elme, elmét.

V. ö v z é t j e. Csi sze k-szlejdnyoj *a* ali *e* literi májo pridati eti priló'seki: i, ság, ség; teda tiszta krátka ošztáne, dp. Buda, Buda-i; goromba, goromba-ság; gyenge, gyenge-ség; v-nisteri drúgi szpádájaj tüdi, kak te návada navesi.

II. RAZLOCSEK.

Od govorejnya tálov poszeбно.

A) Od Imeníka (Névmutató).

Ka je Imeník?

Imenik je táksa rejcs v-govorejnyi, stera pred substantivum poló'sena, onoga kakti poká'se, i nazvejszti, dp. add ide *a'* pálczámot. *)

Keliko je Articulusov?

Dváj szta, nájmre: szkoncsani: az, *a'*; i neszkoncsani: egy.

*) Naj eta kniga nenaraszté, mogao szam sze od poszlovenüvanya naprejprihájaoucsih Péld zadr'sávati. — Vucsitelje pri vesenyej moro pove-dati: ka vszáka zadene po szlovenszkom? ino vesászi pítati, dp. Jancsek! kak 'bí pravo po vogrszkom: eszi daj mojo palezo? i. t. v.

1^{im} Od Substantivumov knyim prilo'sivsi etakse dosztavke:

a, e: gomb-a, pill-e.

acs, ocs, ecs, ücs: pip-acs, lik-acs, köv-ecs.

ag, eg: gomboly-ag, rét-eg.

ak, ok, ek, ök: suly-ok, tel-ek, köly-ök.

aly, oly, ely, öly: gomb-oly, hömp-öly.

ály, ély: lap-ály, sereg-ély.

asz, esz: szak-asz, rek-esz.

ám, ém: csil-ám, vill-ám.

ány, ény: lap-ány, lep-ény, er-ény.

cza, cze: kanc-cza, kemen-cze.

csa, cse: tó-csa, szem-cse.

ék: ágy-ék, táj-ék, árny-ék.

ka, ke: madár-ka, tő-ke.

mány, mény: tok-mány, re-mény.

né: király-né, szabó-né.

nok, nek: pohár-nok, fegyver-nek.

ság (szág), ség: király-ság, or-szág, ember ség.

tyú, tyű: sarkan-tyú, kész-tyű.

u, ü: lap-u, gyep-ü.

vány, vény: bál-vány, ör-vény.

2^{im} Szhájajo Substantivumi od Adjectivumov z-etaksimi pridávanyami:

ka, ke: csaló-ka, sós-ka, kényes-ke.

lék: apró-lék, kötő-lék.

og, eg: bal-og, mely-eg.

ság (szág), ség: tudatlan-ság (jó-szág), szépség, beteg-ség.

3^{im} Szhájajo substantivumí od verbumov
navékse kazivnoga módusa vu zdásnyem vrej-
meni k-trétyoj persóni jedinszkoj dosztávlavsi
etakse dokoncske:

ag, eg: avat-ag, renget-eg.

alom, elem: jut-alom, kér-elem.

al, el: hívat-al, hit-el.

ál, él: hal-ál, köt-él.

ály, ély: oszt-ály, vesz-ély.

am (ám), om, em, öm: foly-am, hull-ám,
kell-em, vagy-om.

ány, ény: vág-ány, köt-ény.

ap, ep: isz-ap, ül-ep.

ár, ér: bú-v-ár, vez-ér.

ás, és: vág-ás, kér-és.

asz, esz: dug-asz, rek-esz.

at, et: akar-at, ítél-et.

cs: vakar-cs, teker-cs.

csó, cső: hág-csó, lép-cső.

dalom, delem: fáj-dalom, vesz-e-delem.

ék: akad-ék, fest-ék.

lék (alék, elék): mos-lék,áz-alék, főz-élék.

mány, mény: talál-mány, keres-mény.

ok, ek: át-ok, vét-ek.

ság, ség: imád-ság, segít-ség.

tyú: pattan-tyú.

vány, vény: tanít-vány, szok-e-vény.

4^{im} Szhájajo Substantivumí od Participiu-
mov, ino Adverbiumov, z-rejcsjov: od vszá-
koga govorejnya tála rávno tak, kak od ad-

jectivumov z-pridávanyom ság, ség, dp. tanító-ság, tanult-ság; — jövőendő-ség, mulandó-ság, feslett-ség, hamar-ság, hirtelen-ség, i. t. v.

2. Od szhájanya Adjectivuma.

Od ked i kakda szhájajo Adjectivumi?

Adjectivumi szhájajo 1^{im} od Substantivumov k-nyim prilo'sivsi etakse dosztavke:

as, os, es, ős (s): bogar-as, agyag-os, fény-es, köld-ös, fény-es, bú-s.

i: Buda-i, viz-i.

di: okos-di, katonás-di.

nyi: láb-nyi, arasz-nyi.

ók, ók: pos-ók, szem-ók.

ony, eny: hajlék-ony, töredék-eny.

só, ső: al-só, vég-ső.

talan, telen, átlan, etlen, ötlen: mag-talan,

hív-telen, any-átlan, idő-tlen.

ú, ű: méltóság-ú, érdem-ű.

2^{im} Szhájajo adjectivumi od adjectivumov pridávavsi etak.

as, os, es, ős (s): olly-as, beteg-es, fejtér-es, ezüst-ös, sárg-ás.

dad, ded: apró-dad, kis-ded.

ka, ke: kondor-ka, szegény-ke.

talan, telen: boldog-talan, érzékeny-telen.

3^{im} Szhájajo adjectivumi od verbumov v-kazivnom modusi zdásnyega vrejmena k-trét-voj jedinszkoj persóni prilo'sivsi etak:

andó, endő: áll-andó, kel-endő.

atlan, etlen; vár-atlan, enged-etlen.

ánk, énk: nyal-ánk, fél-énk.

ár, ér: csal-ár, foly-ár.

ékony, ékeny: hajl-ékony, fél-ékeny.

ós, ős: fojt-ós, félt-ős.

ott, ett, ött: bont-ott, ég-ett, fül-ött.

ó, ő: sir-ó, kér-ő.

4^{im} Szhájajo adjectivumi i od drúgih tálov govorejnya z-etaksími dokoncskami:

as, os, es, ős (s): vissz-ás, jaj-os, nesz-es, külön-ős.

i: néha-i.

só, ső: túl-só, el-ső.

való: kiváltképen-való, enni-való, rézből-való, addig-való, i. t. v.

Z naménka. Etaksa szhájanya szo bole navcsíjo z-návade i z-zgovárjanya.

3. Od Pometávanya Nomenov.

Ka je Pometávanye Nomena?

Pometávanye je Nomena po racsúnai ino casusai premenyávanye.

Ka vcsíné racsún vu Pometávanyi?

Racsún ká'se dugoványa jedinoszt, ali vno'stvo.

Keliko racsúnov má Nomen?

Dvá, nájmre: jedinszkoga (singularis, egyes), i vno'sinszkoga (pluralis, többes), dp. kert, kertek.

Od ked szhája vno'sinszki rácsún?

Od jedinszkoga, csi sze k-nyemi pridávajo dokoncseki: k, ak, ek, ok, ök, pouleg lasztivnoszti náprave rodbinszkij glasznikov, dp. alma-k, hal-ak, kert-ek, angyal-ok, ördögök.

Znaménka. Vno'sinszkoga nominativusa szhájanye viszi od naprávlánya accusativusa v-jedinszkom rácsúni, kak od toga nise bou gues.

Ka je Casus (Ejtés, szpadáj)?

Casus je nomena gvisni sztális znamenüvajúcsi prilo'sek.

Kolko je casusov?

V-obodvoujem rácsúni je szedméro casusov, nájmre: 1. Nominativus (nevező, imenüvávén. 2. Genitivus (nemző, rodiven). 3. Dativus (tulajdonító, Dajáven). 4. Accusativus (vádoló, to'siven). 5. Vocativus (hívó, zváven). 6. Ablativus (fosztó, odnesziven).

Kakda bi sze moglo naravnati pometávanye nomena poprejk?

Pouleg pometávanya imenika etak:

Jedinszki rácsún.

Casus,	{	1. Nominativus.	az,	ez,
		2. Genitivus.	az-é,	ez-é, *)
		3. Dativus.	an-nak,	en-nék,
		4. Accusativus.	az-t,	ez-t,
		5. Vocativus.	az,	ez,
		6. Ablativus.	at-tol,	et-től.

*) Poprejk vszáki genitivus casus je vugibliv vu vogrskom jeziki kám v-jedinszkom, kám vno-

Vno'sinszki racsún.

Casus.	1. Nominativus.	az-ok,	ez-ek,
	2. Genitivus.	azok-é,	eze-é,
	3. Dativus.	azok-nak,	eze-nek,
	4. Accusativus.	azok-at,	eze-et,
	5. Vocativus.	az-ok,	ez-ek,
	6. Ablativus.	azok-tól,	eze-től.

*Káksa, obcsinszka forma sze, zná po-
szta-viti z-toga, za pomotánanye?*

Eta naszledüvajoucsa: .b .i .i, .an-tye

Vno'sinszki racsún.

Casus.	Globokoglászne.		Viszikoglászne.	
	1. Nom.	goridni nomen.		
	2. Gen.	é,		
	3. Dat.	nek,		
	4. Acc.	t, at, ot,		t, et, öt,
	5. Voc.	kak nominativus.		
	6. Abl.	tól, túl, ra, i. t. v.	tól, túl, re, i. t. v.	

Vno'sinszki racsún.

Casus.	Globokoglászne.		Viszikoglászne.	
	1. Nom.	k, ak, ok,		k, ek, ök,
	2. Gen.	ké,		ké,
	3. Dat.	knak,		knek,
	4. Acc.	kat,		ket,
	5. Voc.	kak nominativus.		
	6. Abl.	ktől, ktül, kra, i. t. v.	ktől, ktül, ra, i. t. v.	

sinszkom racsún; i teda sze genitivus casus
zraven na nominativus obrné, dp. Péteré, Pé-
teré-é, Peterének, Péterét, Péterétől; — Pá-
léké, Páléké-é, Páléké-nak, Páléké-et, Páléké-
től, i. t. v.

Znaménka. V-etoj obesinszkoj formi naprej-priháajoucse prilo'seko po casusai more k-nominativusi goridánoga nomena, pouleg rodbinszkih globoko ali viszikoglásznih liter lasztivnoszti pohaszniiti.

Kakda sze naprávi Genitivus casus?

K-nominativusi more é prilo'siti, dp. Kert-é. Csi je pa nominativusa szlejdnya litera krátka *a* ali *e*, tak teda tiszto more kám v-genitivusi, kám v-ovi casusai vlejcati, dp. atya, atyá-é, atyá-nak, i. t. d.

Kakda sze narédi Dativus casus?

Z-dosztávlanyom nak, nek, pouleg lasztivnoszti rodbinszkoğa glásza, dp. út-nak, kert-nek, atyá-nak, testvér-nek, i. t. v.

Na kój more merkati vu dvojnoszti, jeli nak ali nek je potrejben dosztavek?

Táksega hípa more z-substantivuma kák-snoszt znamenüvajoucsi adjectivum napraviti, i toga globoko ali viszikoglászna szlejdnya litera poká'se, csi *nak* ali *nek* dokonccsek more biti, dp. zsír, zsír-os, zsírnak; hír, hír-es, bode hír-nek, i. t. v.

Znaménka.

1. Tá maloprvo povejdána regula je nájgvisnejša, dönok k-nyej more prisztoupiti návada.
2. Geto pouleg ládanye znamenüvajoucse rejesi *nak* *nek* dokonccsek sztojí, zná sze dativus pohaszniiti i brezi nyega, csi sze meszto *nak* *nek* zmenhanya znaménye polo'si, dp. meszto, a' Király-nak palotája, dobro bode i etak: a' Király' palotája;

meszto az ember-nek élete, dobro bode: az ember élete, i. t. v.

Kakda sze naprávi Accusativus casus?

K-nominativusi prílo'sivsi ete dokoncseke: t, at, et, ot, öt, z-lasztivnim tálom:

1^{im} Szamo t litero gorivzemejo táksi nomeni, steri z-glasznikom vöidejo, dp. erdő-t, hajó-t, almá-t; — Tishti nomeni tüdi szamo t litero gorivzemejo v-accusativusi, steri na konczi ete litere majo: t, ly, n, ny, r, s, sz, dp. asztal-t, veszély-t, len-t, leány-t, ember-t, hús-t, vadász-t, i. t. v.

2^{im} At, ot, et, öt, dokoncseke potrebüjovi z-vküpglasznikmi szkoncsani nomeni pouleg nyihovoga rodbinszkoga glásza, dp. nap-ot, szék-et, füst-öt, i. t. v.

Dönok káksa vövezétja májo meszto vu tom?

Eta naszledüvajoucsa:

1^{im} Nisteri nomeni na konczi szillabe ok, ol, om, on, or, ali: eg, ek, er, öl, öm, ön, ör, nisteri pa alom, elem majoucsi, z-szlejdnye szvoje szillabe etaksi nomeni vszi zgibijö litero a, e, o, ino tak gorivzemejo v-accusativusi prílo'seke at, ot, et, öt, dp. titok, titk-ot; barom, barm-ot; akol, akl-ot; köröm, körm-öt; ökör, ökr-öt; бүрөк, бүрк-öt; aggodalom, aggodalm-at; segedelem, segedelm-et, i. t. v.

2^{im} Vu nisteri nomenai sze dúgi glaszník v-szlejdnyoj szillabi nominativusa bodoucsi na krátkoga obrné, dp. agár, agarat; madár, madarat; bogár, bogarat; kenyér, kenyeret; szekér, szekeret; levél, levelet; kéz, kezet, i. t. v.

3^{im} Nisteri nomeni za volo lepsega glásza pred szlejdnyov szillabov accusativusa v litero gorivzemejo, dp. hó, ho-v-at; szó, szo-v-at, ali sza-v-at; tó, to-v-at, ali ta-v-at, i. t. v.

4^{im} Nisteri nomeni, steri z-edne szillabe sztojécsi dúgo í májo, oszebujno premenyavanye potrebújo, stero sze more navcsiti z-návade, dp. híd, hídnak, bode: hídat; gyík, gyíknak, bode: gyíkot; nyíl, nyílnak, bode: nyílat; víz, víznek, bode: vizet, i. t. v.

Kakda more napraviti vocativus casus?

Vocativus je szpodoben k-nominativusi, szamo ka pred nyim nemore imenik sztáti, nego vcsászi meszto toga goriszkricsanya glász, dp. O! ember.

Kakda posztáne ablativus casus?

Zvnogo féle tálom, csi sze nájmre k-nominativusi prilo'si káksi opüscsávajoucsi ali drúgi adverbiuma ali zaposztavka dokoncsek, po steróm sze nomena vnogoféle sztális sztolmacsi. Etaksi dokoncseki szo pa: tól, től, ali túl, túl; ból, ből, ali búl, bül; ról, ról,

ali rül, rül; ba, be; ban, ben; ra, re; nál,
nél; hoz, hez, höz; n, eu, on, ön; val, vel;
vá, vé; *) ért; ig; ül, ül, i. t. v.

Ka more paziti pri naprávlanyi Nominativusa vu vno'sinszkom racsúni?

Na tou more merkati, ka stéri nomeni v-jedinszkom accusativusi t litero gorivzemejo, tisztí vu vno'sinszkom nominativusi meszto t litere k lúbijo; stéri nomeni pa v-accusativusi at, et, ot, öt, vöidejo, tisztí meszto tejh dokonesekov dobíjo: ak, ek, ok, ók.

Kakda sze naprávlájo ovi casusi vno'sinszkoga racsúna?

Pouleg zgorapovedane forme brezi teskouce sze mórejo k-nominativusi vno'sinszkoga racsúna dokoneseki vno'stva pridávati vu vszákom drugom casusi.

Znamenka. Vu vküpdjáni recsáj sze szamo ta szlejdnya rejes pométáva, dp. haj-szal, haj-szal-é, haj-szal-nak, i. t. d. —

*) Za glaszniom litera v negyenyena obsztáne, dp. katoná-vál, katoná-vá. Za táksov recsjouv pa, stera sze z-ednim ali veds razloesnimi vküpglasznikmi szkonesá, sze na szlejdnyí vküpglasznik preobrné, dp. bor, bor-ral; kincs, kincs-csel; rend, rend-dél; za tisztov recsjouv pa, stera na konezi ednáke vküpglasznike láda, sze ona vöodsztaí, dp. toll, tol-lal; jobb, job-bal; szenny, szen-nyel, i. t. v.

Forme za pometávanje nomenov.

1. Forma.

Globokoglaszine.

Jedinszki racsun. Vno'sinszki racsun.

Casusi.	1. Nom.	Fa,	Fá-k,
	2. Gen.	FÁ-é,	FÁ-ké,
	3. Dat.	FÁ-nak,	FÁ-ának,
	4. Acc.	FÁ-t,	FÁ-kat,
	5. Voc.	Fa,	Fá-k,
	6. Abl.	FÁ-tól,	FÁ-któl.

Viszirkoglaszine.

Jedinszki racsun. Vno'sinszki racsun.

Casusi.	1. Nom.	Elme,	Elmé-k,
	2. Gen.	Elmé-é,	Elmé-ké,
	3. Dat.	Elmé-nek,	Elmé-knek,
	4. Acc.	Elmé-t,	Elmé-ke,
	5. Voc.	Elme,	Elmé-k,
	6. Abl.	Elmé-től,	Elmé-ktől.

Po etoj formi sze pometávajo:

1. Z-glasznikom szkoncsani nomeni, kak-ti: alma, anya, atya, falu, gyertya, hajó, kapu, olló, posztó; — eső, erdő, fejsze, fésű, fürdő, ittze, kefe, kementze, pintze, szementse, i. t. v.

2. Oni nomeni eti naszledüvajoucsi, steri, z-vküpglasznikmi szkoncsani, vu vno'sinszkom racsuní nej szamo k, nego ak, ok, ek, ök dokoncske gorijemléjo, nájmre al: angyal, asztal; ál: halál; ály: asszaly, homály; ány: hárány, 'sivány; án: oroszlan; an: katlan; el: étel, hitel; ely: zindely; ély: veszély; öly:

pöröly; n: Isten; rz: vadász, kalász; ész: kertész; z: hagymáz, vitéz; esce i nisteri r, s, dokoncseke majoucsi nomeni, dp. bor, határ, húr, kár; áldás, kos, sas, sás; — ember, kender, ser, vér; büntetés, kérdés, títés, i. t. v.

2. F o r m a.

Globokoglászne.

Jedinszki racsún. Vno'sinszki racsún.

1. Nominativus.	Hal,	Hal-ak,
2. Genitivus.	Hal-é,	Hal-aké,
3. Dativus.	Hal-nak,	Hal-aknak,
4. Accusativus.	Hal-at,	Hal-akat,
5. Vocativus.	Hal,	Hal-ak,
6. Ablativus.	Hal-tól,	Hal-aktól.

Viszikoglászne.

Jedinszki racsún. Vno'sinszki racsún.

1. Nominativus.	Rét,	Rét-ek,
2. Genitivus.	Rét-é,	Rét-eké,
3. Dativus.	Rét-nek,	Rét-eknek,
4. Accusativus.	Rét-et,	Rét-eket,
5. Vocativus.	Rét,	Rét-ek,
6. Ablativus.	Rét-től,	Rét-ektől.

Na tou formo idejo:

1. One globokoglászne recsi, stere, z-ed-ne szillabe sztojécse, na konczi litero d, l, z, j, noszijo, dp. had, haj, ház, fal, máz, toll, új, vad, i. t. v. — I one viszikoglászne, stere v-szlejdnyoj szillabi litero e, é, aľi i, f, májo, dp. beszéd, gyermek, íng, kék, méz, nyelv, réz, seb, szeg, szék, vég, víz, i. t. v.

2. Nistere, r, i s litero na konczi majoucse
recsje, dp. bogár, ár, madár, nyár, vár, vas;
szár, i. t. v. i navékse one

3. Stero sze szkoncsajo alom, elemi, dp.
lakadalom, sokadalom; kérelem, segédelem;
i. t. v.

3. F o r m a.

Globokoglászne.

Jedinszki racsún. Vno'sinszki racsún.

1. Nominativus.	Tag,	Tag-ok,
2. Genitivus.	Tag-e,	Tag-öké,
3. Dativus.	Tag-nak,	Tag-öknak,
4. Accusativus.	Tag-ot,	Tag-okat,
5. Vocativus.	Tag,	Tag-ok,
6. Ablativus.	Tag-tól,	Tag-öktől.

Viszikoglászne.

Jedinszki racsún. Vno'sinszki racsún.

1. Nominativus.	Üst,	Üst-ök,
2. Genitivus.	Üst-e,	Üst-öké,
3. Dativus.	Üst-nek,	Üst-öknak,
4. Accusativus.	Üst-öt,	Üst-öket,
5. Vocativus.	Üst,	Üst-ök,
6. Ablativus.	Üst-től,	Üst-öktől.

Na tou formo sze potegűjo:

1. Etaksega szkoncsanya globokoglászni
nomeni, b: bah, hab, láb; g: mag, nadrág,
virág; h: juh; moh; k: ablak, makk, zsák;
p: kalap, nap, pap; s: sbrs, bors, nyárs;
cs: kulcs, ács; ty: kohty, pohty; cz: atlačz;
pólcz, i. t. v.

2. Med viszikoglásznimi nomenami onj;
steri v-szlejdnji szillabaj litero ö ali ű noszi-

jo, ino sze z-vküpglasznikom szkoncsajo, dp. böjt, erkölts, gyöngy, gyümölts, könyök, köd, öröm, tömlöcz, ezüst, füst, i. t. v. — Od técz sze vövezemejo: föld, földet; fürj, fürjet; fül, fület; tűz, tűzet; őz, őzet; öl, ölet; völgy, völgyet; i vecs etaksih jedine szillabe nomeni sze vövezemejo, i na drügo viszikoglászno formo káplejo.

4. Od Adjectivumov (Melléknév, Prilog).

Ka more na pamet vzéti od Adjectivumov?

Eta: 1. Adjectivum ali je szamo adjectivum, ali tüdi racsunszki nomen návküpe. 2. Adjectivumi sze dájo pometávati, ino je more priszpodáblati pouleg návade.

Ka more znati od pometávanya Adjectivumov?

Ton, ka nyih pometávanye rávno tak ide, kak Substantivumov, esi nájmre onj naszami, ali za Substantivumom sztojijo v-govorejuyi, dp. megveszem ezen nagy könyveket, ha azokat nekem hasznosoknak itéled. — Pred Substantivumom sztojécsi adjectivumi szo pa nepremenlivi, dp. jó ember, jó emberé, jó embernek, i. t. d.

V-kom sztoj! Priszpodáblanye?

V-tom, da lasztivneszti dugoványa vu véksoj ali ménsoj meri, kakti po sztubaj vö-povejmo.

Kolko sztúb jeszte vu Priszpodáblanyi?

Trí szo: Prva je száma vu szvojem prou-sztom rázumi z-drúgim razumliva, dp. jó, rosz. Drúga je ta priszpodáblajoucsa, dp. jobb, rosszabb. Trétya je ta zvisseña, dp. leg jobb, leg rosszabb.

Kak sze naprávla ta drúga, ali priszpodáblajoucsa sztuba?

1. K-adjectivumi, steri sze z-glasznikom szkoncsa, more bb dosztaviti, dp. sárga, sárgább; görbe, görbébb.

Znaménka. Vu oni adjectivumai, steri na konczi ő, ű, ú, litere májo, vesászi sze á na a; ő, ű na e premeni, dp. ifjú, ifjabb; hosszú, hosszabb. — Dönok nisteri med tejmi regulo obdr'sijo, tou je: k-literi ú gorivzemejo abb; k-literi ő, ű pa ebb dokoncsok gori popádnejo, dp. domború, domborubb, ali domboruabb; gyönyörű, gyönyörűbb; ali gyönyörűebb; dicső, dicsőbb, ali dicsőebb, i. t. v.

2. Z-vküpglasznikom szkoncsani adjectivumi vu priszpodáblajoucsoi sztubi abb ebb dosztavke doblijo, dp. boldog boldogabb; serény, serényebb, i. t. v.

Znaménka. Oni adjectivumi, steri vöidejo z-literov l, ly, r, s, sz, z, zs, sze znájo tüdi z-szamim bb prilo'sekom priszpodáblati, dp. kanesaty,

kancsaly-*bb*; komoly, komoly-*bb*; komor, komor-*bb*;
 édes, édes-*bb*; kopasz, kopasz-*bb*; vitéz, vitéz-*bb*;
 igaz, igaz-*bb*, i. t. v.

Kakda sze narédi ta trétja sztuba priszpodáblanya?

Brezi vszega na drúgo opominanya more pred to drúgo priszpodáblajoueso sztubo *leg* szillabo posztaviti, dp. *leg*-jobb; *leg*-rosszabb; i tou csi scsémo odvis povéksati, moremo pred *leg* szillabo *leg-is* djáti, dp. *leg-is* leg szebb; *leg-is* leg gazdagabb, i. t. v.

Ka more od vszákoga priszpodáblivoga nomena znati?

Tou, da kám na drúgo, kám na trétjo sztubo pezdignyene recsi sze dájo premetávati kak drúgi adjectivumi pouleg réda, gorivzemsi vsz'akoga casusa dosztavke, csi one za szvojimi substantivumi, ali száimé sztojijo.

V ő v z é t j e.

1. Nisteri adjectivumi sze brezi réda priszpodáblajo, kakti: sok, több, leg-több; szép, szebb, leg-szebb; bátor, bátrább, legbátrább; könnyű, könnyebb, legkényebb; bő, bővebb, legbővebb; kitsiny, kisebb, legkisebb, i. t. v.
2. Vesászi sze zgodí priszpodáblanye i z-szillabov *ik* za volo sztánovitejsega razmejnya, dp. szép, szebbik, legszebbik.

5. Od racsunszkih Nomenov.

Ka je racsunszki Nomen?

Racsunszki Nomen je táksi adjectivum, z-sterim sze dugoványov gvisna kelikoucsa znamenűje, dp. egy ház, húsz ház, i. t. v.

Ka je potrejbno od racsunszkoga Nomena znati?

Ton, da ga je mogoucsa po casusai po-metávati kak drűge adjectivume, csi on szám, ali za substantivumom sztoji; pred substan-tivumom je pa nepremenlivi, dp. barátot csak kettőt ismerek; ezer ember, ezer emberé, i. t. d.

Kelkoféle je racsunszki Nomen?

Dosztaféle je: nájmre, 1. glávni; 2. ré-dovni; 3. razdelni; 4. povno'sni.

Steri szo ti glávni racsúnje?

Oni, z-sterimi obcsinszko racsúnamo, ino na eto pitanye: hány? odgováramo. Tej szo naszledűvajoucsi: egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét, nyoltz, kilentz, tisz, húsz, i. t. d.; száz, ezer, milliomm, i. t. d.

Znaménka. V-etaksem racsúnanyi more Vucsi-teo szvoje vucsenike bolye povesiti, i ravnati.

Jeli je kákxa poszebnoszt na té glávne racsúne gledoucs?

Nega drűge, nego 1. da kettő k-substan-tivumi pridáno kétt posztáne, dp. kétt galamb

1850. évi, Emlék
 Császár

nej pa: kettő galamb; kétt ló, nej pa: kettő lovak, i. t. v. 2. glávni racsunje, kakti adjectivumi, pred substantivumom nepotrebüvajo vno'sinszkoga racsúna, dp. nemre sze praviti po vogrszkom kettők, hármak, ali ketten, hárman házak, nego etak: kétt, három ház; száz forint, hat ló, i. t. v.

Z n a m é n k a.

1. Glávnih racsunov vno'sinszki nominativus zvün réda sze i z-literov *n* tüdi szkonesáva, dp. ketten, ötten, i. t. d.
2. a) K-etim racsunam szlisi tüdi na eto pitanye: *hányan?* z-prilo'sekmi *an, en, on*, vsinyeno odgovárjanye, dp. ketten, hárman, nyoltzvanan, i. t. d.; na tou pitanye dönok meszto *egyen* odgovárjamo *egyedül*. b) Na pitanye *háyszor?* odgovárjamo z-prilo'sekom *szor, szer, ször*; dp. *egyszer, háromszor, ötször*, i. t. d. c) Na eto pitanye *hányával?* odgovárjamo z-prilo'sekom: *val, vel*; dp. kettejével, hármával, i. t. d. d) Na eto pitanye *hányanként?* odgovárjamo etak; dp. kettőnként, harmanként mentek.

Steri szo rédovni racsunje?

Oni, steri navküpe i réd dugoványa sztol-macsijo, ino na eto pitanye: *hányadik?* odgovárjamo, dp. első, második, tizedik, húszadik, i. t. d.

Z n a m é n k a.

1. Tü sze vszáki opomené, da vu deszétnom rédi neprávimó etak: tizenelsődik, huszonelsődik; nego tizenegyedik, huszonegyedik, i. t. d. — Csi naed-nouk vecs racsunov trbej vöpraviti, teda számo

toga szlejdnyega vöpovejmo kakti rédoynoga, dp. kéttyszáz nyoltzvan harmadik.

2. Z-rédoynimi racsúnami brezi ik dokoncseka'sivémo vu recsái: nap, rész, magával, fél, évi, fű; esese vesászi i od 'sivine tüdi známo praviti: egykorú, koracsú, vivású, dp. másod, harmad nap; ötöd rész; hatod magával; nyoltzadfél; kilentzedévi; negyed fű, i. t. v.

Steri szo razdelni racsunje?

Oni, z-sterimi na eto pitanye: *hányféle?* odgovárjamo, dp. egyféle, háromféle, i. t. d. Ktomi szo má zracsúnati i odgovórjanye na eto pitanye: *hányképen?* dp. egy-kétt-háromféle képen, i. t. d.

Steri szo povno'sni racsunje?

Oni, z-srerimi na eto pitanye: *hányas?* *háyszoros?* odgovárjamo, dp. eggyes, egyszeres, húszas, húszszoros, i. t. d.

Znaménka. Ete povno'sne racsunszke recsi sze v-nisteri pejnezaj meszto substantivuma ponűczajo, dp. hetes, tizes, huszas, ali: ezres, százos, ötvenes, huszonötös, nájmre od Bank etak gucsímo.

C) Od Pronomenov (Névmás, Zaimé).

Ka je Pronomen?

Pronomen je táksa rejcs, stera v-govorejnyi za volo krátkoszti, ali lepote meszto ali pouleg substantivuma sztojí, ino substan-

tívum gorimeni z-drůgov recsjouv, dp. Atyám, ki engem' szeret, adta nekem ezt a' pénzt, i. t. v.

Ka more poprejĳ znati od Pronomena?

Tou, da on meszto substantivuma sztojécsi, z-toga lasztivnosztmi láda, ino sze dá kám po casusai, kám po racsunai pometávati.

Kakda sze razdelůjo Pronomeni?

Na vecs féle:

1. Na szhájanye gledoucs a) szo korenásztí ali neszhájani pronomeni, dp. én, te, ő, i. t. v. b) jeszo szhájani pronomeni, dp. enyim, tied, övé, i. t. v.

2. Na nyihovo naprávlanye gledoucs; a) szo ali szamosni, kakti: ki, mi, melly; ali b) vkůpdjáni, dp. valaki, valamelly.

3. Na nyihovo znamenůvanye gledoucs a) szo persónszki, kakti: én, te, ő. b) jeszo kázajoucsi, kakti: az, ez, emez, illy, olly, illyen, ollyan, amollyan. c) jeszo povrácsajoucsi, kakti: ki, melly, mi; nanásajoucsi, kakti: magam, magad, maga. d) jeszo negvisni, kakti: valamelly, némely, némi, valaki. e) jeszo pitajoucsi, kakti: ki? micsoda? kicsoda? mi? mely? mellyik? f) jeszo ládavni, kakti: enyém, tied, övé.

4. Na nyihovo pometávanye gledoucs; a) szo porédni, kakti: az, ez, i. t. v. b) neporédni, kakti: én, te, ő, i. t. d.

Kak more pometávati personszki Pronomen?

Personszki Pronomen je nej porédnoga, nego neporédnoga pometávanya :

Jedinszki racsún.

Casusi.	1. Én,	Te,	Ő,
	2. Enyém,	Tiéd,	Övé,
	3. Nekem, ali énnekem,	Neked, ali teneked,	Neki, ali őneki,
	4. Engemet, ali engem',	Tégedet, ali téged',	Ötet, ali őt,
	5. —	—	—
	6. Tőlem, ali éntőlem,	Tőled, ali tetőled,	Tőle, ali őtőle.

Vno'sinszki racsún.

Casusi.	1. Mi, ali mink,	Ti, ali tik,	Ők,
	2. Miénk,	Tietek,	Övék,
	3. Nekünk, ali minékünk,	Nektek, ali tinektek,	Néik, ali őnéik,
	4. Minket,	Titeket,	Öket,
	5. —	—	—
	6. Tőlünk, ali mitőlünk,	Tőletek, ali titőletek,	Tőlők, ali őtőlők.

Steri Pronomeni szo porédnoga pometávanya?

Eti naszledüvajoucsi :

1. Kázajoucsi pronomen, nájmre : az, ez, amaz, emez; ugyanaz, ugyanez.

2. Povrácsajoucsi, nájmre : ki, melly, mi.

3. Pitajoucsi, nájmre: ki? kicsoda? mely?
mellyik? mi? mitsoda?

4. Nanásajoucsi, nájmre: magam, magad,
maga; magunk, magatok, magok.

5. Negvisni, nájmre: valaki, valamelly,
valami, némelly, némellyik, mindenik, mind-
nyájon, egyik, másik, akárki, akármí, egy-
bizonyos, más, egyébb, millyen, a' millyen,
mi némű, aféle, eféle, illy, olly, ollyan,
amollyan, imillyen, mind, minden, néhány,
valahány, mennyi, senki, semmi.

Znaménka. *Ki*, *kitsoda* persóno; *melly*,
mellyik nepersónszko sztvár; *mi*, *mitsoda*, neime-
nűváo ali negvisno dugoványo podrazmeti dáva.

*Ka more od ládavnoga, ali poszvája-
joucsega Pronomena znati?*

Tou, da on vcsászi szám sztoji v-govo-
rejnyi, kakti: enyém, tied, övé; mienk, tietek,
övék. Vcsászi szo pa tej z-káksim substanti-
vumom vküpdjáni, i vküpprikapcseni, kakti:
pálczám, mentém, i. t. v. Vszigdár dönök nej
szamo ládanye, nego i ládavno persóno
navküpe poká'se.

*Po steroi Formi sze pometáva te na
szami sztojécsi ládavni Pronomen?*

Po etoi naszledüvajoucsoi:

Jedinszki racsán.

1. Enyém,	ali enyim,	Tiéd,	Övé,
2. Enyémé,		Tiedé,	Övéé,
3. Enyémnek,		Tiednek,	Övének,
4. Enyémet,		Tiedet,	Övét,
5.	—	—	—

6. Enyémtől,		Tiedtől,	Övétől.

1. Miénk,		Tietek,	Övék,
2. Miénké,		Tieteké,	Övéké,
3. Miénknek,		Tieteknek,	Övéknek,
4. Miénket,		Tiéteket,	Övéket,
5.	—	—	—

6. Miénktől,		Tiétektől,	Övéektől.

Vnó'sinszki racsán.

1. Enyéme,		Tieid,	Övéi,
2. Enyémeé,		Tieidé,	Övéié,
3. Enyémekek,		Tieidnek,	Övéinek,
4. Enyémeke,		Tieidet,	Övéit,
5.	—	—	—

6. Enyémeektől,		Tieidtól,	Övéitől.

1. Mieink,		Tieitek,	Övéik,
2. Mieinké,		Tieiteké,	Övéiké,
3. Mieinknek,		Tieiteknek,	Övéiknek,
4. Mieinket,		Tieiteket,	Övéiket,
5.	—	—	—

6. Mieinktől,		Tieitektől,	Övéiktől.

*Za kój volo szo tej ládavni pronomeni
x-substantivumami vküpprikapcseni?*

Zatoga volo, da, geto je gucs od ládanya,
brezi nyih szo nemore zgoditi zgovárjanyo,
niti pometávanye.

Jeli má kaj oszebujnoga Vogrszki jezik od tih drūgih na ládavne pronomene gledoucs?

Má vnogo, ár v-drūgi jezikaj naprej, ali koncsimár razlocseno, vu vogrszkom pa na konczi rejcsi nerazlocseno sze vküpprikapcsúje to ládanye znamenüvajoucsi prilo'sek, dp. házam, nej pa enyém ház.

Z-káksimi obcsinszkimi koncsnimi prilo'sekmi naprejprihájajo ládavni propomeni vu vogrszkom jeziki?

Z-etáksimi: na prvo persóno gledoucs m; na drūgo d; na trétyo a, e májo konec. Ali dönök sze nemore prilo'sek k-vszákoj rejcsi pridrusiti brezi med sztavka, od steroga de nise gues.

Na kaj more dönök merkati, geto sze tej prilo'seki pridávajo?

More merkati na globoko ali viziko glásznih prilo'sekov natúro, i lasztivnoszti.

V-kolko szpadájaj naprej prihájajo ládavni nomeni?

V-csetvérai:

1. Kám ládavecz, kám ládanye je szamo eden, dp. késém.

2. Ládavczov je vecs, ali ládanye szamo edno, dp. késünk, i teva obadvá szta v-jedinszkom racsúni, ino verbum tūdi v-jedinszkom potrebüjeta, dp. itt van késém, itt van késünk.

3. Ládavecz je eden, ali vecs ládanya, dp. késeim.

4. Ládaveczov, i ládanya je vecs, dp. késeink, i teva dvá szlejdnyiva szta vu vno'sinszkom racsúni, ár nyidva vszigdár vu vno'sinszkom potrebüjeta verbum, dp. itt vannak késeim; itt vannak késeink.

Odked i kakda sze naprávlajo ládavni Pronomeni?

Na povejdane csetvére szpadáje gledoucs more poprejk vno'sinszkoga racsúna koncno k litero odsztavivsi meszto nyé pridávati vszákse persóne, i racsúna dokoncseke, pouleg globoko ali viszikoglásznih rejcsih natüre, kak naszledüvajoucse forme ká'sejo:

1. Csi je ládavecz i ládanye edno, teda more na eto formo ravnati ládavne pronomene:

Globokoglászna.

1. Persóna:	2. Persóna:	3. Persóna:
-m,	-d,	-ja,
-am, -om,	-ad, -od,	-a, -ja,
dp. Rubá-m,	ruhá-d,	rubá-ja,
Nyak-am,	nyak-ad,	nyak-a,
Hard-om,	kard-od,	kard-ja.

Viszikoglászna.

1. Persóna:	2. Persóna:	3. Persóna:
-m,	-d,	-je,
-em, -öm,	-ed, -öd,	-e, -je,
dp. Gyürü-m,	gyürü-d,	gyürü-je,
Rész-em,	rész-ed,	rész-e,
Gyöngy-öm,	gyöngy-öd,	gyöngy-e,
Kürt-öm,	kürt-öd,	kürt-je.

2. Csi je ládanye edno, ládaveczov pa vecs, eta forma valá :

Globokoglászna.

1. Persóna:	2. Persóna:	3. Persóna:
-nk,	-tok,	-jok-juk,
-unk,	-atok, -otok,	-ok-uk, -jok-juk,
dp. Ruhá-nk,	ruhá-tok,	ruhá-jok-juk,
Nyak-unk,	nyak-atok,	nyak-ok-uk,
Kard-unk,	kard-otok,	kard-jok-juk.

Visszikoglászna.

1. Persóna:	2. Persóna:	3. Persóna:
-nk,	-tek, -tök,	-jek-jök-jük,
-ünk,	-etek, -ötök,	-ek-ök, -jek-jök-jük,
dp. Elmé-nk,	elmé-tek,	elmé-jek-jök-jük,
Gyűrű-nk,	gyűrű-tök,	gyűrű-jök-jük,
Rész-ünk,	rész-etek,	rész-ek-ök,
Gyöngy-ünk,	gyöngy-ötök,	gyöngy-ök-ük,
Kürt-ünk,	kürt-ötök,	kürt-jök-jük.

3. Csi je ládavecz eden, ládanya vecs, teda etak bou:

Globokoglászna.

1. Persóna:	2. Persóna:	3. Persóna:
-im,	-id,	-i,
-aim, -jaim,	-aid, -jaid,	-ai, -jai,
dp. Ruhá-im,	ruhá-id,	ruhá-i,
Ház-im,	ház-aid,	ház-ai,
Kard-jaim,	kard-jaid,	kard-jai.

Visszikoglászna.

1. Persóna:	2. Persóna:	3. Persóna:
-im,	-id,	-i,
-eim, -jeim,	-eid, -jeid,	-ei, -jei,
dp. Gyűrű-im,	gyűrű-id,	gyűrű-i,
Rész-eim,	rész-eid,	rész-ei,
Kürt-eim, ali-jeim,	kürt-eid, ali-jeid,	kürt-ei-jei.

4. Csi kám ládavczov, kam ládanya vecs jeszte, etak hode:

Globokogldszna.

1. Persóna.	2. Persóna.	3. Persóna.
-ink,	-itok,	-ik,
-aink, -jaink,	-aitok, -jaitok,	-aik, -jaik,
dp. Ruhá-ink,	ruhá-itok,	ruhá-ik,
Ház-aink,	ház-aitok,	ház-aik,
Kard-jaink,	kard-jaitok,	kard-jaik.

Viszikogldszna.

1. Persóna.	2. Persóna.	3. Persóna.
-ink,	-itek,	-ik,
-eink, -jeink,	-eitek, -jeitek,	-eik, -jeik,
dp. Gyűrű-ink,	gyűrű-itek,	gyűrű-ik,
Gyöngy-eink,	gyöngy-eitek,	gyöngy-eik,
Kürt-jeink,	kürt-jeitek,	kürt-jeik.

Ka more poszebno znati od trétyega ládavnoga persónszkoga prilo'seka?

Tou, da z-lasztivnim tálom szamo *a* ino *e* vecsiní ládavni prilo'sek, dönok sze znájo nesteroucs ali *j*, ali drüge pomágajoucse ali vküpprikapcsúvajoucse litere zmeszvteteknoti, dp. fá-j-a, eké-j-e, zsák-j-a, ály-j-a, czél-j-a, lo-v-a, kö-v-e, i. t. v.

Znaménka. Nisterim sze bole vidi meszto ládavnoga *ja*, *je* prilo'seka, *gy*, *ly*, *ny*, *ty* podrügacseno ponüczati z-odsztaavlanyomj litere; dp. jobbágya, at-tya, an-nya, i. t. v. meszto jobbágy-a, aty-ja, anny-ja. — Medtémtoza da je etaksega dvójlivoga pitanya razszodjenyé nej delo krátkoga vcsenyá jezika, náj bolye je za mále vucsenike od *ja*, *je* däne forme obdr'sati.

Gda more vküpprikapcsűvajoucsó j litero notripotisznoti vu naprávľanyi trétye persóne jedinszkoga racsúna?

1. Szkoro poprejk vszigdár, geto je vno'sinszki nominativus substantivuma szamo z-ednov k literov narászao, i tak za vszáksim glaszník na konczi majoucsem nomenom, steri navékse szamo z-ednov k literov dopűszti naréditi szvoj vno'sinszki nominativus, dp. alma, almá-k, hode: almá-ja; kefe, kefé-je; gyűrű, gyűrű-je, i. t. v.

V Ő V Z É T J E.

1. Nisteri z-glasznikom szkoncsani nomeni od toga odsztoupijo, dp. ló, lo-va; hó, ha-va; só, sa-va; jó, ja-va, ali jo-va; hamú, ham-va; hosszú, hos-sza; fattyú, fat-tya, i. t. v.

2. Ő litera sze na e preobrné v-nisteri nomenai, dp. erő, erej-e; erdő, erdej-e; szálló, szállé-je; vessző, vessze-je; idő, ide-je; esztendő, esztende-je; dőnok sze i tak prav veli: erdő-je, mező-je, i. t. v.

3. Vu nomenai, steri z-globokoglásznimi b, f, p, literami vőidejo, szkoro vszigdár j vküpprikapcsűje, dp. hab, hab-ja; csúf, csuf-ja; pap, pap-ja, i. t. v. dőnok právimo: láb, lába.

4. Gde je szlejdnya litera z, tam je obo-dvouja náprava nüczľiva, dp. katlan-a, katlan-ja; len-e, len-je, i. t. v.

5. j vküpprikapcsűje i pri táksi nomenai, steri z-literami d, t vőidejo (ali szo globoko,

ali viszokoglászni) navékse, csi pred nyimi l
 ali t hodi, dp. hold, hold-ja; föld, föld-je;
 bolt, bolt-ja; kert, kert-je; kürt, kürt-je, i. t. v.

5. Vnagokrát pri nomenaj, steri sze z-
 jedinov literov d, t, g, k dokoncsajo; i pri
 nisteraj na konczi r majoucsaj, náj bolye vu
 globoko- ali premejsanoglászni nomenaj, dp.
 kád, kád-ja; akarat, akarat-ja; harag, harag-
 ja; pók, pók-ja; tok, tok-ja; zár, zár-ja;
 sir, sir-ja; zsír, zsír-ja, i. t. v.

*Gda more szamo a, e prílo'sek dejvati
 brezi vküpprikapcsúvajoucse j litere?*

1. Za literov h, ino v vszigdár; brscsas
 i za l, ino m literov tüdi, dp. juh, juh-a;
 méh, méh-e; terh, terh-e; rév, rév-e; öv,
 öv-e; fal, fal-a; asztal, asztal-a; nyom,
 nyom-a, i. t. v.

2. Krontodosztakrát pri nomenaj, steri
 zádnyo litero májo b, f, p, d, t, g, k, r,
 nájbolye pa, csi szo oni viszokoglászni, dp.
 réf, réf-e; Isten, Isten-e; dölyf, dölyf-e; ág,
 ág-a; szag, szag-a; vég, vég-e; szék, szék-e;
 kép, kép-e; vár, vár-a; vér, vér-e; szeretet,
 szeretet-e, i. t. v.

3. Pri vszáksem nomeni, v-sterom sze
 eden dügi glasznik na krátkoga obrné, ali sze
 pa zádnyi glasznik odvr'se, ali sze pa obo-
 dvouje pripeti, dp. agár, agarak, agar-a;
 kebel, kebel, kebl-e; ököl, ökle; lélek,
 lelke, i. t. v.

Ka je potrebno znati od oni nomenov vküpprikapcsüvanya, steri májo za szlejd-nyo litero: s, sz, cs, cz, z, zs?

Té dokoncseke je nej szlobodno podrügacsi, geto dúgi glasznik prednyimi sztojí; csi pa krátke prebiva pred nyimi, dopüscseno je koncsmár te, geto peszmi rédimó, dp. juhász, juhász-a; kovács, kovács-a; máz, máz-a; gúzs, gúzs-a; — ovak pa: inas, inas-a, ali inas-sa; sas, sas-a, ali sas-sa; szakasz, szakasz-a, ali szakasz-sza, i. t. v.

Znaménka. Za volo hábanya vékse teskoucse nej trbej vučenikov pámeti z-naprejprinásanyom vnougih vövzétjov mantrati, nego bole vesini Vučiteo, csi na visse povejdane forme példa dáva, da sze oni navesijo vküpprikapcsüvajoucsó j litero pobaszniti, ino premenývati.

Kákse obcsinsko napametjemánye jeszte na vsze ete ládavne prilo'ske gledoucs?

1. Tou, da vsze ete ládavne nomene tak more, i trbej pometývati, liki káksekoli drüge nomene. — 2. Pred nyimi sztojécsi adjectivumi, ino drüge recsi szo rávnotak nepremenlive, kak indri, dp. édes jó Atyám; édes jó Atyám-é, i. t. d.

Znaménka. Vékse zamerkanye, i csütejnye sztolmácsimo z-etakseféle podrügacsenim ládanye znamenüvajoucsim govorejnyom, dp. ennen magam-unk; tennen magad-tok; önnön maga-ok hibája, testvére, i. t. v.

D) Od Verbumov (Íge, Rejcs).

Ka je Verbum?

Verbum je táksa rejcs, ali táo govorejnya, steri csinejnye, bitje, trplejnye, ali káksi sztális, ino toga módus, vrejmen, racsun, i persóno znamenúje, dp. á nap sűt; én sé-táltam.

Ka mōre on znati od verbumov, kē sze vcsí vogrszkoga jezika?

Mōre znati 1. verbumov razdelűvanye i razlocsnoszt. 2. verbumov szhájanye. 3. verbumov vugibanye.

a) Od razdelűvanya Verbumov.

Kelkoféle je verbum?

Verbum je lim: troujeféle, nájmre a) djánszki; b) szrejdnyi; c) trpiven verbum.

Ka je djánszki verbum?

Djánszki verbum je on, steri kákse na drűgoga naneseno csinejnye ali delavnoszt sztolmacsi, dp. szeretem Atyámat.

Ka je szrejdnyi verbum?

Szrejdnyi verbum je on, steri brezi czílanya na koga vu szebi obsztojécse csinejnye, ali sztális povej, dp. én állok, te ülsz, csudálkózik, kékellik, sárgúl, pirosodik.

Ka je trpiven verbum?

Trpiven verbum je on, steri kákse persóne, ali dugoványa trpiven sztális znameuŕje, dp. ō üldöztetik; a' könyv nyomtattatik, vergődik.

Kákso razlocsnoszt more vpametvzėti na szrejdnye verbume gledoucs?

Tou: 1. Ka sze nisteri szrejdnyi verbumi tak vugiblejo, kak ti trpivni; ino trplejnya niti neznamenuŕjo, niti sze pouleg trpivnih verbumov segé nevugiblejo, dp. áll, megy, akad, fakad, ered. — 2. Nisteri szrejdnyi verbumi, csi gli trplejnya neznamenuŕjo, dönok sze pouleg návade trpivnih verbumov vugiblejo, dp. eszik, aluszik, fázik. — I záto za volo razlocsávanya te prve za djánszko-szrejdnye verbume; te drŕge pa za trpivno-szrejdnye verbume homo zváli.

Kákxi razlocsek je med trpivnimi Verbumi?

Té, a) da lasztivni trpívni verbumi z-koncsanyom atik, etik, attatik, ettetik (szamo sze od djánszkoga verbuma szhájati mogoucsni) od nikákoga, tou je tou: od zvŕna pridoucse trplejnye, ali dáno trplejnye znamenŕjo, dp. mond-atik, ver-etik, vár-attatik, ég-ettetik (mástól); b) z-dokoncskom ódik, ódik toti tüdi bode trpívni verbum, ali táksi szamo vu

szebi, i od szamoga trpécsega pridoucse trplejnye znamenüje, dp. vigasztal-ódik, epeszt-ódik (magában).

Znaménka. Neprilicsno je z-dokoneskami ódik, ódik trpivni verbum napravlati z-táksega djánszkoga verbuma, steri szamo od zvúna pridoucse trplejnye zná znamenüvati, dp. nej je prav: íródik, nyomtatódik a könyv (ár sze kniga szebé niti piszati, niti stampati nemore). Drügo je tou, csi je djánszki verbum mogoucsen kám zvúnejsnye, kám znotrejsnye trplejnye zroküvati, i teda je prilicsen obodvoujo trpivno formo gorivzétí, dp. czáfoltátik mastól, czáfólódik magában, 's magától; bezáratik az ajtó más-tól, bezáródik magától.

Kakda sze escse razdelüjo verbumi?

II^{im} Verbum je a) ali prouszti, ton je tou: brezi vszákoga pridávanya, dp.ád, ír; ali b) je vküpdjáni, tou je tou: z-káksim pridavkom dosztávleni, dp. aláz, hátrafut, el-lentáll, menydörög, i. t. v.

III^{im} Verbum a) ali je korenászti, dp. fül, üll, ali b) je szhájani, dp. kárhozik, üdvözül.

IV^{im} Verbum a) ali je personászti; steri vsze tri persóne má, dp. gyújtok, gyújtasz, gyújt; ali je b) nepersonászti, steromi nistera persóna fali, dp. nekem kell, neked lehet.

V^{im} Verbum ali a) je porédni, steroga vugibanye sze pouleg obcsinszkoga 'slaka zgo-dí; ali je b) neporédni, steri od obcsinszke regule odsztoupi.

Na kákse razlocske more escse paziti pri verbumaj?

Na ete: 1. Z-dokonosekom *hat*, *het* kore-násztí verbum gráta mogoucsni verbum. Eto znamenüványe szkoro vszákeféle szhájanya verbum zná gorivzétí, ino sze tej dájo pou-leg návadnoga réda vugíbatí, dp. ír-hat, írat-hat; írat-tat-hat, írogál-hat, írogál-gat-hat, írkál-hat, i. t. d. — Oni verbumi pa, steri v-jedinszkoj trétyoj persóni ík szillabo lúbíjo, *hat*, *het* pridavek zmesz notrivr'sejo, dp. biz-hat-ik, nyug-hat-ik, szerettet-het-ik, i. t. d.

2. Z-dokoncskami *at*, *et*, ali *tat*, *tet*, csi-nejnye zapovedávajoucsi verbumi bodejo, ino zapovedajoucsi ali narácsajoucsi rázum dáva-jo, dp. ír-at, írat-tas; nézet, nézet-tet, i. t. v.

3. Gál, gél, gat, get, dogál, dögél, dos, des, dös, eget, ogat, üget, kál, kél, kod, ked, i drüga etakse féle okoncsanya navajanoszt, ali podrügacsenyé znamenüvajoucse verbume rodíjo, dp. ír-ogat, fesz-eget, ír-dogál, ül-dögél, jár-kál, i. t. v.

4. Odik, edik, ödik prílo'seka verbumi zacsinyanye znamenüjo, ino rávnics v-tom rázumi na *ül*, *ül* dokoncska porédne verbum sze znájo premeniti, nájmre, csi szo oni z-substantivuma szhájali, dp. bátor-odik, bátor-ül; fejr-edik, fejr-ül; setét-edik, setét-ül, i. t. v.

b) Od szhájanya Verbumov.

Od ked szhájajo Verbumi?

Od vñogofele tálov govorejnya, nájmre:
 1. od Substantivumov; 2. od Adjectivumov;
 3. od szamih verbumov; 4. od drúgih tálov
 govorejnya.

Znaménka. Vu vognszkom jeziki szo nisteri
 verbumi túdi nomeni návkúpe, dp. fágy, zár, les,
 i. t. v.; ino vszi *ász*, *ész* okoncsani, dp. bogar-ász,
 vad-ász, eger-ész, i. t. d.

Kakda szhájajo verbumi od substantivumov?

K-nominativusi substantivuma pridávsi
 etakse dokoncseke:

ad, ed: rag-ad, ár-ad, szél-ed, er-ed.
 ag, eg og, üg: kár-ag, locs-og, csep-eg,
 zör-üg.
 al, el (zel) öl: vas-al, szag-ol, fül-el (kép-
 zel) füst-öl.

ar, er, or, ör: hab-ar, tip-or, tek-er,
 pöd-ör.

aszik, eszik: vig-aszik, tény-észik.

aszt, eszt: ár-aszt, ep-eszt, szél-eszt.

ász, ész: vad-ász, eger-ész.

az, oz, ez, öz: út-az, folt-oz, hegy-ez, ór-öz.

ik: lak-ik, hugy-ik.

it: harag-it, tan-ít, hód-it, gyan-ít.
 int: nyom-int, tek-int.
 kodik, kedik, ködik: agyar-kodik, remény-
 kedik, gyönyör-kodik.
 kozik, kezik, közik: barát-kozik, szövet-
 kezik.
 lal, lel: fagy-lal, kém-lel.
 lál, lél: szám-lál, gyom-lál, szem-lél.
 lik: fény-lik, dög-lik, villám-lik.
 odik, edik, ödik: savany-odik, telep-edik,
 gömböly-ödik.
 oszik, eszik, uszik, üszik: nyug-oszik, me-
 leg-eszik, al-uszik, fek-üszik.
 tat, tet: ok-tat, bűn-tet.
 úl, ül: lap-úl, ker-ül.
 van, ven (an, en): bugy-gyan, kocz-czan,
 dőb-ben, dőr-ren.
 vant, vent (ant, ent): lob-bant, zök-kent.
 (v litero na pred nyouv bodoucsi vküp-
 glasznik obrnovsi).

*Kakda szhájajo Verbumi z-Adjectivu-
mov?*

Náj bolye z-etaksimi pridávanyami:

alja, elli: sok-alja, drág-álja, keves-elli,
 rövid-elli.
 allik, ellik: sárg-allik, zöld-ellik, kék-ellik.

dik: aggó-dik, zugoló-dik.
 gat, get: igaz-gat, édes-get.
 it: lágy-ít, gazdag-ít, szép-ít, fejr-ít.
 kodik, kedik, ködik: gondos-kodik, heves-
 kedik, kérdezős-kodik.
 odik, edik, ödik: bátor-odik, kényes-edik,
 örökös-ödik.
 ol, öl: más-ol, ötöd-öl.
 ong: hús-ong.
 szik: meleg-szik, beteg-szik, öreg-szik.
 tal, tel: vigasz-tal, nehéz-tel.
 ul, ül: lágy-ul, ép-ül, ősz-ül.

*Kakda szhájajo verbumi x-drûgih ver-
 bumov?*

K-verbuma koréni, steri je v-kázavnom
 módusi zdásnyega vrejmena trétya persóna
 v-jedinszkom racsúni, prilo'sivsi etakse do-
 koncseke:

ad, ed: full-ad, hall-ad.
 al, el: forr-al, jövend-el.
 ál, él: dob-ál, kereng-él.
 aszt, eszt: fogy-aszt, forr-aszt, vesz-eszt,
 függ-eszt.
 at, et: vág-at, ver-et.
 az, oz, ez, öz: ád-áz, fullad-oz, ragad-oz,
 görbed-öz, önt-öz.

- dos, dös: kap-dos, pök-dös.
 doz, döz: hajlad-oz, lökd-öz.
 dogál, degél: ird-dogál, ver-degél.
 ész: túr-ész, böng-ész.
 gat, get: hall-gat, beszél-get, öntöz-get.
 gál, gél: szalad-gál, keres-gél.
 hat, het: lát-hat, ír-hat, írat-hat, irattat-hat, felel-het, öl-het.
 int: nyal-int, ér-int, nyom-int.
 it: száll-it, száll-it.
 kál, kél: jár-kál, usz-kál, vés-kél.
 kod, ked, köd: kap-kod, csip-ked, bök-köd.
 kodik, kedik, ködik: gondol-kodik, kér-ke-dik, költöz-ködik.
 koz, kez, kőz: fut-koz.
 kozik, kezik, közik: imád-kozik, csudál-kozik, vét-kezik, üt-közik.
 lal, lel: fogy-lal, fagy-lal, ér-lel, kér-lel.
 og, eg, ög: zavar-og, kever-eg, füstöl-ög.
 ogat, eget, öget: mond-ogát, eml-eget, költ-öget.
 ong, eng, öng: száll-ong, ker-eng, vörs-öng.
 os, es, üs: fut-os, verd-es, röp-ös.
 szik: lát-szik, tet-szik.
 t: fél-t, fél-t-i, búj-t.
 tat, tet: jár-tat, fut-tat, köt-tet, süt-tet.

tatik, tetik: árul-tatik, szeret-tetik (lasztivni trpiven).

Kakda szhájajo verbumi z-govorejnya drûgih tálov?

Z-etakseféle pridávanyami:

al, ol, el, öl: hátr-ál, mellék-el, tized-el, harmintzad-ol, ötöd-öl.

az, oz, ez, öz: tétov-áz, szokszor-oz, ellen-ez, többször-öz, mell-öz.

gat, get: jaj-gat, közel-get, nő-gat, u-gat.

ít: ám-ít, közel-ít, elég-ít, áh-ít.

kozik, kezik, közik: ellen-kezik.

ul, ül: ám-ul, bám-ül, rêm-ül.

c. Od Vugibanya Verbumov.

Ka je vugibanye Verbuma?

Verbuma vugibanye je verbuma po módusi, vrejmeni, racsúni, i persóni premenyávanye.

Ka je Módus, ali: Nácsin?

Módus je táksa lasztivnoszt verbuma, stera poká'se dugoványa polo'senyé, bitje, ino sztális.

Kelko je Módusov ali Nácsinov?

Stirje szo, nájmre: Kázaven (indicativus, jelentő); Zapovediven (imperativus, parancsoló);

Zvestiváven (conjunctivus, foglaltó); i *Neokoncsiven* (infinitivus, határozatlan).

Ka je Vrejmen?

Vrejmen je ono, po sterom sze nazvejszti z-verbumom, da nekaj jeszte, ali sze kaj godi.

Keliko je vrejmenov vu Verbumaj?

Petéro, nájmre: *Zdásnye* (praesens, jelen); *Komajpreminoucse* (imperfectum, aligmult); *Preminoucse* (praeteritum, múlt); *Dávnopreminoucse* (plusquam perfectum, régenmúlt); *Prisesztno* (futurum, jövődő idő).

Ka, i kolko je Racsúnov?

Racsún je ono, stéro dugoványa jedínoszt ali vno'stvo znamenije; ino szta dvonjiva, nájmre: *jedinszki* (singularis, egyes) i *vno'sinszki* (pluralis, többes szám) ali: edník, vecsník.

Ka i kelko je Persón?

Persóna je ono, komi z-verbumom káksi sztális priszvájamo, i etakse szo trouje: 1. én, mi; 2. te, ti; 3. ő, ők.

V-kom sztoji fundamentum vuglbanya verbumov?

V-tom, csi sze korén verbuma goripoiscse, steri sze má po módusi, vrejmeni, racsúni, i persóni prekládati; ali pa v-tom sztoji, csi verbumi szvoje potrebúváne prilo'seke dobíjo.

Kak sze more korén verbuma gorizlszkati?

Korén je vszigdár v-kázavnom módusi zdásnyega vrejmena ta trétya persóna v-jedinszkom racsúni, dp. ir, bir, kér, bocsát, i. t. v.

Znaménka. Pri verbumov vugibanyi na priložkov premenývanye gledoucs, vu szhájani verbumaj more túdi kázavnoga módusa zdásnyega vrejmena trétyo persono za korén prestímávati (navékse vu prvoi nedokoncsanoj formi); vu verbumaj pa, steri ik lúbijo, more ik dokoncesek odsztaviti pri vugibanya deli.

Kákse forme má porédno vugibanye verbumov?

Verbuma vugibanye sze vu vogrszskom jeziki pouleg nyegove lasztivnoszti obcsinszko vu dvoujoj formi naprejdáva vucsenikom za volo le'sejsega vcsenyá, kak szo nájmre ali globoko- ali viszikoglászna dosztávlanya potrejbna k-vugibanyi, pouleg pravicze rodbinszkih glászov.

Znaménka. Edne szillabe verbum i litero majoucsi z-ednim vküpglasznikom okonesani, globokoglásznih vugibanye naszledúje, dp. ir, ir-ok; z-dvoujimi vküpglásznikmi okonesani verbumi pa na viszikoglászne idejo, dp. int, int-ek.

Pouleg keliko forme sze znájo escse vugibati ti porédni verbumi?

Pouleg dvóje forme, ta edna je *dokoncsanoga*, ta drúga pa *nedokoncsanoga* rázuma.

Ka more znati od nedokoncsanoga rázuma forme?

Tou, ka je ona dvoujeféle:

I^{im} Pouleg nedokoncsanoga rázuma te edne forme sze vugiblejo djánszki, i djánszko-szrejdnyi verbumi, ino v-kázavnom módusi zdásnyega vrejmena trétyo persóno jedinszkoga racsúna kakti korén, brezi pridávanya ali premenyávanya, obdr'sijo, dp. látok, látsz, lát (nedokoncsano kaj); sétálok, sétálsz, sétál.

II^{im} Na to drúgo formo sze potegújo vszi trpivni, i tak imenüváni trpivno-szrejdnyi verbumi, ino v-kázavnom módusi zdásnyega vrejmena v-jedinszkoy trétyoj persóni ik dokoncsek májo, dp. szerettet-ik, tünőd-ik, biza-kod-ik.

Znaménka. Jeszo i táksi verbumi, steri sze pouleg obodvouje povejdane forme dájo vugibati premenlivo, etaksi szo: omol, omlik; bomol, bomlik; oszol, oszlik; fozsol, fozzlik; escse i lép, lépik; búj, bujik, je sega nekédik praviti vu prouztom zgucsávanyi. — Peszmenikom je vesászi mogoucse nej zameriti, geto oni z-ik szillabov okoncsane szrejdnye ver-

Novák János 1856

bume pouleg djánszke forme vugiblejo; vendar moro merkati, da, tou csinéesi prouti právdi pizanya, naj nekejpnoa ali nesztanovitoga rázuma nezrokújejo, kakti meszto *botlik* nej je dobro *botol*; meszto *ötlik* nej *ötöl*, i. t. v.

Ka je potrejbno znati od dokoncsanoga rázuma forme?

III^{im} Tou, da na eto formo vlecsémo vszák-sega dokoncsani rázum majoucsega djánszko-ga, i tak imenüvánoga djánszko-szrejdnyega verbuma, dp. látom, bánom.

Gda je verbum vü nedokoncsanoga rázuma formi?

Teda, geto dugoványa z-verbumom ali popnnoma, i gvisno vönepovejmo, ali z-kák-sim pronomenom nedokoncsamo, ino vö nepoká'semo, dp. irok (dugoványe je nej gvisno dopovejdano), levelet irok (nej je razszodjeno, jeli ete ali ov liszt?) valamit látok (nesztanovito) i z-toga zroka je verbum v-etaksi szpadájaj v-nedokoncsanoj formi. Kak i te, geto z-verbumom niksi nomen v-accusativusi naprejnepride, dp. tudok magyarul.

Gda je verbum v-dokoncsanoj formi?

Te, gda je z-verbumom dugoványe czelou, i sztanovito dopovejdano, i dokoncsano (razmivsi po djánszkom verbumi nazvejsztse-noga dugoványa v-accusativusi bodouszt).

Tou sze pa prigája:

1. Csi pred dugoványom v - accusativusi bodoucsem, dokoncsavni pronomen odkrito, ali szkrivoma sztoji, dp. látom a' várost; ali: azt mondjak, de nem hiszem (náj mre: azt). Ino ár szo lasztivni nomeni 'se vu szebi dokoncsani brezi dakoncsavnoga pronomena, oni verbum vu dokoncsano formo poslejo, dp. látom Pétert, szeretem Pált.

2. Csi je dugoványe etakse: magamat, magadat, magát; magunkat, magatokat, magokat; őt, őket; azt, azokat; ezt, ezeket; imezt, imezeket; amazt, amazokat, dp. látom magamat a' tükörben; ezt, imezt, azt ismértem.

Vö v zét je. Te prvi ino drúgi personszki pronomen: engemet, tégedet, verbum vu nedokoncsano formo vr'se.

3. Vszáksi on verbum, steri ládavni prilo'sek, i dugoványe v - accusativusi má (bojdi szí v-jedinszkom ali vno'sinszkom racsúni), more ga v-dokoncsanom rázumi djáti, csi nebi szvetlou vö povedali dugoványa, dp. barátimat jól ismértem (nej pa: ismérék); a' jó katona vérét ontja (nej pa: ont) hazáért.

4. Csi dvá verbuma eden za drúgim naszledűjeta, i te prednyejsi ete recsi pred szébe 'selej: hogy, mi, a' mi, a' mit, ki, a' kit, hol, hová, miért, miképen, dp. hallom, hogy háború lesz; tudom, mit gondolsz, i. t. v.

Naszledűjo Forme i Mustre.

Verbuma vugibanya

F O R M E.

a) Za globokoglászne.

racsún	per- sóna	I. Nedokon- csani ali djánszki	II. Nedokon- csani ali trpiven	Dokonesani verbum
--------	--------------	--------------------------------------	--------------------------------------	----------------------

Kázaven Módus.

Z d á s n y e v r e j m e n .

jedin.	1. én	ok	om	om
	2. te	sz	ol	od
	3. ő	korén	ik	ja
vno's.	1. mi	unk	unk	juk
	2. ti	tok	tok	játok
	3. ők	nak	nak	ják

Komaj preminoucse vrejmen.

jedin.	1. én	ék, ali -ok	ám, ali -om	ám, ali -om
	2. te	ál, ali -sz	ál, ali -ol	ád, ali -od
	3. ő	a, ali —	ék, ali -ik	á, ali -ja
vno's.	1. mi	ánk, ali -unk	ánk, ali -unk	ók, ali -juk
	2. ti	átok, ali -tok	átok, ali -tok	átok, ali -jätok
	3. ők	ánok, ali -nak	ánok, ali -nak	ák, ali -ják

Preminoucse vrejmen.

jedin.	1. én	tam	tam	tam
	2. te	tál	tál	tád
	3. ő	t, ott	ott	ta
vno's.	1. mi	tunk	tuuk	tak
	2. ti	tatok	tatok	tátok
	3. ők	ták, tanak	ták, tanak	ták

Verbuma vugibanya

M U S T R E.

a) Za globokoglászne.

I. Nedokoncsani	II. Nedokoncsani	Dokoncsani
ali	ali	verbum
djanszki	trpiven	

Kázaven Módus.

Z d a s n y e v r e j m e n.

vár-ok	aggód-om	vár-om
vár-sz	aggód-ol	vár-od
vár	aggód-ik	vár-ja
vár-unk	aggód-unk	vár-juk
vár-tok	aggód-tok	vár-játok
vár-nak	aggód-nak	vár-ják

Komaj preminoucse vrejmen.

vár-ék, ali-ok	aggód-ám, ali-om	vár-ám, ali-om
vár-ál, ali-sz	aggód-ál, ali-ol	vár-ád, ali-od
vár-a, ali vár	aggód-ék, ali-ik	vár-á, ali-ja
vár-ánk, ali-unk	aggód-ánk, ali-unk	vár-ók, ali-juk
vár-átok, ali-tok	aggód-átok, ali-tok	vár-átok, ali-játok
vár-ánok, ali-nak	aggód-ánok, a.-nak	vár-ák, ali-ják

Preminoucse vrejmen.

vár-tam	aggód-tam	vár-tam
vár-tál	aggód-tál	vár-tad
vár-t	aggód-ott	vár-ta
vár-tunk	aggód-tunk	vár-tuk
vár-tatok	aggód-tatok	vár-tátok
vár-ták-tanak	aggód-ták-tanak	vár-ták

Verbuma vugibanya

FORME.

a) Za globokoglászne.

racsún	per- sóna	I. Nedokon- csani ali djanszki	II. Nedokon- csani ali irpiven	Dokoncsani verbum
--------	--------------	--------------------------------------	--------------------------------------	----------------------

Dávno preminóuce vrejmen.

jedin.	1. én	tam	tam	tam
	2. te	tál	tál	tad
	3. ő	t, ott	ott	ta
vno's.	1. mi	tunk	tunk	tuk
	2. ti	tatok	tatok	tátok
	3. ők	tak	tak	ták

I. Prisesztno vrejmen.

jedin.	1. én	andok	andom	andom
	2. te	andasz	andol	andol
	3. ő	and	andil	andja
vno's.	1. mi	andunk	andunk	andjuk
	2. ti	andatok	andatok	andjátok
	3. ők	andanak	andanak	andják

II. Prisesztno vrejmen.

jedin.	1. én	fogok	fogok	fogom
	2. te	fogsz	fogsz	fogod
	3. ő	fog	fog	fogja
vno's.	1. mi	fogunk	fogunk	fogjuk
	2. ti	fogtok	fogtok	fogjátok
	3. ők	fognak	fognak	fogják

Verbuma vugibanya

M U S T R E.

a) Za globokoglászne.

I. Nedokoncsani ali djanszki	II. Nedokoncsani ali trpiven	Dokoncsani verbum
------------------------------------	------------------------------------	----------------------

Dávno preminouće vrejmen.

vár-tam	vala ali volt	aggód-tam	vala ali volt	vár-tam	vala ali volt
vár-tál		aggód-tál		vár-tál	
vár-t		aggód-ott		vár-ta	
vár-tunk		aggód-tunk		vár-tuk	
vár-tatok		aggód-tatok		vár-tátok	
vár-tak		aggód-tak		vár-ták	

I. Prisesztno vrejmen.

vár-andok	aggód-andom	vár-andom
vár-andasz	aggód-andol	vár-andol
vár-and	aggód-andik	vár-andja
vár-andunk	aggód-andunk	vár-andjuk
vár-andatok	aggód-andatok	vár-andjátok
vár-andanak	aggód-andanak	vár-andják

II. Prisesztno vrejmen.

fogok	fogok	fogom
fogsz	fogsz	fogod
fog	fog	fogja
fogunk	fogunk	fogjuk
fogtok	fogtok	fogjátok
fognak	fognak	fogják

Verbuma vugibanya

FORME.

a) Za globokoglászne.

racsún	per- sóna	I. Nedokon- csani ali djánszki	II. Nedokon- csani ali trpiven	Dokoncsani verbuma
--------	--------------	--------------------------------------	--------------------------------------	-----------------------

Zapovediven Módus.

jed.	2. te	j	jál	d, jad
	3. ő	jon	jék	ja
vno's.	1. mi	junk	junk	juk
	2. ti	jatok	jatok	jatok
	3. ők	janak	janak	ják

Zvesüvávén Módus.

Zdásnye vrejmen.

jedin.	1. én	jak	jam	jam
	2. te	j	jál	d, ali jad
	3. ő	jon	jék	ja
vno's.	1. mi	junk	junk	juk
	2. ti	jatok	jatok	jatok
	3. ők	janak	janak	ják

Komaj preminouese vrejmen.

jedin.	1. én	nék	nám	nám
	2. te	nál	nál	nád
	3. ő	na	nék	na
vno's.	1. mi	nánk	nánk	nók
	2. ti	nátok	nátok	nátok
	3. ők	nának	nának	nák

Verbuma vugibanya

M U S T R E.

a) Za globokoglászne.

I. Nedokoncsani	II. Nedokoncsani	Dokoncsani
ali	ali	verbum
djánszki	trpiven	

Zapovediven Módus.

vár-j	aggód-jál	vár-d, ali jad
vár-jon	aggód-jék	vár-ja
vár-junk	aggód-junk	vár-juk
vár-jatok	aggód-jatok	vár-jatok
vár-janak	aggód-janak	vár-ják

Zvesüváven Módus.

Zdásnye vrejmen.

vár-jak	aggód-jam	vár-jam
vár-j	aggód-jál	vár-d, ali jad
vár-jon	aggód-jék	vár-ja
vár-junk	aggód-junk	vár-juk
vár-jatok	aggód-jatok	vár-jatok
vár-janak	aggód-janak	vár-ják

Komaj preminoucse vrejmen.

vár-nék	aggód-nám	vár-nám
vár-nál	aggód-nál	vár-nád
vár-na	aggód-nék	vár-ná
vár-nánk	aggód-nánk	vár-nók
vár-nátok	aggód-nátok	vár-nátok
vár-nának	aggód-nának	vár-nák

Verbuma vugibanya

FORME

a) Za globokoglászné.

racsún	per- sóna	I. Nedokon- csani ali djánszki	II. Nedokon- csani ali trpiven	Dokoncsani verbum
--------	--------------	--------------------------------------	--------------------------------------	----------------------

Preminoueséivrejmen.

jedin.	1. én	tam	tam	tam
	2. te	tál	tál	tad
	3. ő	t, ott	ott	ta
vno's.	1. mi	tunk	tunk	tuk
	2. ti	tatok	tatok	tátok
	3. ők	tak, tanak	tak, tanak	ták

Dávno preminoueséivrejmen.

jedin.	1. én	tam	tam	tam
	2. te	tál	tál	tad
	3. ő	t, ott	ott	ta
vno's.	1. mi	tunk	tunk	tuk
	2. ti	tatok	tatok	tátok
	3. ők	tak, tanak	tak, tanak	ták

I. Prisesztno vrejmen.

jedin.	1. én	andnék	andnám	andnám
	2. te	andnál	andnál	andnád
	3. ő	andna	andnék	andna
vno's.	1. mi	andnánk	andnánk	andnök
	2. ti	andnátok	andnátok	andnátok
	3. ők	andnának	andnának	andnák

Verbuma vugibanya

M U S T R E.

a) Za globokoglászne.

I. Nedokoncsani	II. Nedokoncsani	Dokoncsani
ali	ali	verbum
djanszki	trpiven	

Preminouese vrejmen.

vár-tam	légyen	aggód-tam	légyen	vár-tam	légyen
vár-tad		aggód-tál		vár-tad	
vár-t		aggód-ott		vár-ta	
vár-tunk	légyen	aggód-tunk	légyen	vár-tuk	légyen
vár-tatok		aggód-tatok		vár-tátok	
vár-tak		aggód-tak		vár-ták	

Dávno preminouese vrejmen.

vár-tam	volna	aggód-tam	volna	vár-tam	volna
vár-tál		aggód-tál		vár-tad	
vár-t		aggód-ott		vár-ta	
vár-tunk	volna	aggód-tunk	volna	vár-tuk	volna
vár-tatok		aggód-tatok		vár-tátok	
vár-tak		aggód-tak		vár-ták	

I. Prisesztno vrejmen.

vár-andnék	aggód-andnám	vár-andnám
vár-andnál		vár-andnád
vár-andna		vár-andná
vár-andnánk	aggód-andnánk	vár-andnók
vár-andnátok		vár-andnátok
vár-andnának		vár-andnák

Verbuma vugibanya

F O R M E.

a) Za globokoglászne.

racsún	per- sóna	I. Nedokon- csani ali djánszki	II. Nedokon- csani ali trpiven	Dokoncesani verbum
--------	--------------	--------------------------------------	--------------------------------------	-----------------------

II. Prisesztno vrejmen.

jedin.	1. én	fognék	fognék	fognám
	2. te	fognál	fognál	fognád
	3. ő	fogna	fogna	fogná
vno's.	1. mi	fognánk	fognánk	fognók
	2. ti	fognátok	fognátok	fognátok
	3. ők	fognának	fognának	fognák

Neokoncsiven Módus.

Vu zdásnyem vrejmeni brezi persóne: ni, ani.

Vu prisesztnom vrejmeni brezi persóne: andni, andani.

	<i>Jedinszki racsún.</i>		<i>Vno'sinszki racsún.</i>
Z-persónami	1. persóna {	Z-persónami	1. persóna {
	andnom		andnunk
	2. persóna {		2. persóna {
	nod		notok
	andnod		andnotok
	3. persóna {		3. persóna {
	nia		niok
	andnia		andniok

Znaménka. Od Participiumov, i Gerundiumov
(nosziven) nise bode gues.

Verbuma vugibanya

M U S T R E.

a) Za globokoglászne.

I. Nedokoncsani	II. Nedokoncsani	Dokoncsani
ali	ali	verbum
djánszki	trpiven	

II. Prisesztno vrejmen.

fognék	fognék	fognán
fognál	fognál	fognád
fagna	fogna	fogná
fognánk	fognánk	fognók
fognátok	fognátok	fognátok
fognának	fognának	fognák

Neokoncsiven Módus.

Zdásnye vrejmen: vár.ni, aggód.ni.

Prisesztno vrejmen: vár-andani, aggód-andani.

Jedinszki raesún.

Vno'sinszki raesún.

vár-nom	aggód-nom	vár-nunk	aggód-nunk
vár-andanom	aggód-andnom	vár-andnunk	aggód-andnunk
vár-nod	aggód-nod	vár-notok	aggód-notok
vár-andanod	aggód-andnod	vár-andnotok	aggód-andnotok
vár-nia	aggód-nia	vár-niok	aggód-niok
vár-andnia	aggód-andnia	vár-andniok	aggód-andniok

Verbuma vugibanya FORME.

b). Za vizsikoglászne.

racsún	per- sona	I. Nedokon- csani ali djánszki	II. Nedokon- csani ali trpiven	Dokonesani verbum
--------	--------------	--------------------------------------	--------------------------------------	----------------------

Kázavni Módus.

Z d á s n y e v r e j m e n .

jedin.	1. én	ek, ök	em, öm	em', öm
	2. te	sz	el, öl	ed, öd
	3. ő	korén	ik	i
vno's.	1. mi	ünk	ünk	jüd
	2. ti	tek	tek	itek
	3. ők	nek	nek	ik

Romaj preminoucse vrejmen.

jedin.	1. én	ék, ali ek	ém, ali em	ém, ali em
	2. te	él, ali sz	el, ali el	éd, ali ed
	3. ő	e, —	ék, ali ik	é, ali i
vno's.	1. mi	énk, ali ünk	énk, ali ünk	ök, ali jük
	2. ti	étek, ali tek	étek, ali tek	étek, ali itek
	3. ők	ének, ali nek	ének, ali nek	ék, ali ik

Premineoucse vrejmen.

jedin.	1. én	tem	tem	tem
	2. te	tél	tél	ted
	3. ő	t, ett, ött	ett, ött	te
vno's.	1. mi	tünk	tünk	tük
	2. ti	tetek	tetek	tétek
	3. ők	tek, tenek	tek, tenek	ték

Verbuma vugibanya

M U S T R E.

b) Za vizsikoglászne.

I. Nedokoncsani	II. Nedokoncsani	Dokoncsani
ali	ali	verbum
djánszki	trpiven	

Kázavni Módus.

Z d á s n y e v r e j m e n.

ver-ék	sinlöd-öm	ver-em
ver-sz	sinlöd-öl	ver-ed
ver	sinlöd-ik	ver-i
ver-ünk	sinlöd-ünk	ver-jük
ver-tek	sinlöd-tek	ver-itek
ver-nek	sinlöd-nek	ver-ik

Komaj preminoucse vrejmen.

ver-ék, ali -ek	sinlöd-ém, a. -öm	ver-ém, ali -em
ver-el, ali -sz	sinlöd-él, ali -öl	ver-ed, ali -ed
ver-e, ali -ver	sinlöd-ék, ali -ik	ver-e, ali -i
ver-énk, ali -ünk	sinlöd-énk, a. -ünk	ver-énk, ali -jük
ver-étek, ali -tek	sinlöd-étek, a. -tek	ver-étek, ali -itek
ver-ének, ali -nek	sinlöd-ének, a. -nek	ver-ék, ali -ik

Preminouese vrejmen.

ver-tem	sinlöd-tem	ver-tem
ver-tél	sinlöd-tél	ver-ted
ver-t	sinlöd-ött	ver-te
ver-tünk	sinlöd-tünk	ver-tük
ver-tetek	sinlöd-tetek	ver-tetek
ver-tek, tenek	sinlöd-tek, tenek	ver-ték

Verbuma vugibanya

FORME.

b) Za vizsikoglászne.

racún	per-sona	I. Nedokon- csani ali djánszki	II. Nedokon- csani ali trpiven	Dokoncsani verbum
-------	----------	--------------------------------------	--------------------------------------	----------------------

Dávno preminoucse vrejmen.

jedin.	1. én	tem	tem	tem
	2. te	tél	tél	ted
	3. ő	t, ett	ett, őtt	te
vno's.	1. mi	tünk	tünk	tük
	2. ti	tetek	tetek	tétek
	3.ők	tek,tenek	tek,tenek	ték

I. Prisesztno vrejmen.

jedin.	1. én	endek	endem	endem
	2. te	endesz	endel	ended
	3. ő	end	endik	endi
vno's.	1. mi	endünk	endünk	endjük
	2. ti	endetek	endetek	endjétek
	3.ők	endenek	endenek	endik

II. Prisesztno vrejmen.

jedin.	1. én	fogok	fogok	fogom
	2. te	fogsz	fogsz	fogod
	3. ő	fog	fog	fogja
vno's.	1. mi	fogunk	fogunk	fogjuk
	2. ti	fogtok	fogtok	fogjátok
	3.ők	fognak	fognak	fogják

Verbuma vugibanya

M U S T R E.

b) Za vizikoglászne.

I. Nedokoncsani	II. Nedokoncsani	Dokoncsani
ali	ali	verbum
djánszki	trpiven	

Dávno preminoucse vrejmen.

ver-tem	vala ali volt	sinlöd-tem	vala ali volt	ver-tem	vala ali volt
ver-tél		sinlöd-tél		ver-ted	
ver-t		sinlöd-ött		ver-te	
ver-tünk	vala ali volt	sinlöd-tünk	vala ali volt	ver-tük	vala ali volt
ver-tetek		sinlöd-tetek		ver-tétek	
ver-tek, ali -tenek		sinlöd-tek,a-tenek		ver-ték	

I. Prisesztno vrejmen.

ver-ende	sinlöd-endem	ver-endem
ver-endesz		ver-ended
ver-end		ver-endi
ver-endünk	sinlöd-endünk	ver-endjük
ver-endetek		ver-endjétek
ver-endenek		ver-endik

II. Prisesztno vrejmen.

fogok	sinlödni	fogom
fogsz		fogod
fog		fogja
fogunk	sinlödni	fogjuk
fogtok		fogjátok
fognak		fogják

Verbuma vugibanya

FORME.

b) Za vizsikoglászne.

racsun	per- sona	I. Nedokon- csani ali djánszki	II. Nedokon- csani ali trpiven	Dokonesani verbum
--------	--------------	--------------------------------------	--------------------------------------	----------------------

Zapovediven Módus.

jed.	2. te	jén, jön	jél jék	d, ali jed je
	3. ő			
vno's.	1. mi	jünk	jünk	jük
	2. ti	jetek	jetek	jétek
	3. ők	jenek	jenek	jék

Zvesüvávén Módus.

Z d á s n y e v r e j m e n .

jedín.	1. én	jék	jém	jém
	2. te	j	jél	d, ali jed
	3. ő	jén, jön	jék	je
vno's.	1. mi	jünk	jünk	jük
	2. ti	jetek	jetek	jétek
	3. ők	jenek	jenek	jék

Komaj preminoucse vrejmen.

jedín.	1. én	nék	ném	ném
	2. te	nél	nél	néd
	3. ő	ne	nék	né
vno's.	1. mi	nénk	nénk	nők
	2. ti	nétek	nétek	nétek
	3. ők	nének	nének	nék

Verbuma vugibánya

M U S T R E.

b) Za vizsikoglászne.

I. Nedokoncsani	II. Nedokoncsani	Dokoncsani
ali	ali	verbum
djánszki	trpiven	

Zapovediven Módus.

ver-j	sinlöd-jél	ver-d, ali -jed
ver-jen	sinlöd-jék	ver-je
ver-jünk	sinlöd-jünk	ver-jük
ver-jetek	sinlöd-jetek	ver-jétek
ver-jenek	sinlöd-jenek	ver-jék

Zvesüvávén Módus.

Z d á s n y e v r e j m e n .

ver-jek	sinlöd-jem	ver-jem
ver-j	sinlöd-jél	ver-d, ali -jed
ver-jen	sinlöd-jék	ver-je
ver-jünk	sinlöd-jünk	ver-jük
ver-jetek	sinlöd-jetek	ver-jétek
ver-jenek	sinlöd-jenek	ver-jék

Koma j preminouese vrejmén.

ver-nék	sinlöd-ném	ver-ném
ver-nél	sinlöd-nél	ver-néd
ver-ne	sinlöd-nék	ver-né
ver-nénk	sinlöd-nénk	ver-nők
ver-nétek	sinlöd-nétek	ver-nétek
ver-nének	sinlöd-nének	ver-nék

Verbuma vugibanya

FORME.

b) Za vizsikoglászne.

racsún	per- sóna	I. Nedokon- csani ali djánszki	II. Nedokon- csani ali trpiven	Dokonesant verbum
--------	--------------	--------------------------------------	--------------------------------------	----------------------

Preminouese vrejmen.

jedin.	1. én	tem	tem	tem
	2. te	tél	tél	ted
	3. ő	t, ett, őtt	ett, őtt	te
vno's.	1. mi	tünk	tünk	tük
	2. ti	tetek	tetek	tétek
	3. ők	tek, tenek	tek, tenek	ték

Dávno preminouese vrejmen.

jedin.	1. én	tem	tem	tem
	2. te	tél	tél	ted
	3. ő	t, ett, őtt	t, ett, őtt	te
vno's.	1. mi	tünk	tünk	tük
	2. ti	tetek	tetek	tétek
	3. ők	tek	tek	ték

I. Prisesztno vrejmen.

jedin.	1. én	endnék	endném	endném
	2. te	endnél	endnél	endnéd
	3. ő	endne	endnék	endné
vno's.	1. mi	endnénk	endnénk	endnök
	2. ti	endnétek	endnétek	endnétek
	3. ők	endnének	endnének	endnék

Verbuma vugibanya

M U S T R E.

b) Za vizikoglászne.

I. Nedokoncsani	II. Nedokoncsani	Dokoncsani
ali	ali	verbum
djászki	trpiven	

Premioucse vrejmen.

ver-tem	léggyen	sinlöd-tem	léggyen	ver-tem	léggyen
ver-tél		sinlöd-tél		ver-ted	
ver-t		sinlöd-ött		ver-te	
ver-tünk	léggyen	sinlöd-tünk	léggyen	ver-tük	léggyen
ver-tetek		sinlöd-tetek		ver-tétek	
ver-tek, ali-tenek		sinlöd-tek		ver-ték	

Dávno preminoucse vrejmen.

ver-tem	volna	sinlöd-tem	volna	ver-tem	volna
ver-tél		sinlöd-tél		ver-ted	
ver-t		sinlöd-ött		ver-te	
ver-tünk	volna	sinlöd-tünk	volna	ver-tük	volna
ver-tetek		sinlöd-tetek		ver-tétek	
ver-tek		sinlöd-tek		ver-ték	

I. Prisesztno vrejmen.

ver-endnének	sinlöd-endném	ver-endném
ver-endnél		ver-endné
ver-endne		ver-endné
ver-endnének	sinlöd-endnének	ver-endnők
ver-endnétek		ver-endnétek
ver-endnének		ver-endnék

Verbuma vugibanya

FORME.

b) Za viszikoglászne.

racsún	per- sóna	I. Nedokon- esani ali djánszki	II. Nedokon- esani ali trpiven	Dokonesani verbum
--------	--------------	--------------------------------------	--------------------------------------	----------------------

II. Prisesztno vrejmen.

jedin.	1. én	fognék	fognék	fognám
	2. te	fognál	fognál	fognád
vno's.	3. ő	fogna	fogna	fogná
	1. mi	fognánk	fognánk	fognók
	2. ti	fognátok	fognátok	fognátok
	3. ők	fognának	fognának	fognák

Neokoncsiven Módus.

Vu zdásnyem vrejmeni brezi persóne: ni, endni.

Vu prisesztnom vrejmeni brezi persóne: endni, endeni.

Jedinszki racsún.

Vno'sinszki racsún.

Z. persónami	1. persóna	{nem nöm endnem	Z. persónami	1. persóna	{nünk endnünk
	2. persóna	{ned nöd endnöd		2. persóna	{netek nötök endnetek
	3. persóna	{nie endnie		3. persóna	{niek niök endniek

Z n a m ě n k a. Od Participiumov i Gerundiumov
nise bode gucs.

Verbuma vugibanya

M U S T R E.

b) Za viszikoglászne.

I. Nedokoncsani	II. Nedokoncsani	Dokoncsani
ali	ali	verbum
djanszki	trjiven	

II. Prisesztno vrejmen.

fognék	fognék	fognám
fognál	fognál	fognád
fogna	fogna	fogná
fognánk	fognánk	fognók
fognátok	fognátok	fognátok
fognának	fognának	fognák

Neokoncsiven Módus.

Zdasn. ver-ni, sinlöd-ni.

Pris. ver-endni, sinlöd-endeni.

Jedinszki racsún.

Vno'sinszki racsún.

ver-nem	sinlöd-nem	ver-nünk	sinlöd-nünk
ver-endnemsinlöd-endnem		ver-endnünk	sinlöd-endnünk
ver-ned	sinlöd-nöd	ver-netek	sinlöd-netek
ver-endned	sinlöd-endned	ver-endnetek	sinlöd-endnetek
ver-nie	sinlöd-nie	ver-niek	sinlöd-niek
ver-endnie	sinlöd-endnie	ver-endniek	sinlöd-endniek

Glávna Znaménka. Na edno ali drúgo med zgorapovejdanimi formami sze vugiblejo vszi porédni ino prirodni; escse i drúgi csi gli od brezrédnoga verbuma szhájani verbumi (kakti dp. váragat, vereget; várhat, verhet; várathat, verethet; váragathat, veregethet; etet, ehét, fekhét, jöhet, mehet i. t. v.) porédnoga verbuma vugibanye naszledújo. — I csi sze po szhájanyi na trpivni, ali trpivno - szrejdneyi verbum (ik dokoncseska, i vugibanya) preobrné (kakti: várakozik, verekedik, szerettetik, ehetik i. t. v.) tákséga hipa sze on na II. nedokoncsano ali trpivno formo potegúje. — I tak, kí ete naprejposztávlene Forme i Mustre dobro zná, on de znáo i verbume pouleg nyihove lasztivnoszti vugibati.

Kakda more pohaszniti té Forme?

Tak, da v-tej példaj pokázane dokoncseske more k-goridánoga verbuma koréni dosztávlati, pouleg verbuma globoko- ali viszikoglászne, dokoncsane ali nedokoncsane lasztivnoszti.

Znaménka. Csi vu korénszskom verbumi vécsaszillab vu szebi majoucsemi, litera *l* prebiva, teda z-touv literov hodécsa globoko- ali viszikoglászna, lasztivnoszt toga drúgoga glaszníka naszledúje, dp. gyanít, hasít, aprít, imád, indul i. t. v. globoko; — tekint, feszít, igéz, hirdet i. t. v., viszikoglászno formo dr'si. — Csi sze pa korénszski verbum z-számov *l* literov oglászi, te more na tou merkati: csi je na konczi koréna dúga litera *l*, on sze vugible pouleg globokoglászne forme, dp. ír, sír, nyir, virít, indít, visít i. t. v.; — csi pa krátko litero *l* má na konczi, more sze on na viszikoglászno formo vugibati, dp. illik, diszlik, i. t. v.

eni, dönt-eni, i. t. v.; pri naprávlanyi jedin-
szkoga racsúna te drúge, i vno'sinke drúge,
ino trétye persóne, za volo le'sejsega vnongih
vküpglasznikov zgovárjanya, med nyé sze
káksi glasznik zná polo'siti, dp. áll-asz, hall-
asz, fedd-esz, ajánl-asz; rávno tak: tart-asz,
dönt-esz, int-esz.

Znaménka. Uprav eto regulo májo i tisztí
verbumi, sterih korén z-szillabov *it*, ali *eszt* vöide,
dp. visít, bode: visít-asz; simít, bode: simít-asz;
terít, bode: terít-esz; hervaszt, bode: hervaszt-asz;
epeszt, bode: epeszt-esz.

6. Niki verbumi, nájbolye og i ol okoncsani,
sze premenlivo vöprávjio, dp. morg, i mo-
rog; forg, i forog; kóborl, i kóborol; tévelyg,
i tévelyeg; tou je tou: vu naprávlanyi drúge
persóne obodvoujega racsúna to zmeszvr'seno
litero o ali e 'se vönihájo, 'se jo obdr'sljo,
kakti: morgok, ali morogok; morogsz, ali
morgasz; morgunk, ali morogunk; morgotok,
ali morogtok; morganak, ali morognak. —
Vu preminoucsem vrejmeni: morgottam, ali
morgottam; morgottál, ali morogtál, i t. d.
nájmre: 'se ednoga 'se drúgoga koréna na-
szledüvavsi premenlivo, i szlobodno.

*Ka je potrejbno znati od naprávlanya
komaj preminoucsega vrejmena?*

Szamo tou, da v-tom szkoro vszigdár
more pri dánoj Formi obsztáti.

Kakda sze narédi preminoucse vrejmen?

1. Pri toga naprávlanyi, za fundamentum vzemsi trétyo jedinszko persóno, more k-verbuma koréni *t*, ali *ott*, *ett*, *ött* dolo'siti, nájm-re: sterih. verbumov korén za szlejdnyo litero má *j*, *l*, *ly*, *n*, *ny*, *r*, ino sze pred tejmi drúgi vküp glasznik ne nahája, tisztí szamo *t* litero gorivzemejo, dp. fej, fej-t; fáj, fáj-t; hál, hál-t; él, él-t; tanul, tanul-t; foly, foly-t; fon, fon-t; hány, hány-t; tör, tör-t; szür, szür-t, i. t. v.

Csi sze pa korén z-nácsisimi literami okoncsa, k-tisztomi more *ott*, *ett*, *ött* dosztávlati, dp. kap-ott, es-ett, hagy-ott, szeret-ett, i. t. v.

Znaménka. K-nisteromi koréni z-literov *d* okoncsanomi, ali vees szillab majoucsemi, zná i száma *t* litera prisztoupiti, ino sze on 'se etak, 'se ovak pohaszniti, dp. szalad-t, ali szalad-ott; marad-t, ali marad-ott; fárad-t, ali fárad-ott; téved-t, ali téved-ett, i. t. v.

2. Csi je koréna szlejdnya litera *sz*, eta pred *t* literov preminoucse vrejmen zname-nüvajoucsov sze czelou na *t* preobrné, dp. visz, vit-t, i. t. v.

3. Vu preminoucsega vrejmena *ott*, *ett* szkoncsanya, z-dvonje litere *tt* vu ovih persónaj vcsászi szamo *ta* edna *t* litera obsztáne, vö odsztavivsi nyon szprevája joucsega glasz-

nika, dp. kap-t-am, nej pa: kap-ott-am; kap-t-ál, nej pa: kap-ott-ál, i. t. d.

Kakda nasztáne dávno preminoucse vrejmen?

K-vszaksoj persóni preminoucsega vrejmena more na pomoucs vala ali volt pridávati, dp. mentem vala ali volt, mentél vala ali volt, ment vala ali volt, i. t. d.

Kakda sze formáliva Prisesztno vrejmen?

Na dvoujofélo:

1. Morejo sze brezi vövezétja pridávati vu formi naprejprihájoucsi dokoncséki, andom, endem; andod, ended, i. t. d.

2. Vu neokoncsivnom módusi k-zdásnyega vrejmena zádnyméi dosztaveki ni ali ani, eni, more vu nedokoncsanom rázumi na pomoucs ete verbum pridávati: fogok, fogsz, fog; fogom, fogod, fogja, dp. fogok, fogsz, fog, fogom, fogod, fogja, i. t. d. látni, kérni.

Znaménka. Vu vögrszkom jeziki prisesztno vrejmen donameszti i to zdásnye, náj bole z-táksími recsmi, stere znamenújo, da sze dugoványe szledi má zgodíji, dp. ez után, holnap, majd, esztendőre tanulok, járok, elmegyek, i. t. v.

Kakda sze narédi Zapovediven módus?

Zapovediven módus, nemajoucsi prve persóné jedinszke, nyegova druga, i z-té ove, sze etak naprávlajo:

1. Csi korén verbuma vöide z-literov: b, d, f, g, gy, l, ly, j, k, m, n, ny, p, r; teda more j litero k-nyemi pridati, i bode vu nedokoncsanoj Formi, dp. szab-j, ad-j, döf-j, vág-j, ül-j, áll-j, vág-j, rak-j, nyom-j, von-j, kap-j, kér-j, i. t. v.

Csi pa korén na konczi má litere: s, sz, z, tiszte more podrügacsiti, dp. ás-s, mos-s, vadász-sz, ráz-z, zúz-z, i. t. v.

Znaménka. Oni verbumi, steri koréna zádnyo litero *sz* vu neokoncsivnom módusi na *en* ali *in* obrácsajo, kakti: tesz, tenni; visz, vinni; hisz, hinni; meszto *sz* vu zapovedivnom módusi *gy* gorivzemejo, i bode dp. végy, tégy, higý, i. t. v.

Csi korén vöide z-literov *t*, eta sze za krátkim glasznikom na *ss* obrné, dp. arat, ara-ss; fut, fuss; üt, üs-s; követ, köves-s; i. t. v. — Za dúgim glasznikom, náj bolýe za etim: é, i, ü, ali csi vu koréni pred literov *t* vküpglasznik jeszte, teda k-literi *t* more escse *s* goriprijéti, i bode dp. vét, vét-s; tanít, tanít-s; füt, füt-s; bont, bont-s; dönt, dönt-s, i. t. v. — Vendar tüdi: lát, láss; bocsát, bocsáss; löt, löss, i. t. v.

Csi sze korén z-glasznikom okoncsa, j bode prilo'sek zapovedivnoga módusa, dp. hí, híj; rí, ríj; szó, szój; lő, lőj, i. t. v.

Znaménka. Niki za literami: gy, g, l, ly, n, ny, meszto j z-podrügacsanyom 'sivéjo, dp. hagygy, tanully, folly, vouný, hánny; stero je nejdrügo, nego zobsztonszko povnou'sanye literh. Vu trpivnoj

ali *ik* formi, ta drúga jedinszka persóna vu zapovedivnom móduši bode: *jál*, *jél*; ali sze pa meszto *j* k-toj zgora szpomenutoj domesztšavajoucsoi szlejdnyoj literi *ál*, *él* pridá, dp. agyarkod-*jál*; cseleked-*jél*; csudálkoz-*zál*; ús-*szál*; szövetkez-*zél*, i. t. v.

2. Vu dokoncsanoj Formi zapovedivnoga módusa drúga persóna tak bode, csi k-nedokoncsane Forme zapovedivnoj drúgoj persóni meszto *j*, ali meszto drúge na domesztšanye té litere polo'sene, sze dene *d* litera, dp. szab-*d*, nyom-*d*, kér-*d*, ás-*d*, üs-*d*, köves-*d*, zúz-*d*, tanits-*d*, lás-*d*, i. t. v. — Dönök je sega k-literi *j* ali k-steroj drúgoj zapovedivni móduš zna-menüvajoucsoj *ad*, *ed* dejtati, ino etak praviti dp. szab-*jad*, nyom-*jad*, kér-*jed*, ás-*sad*, üss-*ed*, zúzz-*ad*, üzz-*ed*, i. t. v.

3. Jedinszkoga racsúna ta trétya zapovedivna persóna vu prvoj nedokoncsanoj Formi posztáne, csi k-drúgoj persóni *on*, *en*, *ön*; — vu trpivnoj Formi: *ék*; — vu dokoncsanoj pa: *a*, *e* prisztoupi, dp. szabj-*on*, kér-*jen*, áss-*on*, késs-*en*, köss-*ön*, gyújtš-*ön*, aggód-*jék*, sinlöd-*jék*; — szabj-*a*, kérj-*e*, áss-*a*, gyújtš-*e*, i. t. v.

4. Ta prva persóna vno'sinszkoga racsúna vu nedokoncsanoj Formi nasztáne, csi *unk*, *ünk*; vu dokoncsanoj Formi *uk*, *ük* pridámo; — vu oboujoj nedokoncsanoj Formi ta drúga persóna *átok*, *étek*; ta trétya *anak*, *enek* dokoncsanak májo; — vu dokoncsanoj Formi pa drúga persóna *átok*, *étek*; ta trétya *ák*, *ék* szillabe na konczi noszijo, dp. szabj-*unk*, szabj-*atok*,

szabj-anak; kérj-ünk, kérj-etek, kérj-enek;
gyűjts, gyűjts-ünk, gyűjts-etek, gyűjts-enek;
láss-unk, láss-atok, láss-anak; — irj-uk, irj-
átok, irj-ák; kérj-ük, kérj-étek, kérj-ék; láss-
nk, láss-átok, láss-ák; vigy-ük, vigy-étek,
vigy-ék, i. t. v.

Ka je potrejbno znati od zvesüvávnoĝa módusa zdásnyega vrejmena?

Tou, ka sze tou vrejmen neloucsi od zapovedivnoga módusa; dönok ár eto tädi prvo persóno má v-jedinszkom račsuni, more záto k-drúĝoj persóni zapovedivnoga módusa v-jedinszkom račsuni ak, ek; am, em dokonček djáti na nedokoncsani ali dokoncsani rázum gledoucs, ino sze dogotovi zvesüvávnoĝa módusa zdásnye vrejmen.

Kakda sze zgotovi zvesüvávnoĝa módusa komaj preminoucse vrejmen?

Tak, csi sze pred okoncsanyom komaj preminoucseĝa vrejmena v-kázavnom móduši n litera notridene, dp. vár-ék, bode: vár-nék, vár-nál, vár-na; ver-ék, bode: ver-nék, ver-nél, ver-ne, i. t. d.; líki sze tou dá viditi vu dánoj Formi.

*Kakda sze narédi preminoucse, i dá-
vno preminoucse vrejmen zvesüvávnoĝa módusa?*

Brezi vsze 'smécsave vu preminoucsem vrejmeni more k-preminoucsem vrejmeni ká-

zavnoga módusa légyen; k-dávno preminou-
csem vrejmeni pa volna pomágajoueso rejcs
pridávati.

*Z-káksim tálom sze zgotovi pogodbeno
prisesztno vrejmen vu zvesüvávnom módusi?*

Z-táksim tálom, kak je vu Formai poká-
zano; nájmre: vu I. nedokoncsanoj Formi vu
jedinszkom racsúni more dosztávlati: andnék,
endnék, andnál, endnél, andna, endne; — vu
vno'sinszkom racsúni: andnánk, endnénk, and-
nátok, endnétek, andnának, endnének; — vu
II. nedokoncsanoj Formi sze szamo ta trétya
jedinszka persóna razlósúje z-dokoncsekom:
andnék, ino endnék; — v-dokoncsanoj Formi
more dodávati: andnám, endném; andnád,
endnéd; andná, endné; andnók, endnók; and-
nátok, endnétek; andnák, endnék.

Zvün toga vu zvesüvávnom módusi to pri-
sesztno vrejmen narédimo, csi k-neokoncsi-
vnomi módusi: ni, ani, eni; vu nedokoncsa-
noj Formi pridávamo: fognék, fognál, fogna,
fognánk, fognátok, fognának; — vu dokon-
csanoj Formi pa: fognám, fognád, fogná, fog-
nók, fognátok, fognák.

*Odked i kakda sze narédi neokoncsiven
módus?*

Obcsinszko, i z-lasztivním tálom od
koréna, vu zdásnyem vrejmeni k-nyemi prilo-
'sivsi ni dokoncsek.

2. Pred *ni* dokončekom more *a*, *e* notri-
potiszuoti k-taksemi koréni, steri na konci
dvá razločsliva vküpglasznika má, dp. tart-a-
ni, kérd-e-ni, int-e-ni, i. t. v.

3. Geto je koréna szlejdnya litera *t*, i
pred nyouv düga *e*, *i*, *ü*, ali asz, esz szilla-
ba sztoj; tak teda, kak sze komi vidi, se ni,
se ani, eni dokončesek bode meo neokončsi-
ven módus, dp. fejerit-ni ali fejerit-eni, virit-
ni ali virit-ani, futni ali fut-eni, szakaszt-ni
ali szakaszt-ani, epeszt-ni ali epeszt-eni, i. t. v.

4. Jeszo taksi verbumi, steri sze *v*-kázav-
noga módusa jedinszkoj trétyoj persóni z-lite-
rov *gy* ali *sz* okončsajo; étaksi verbumi té
litere na *n* premenyavši do *ni* meli *v*-neokon-
csivnom módusi, dp. megy, men-ni; esz, en-
ni; isz (iszik), in-ni; verz, ven-ni; tesz, ten-
ni; hisz, hinni, i. t. v.

5. Neokoncsiven módus sze zná pohasz-
niti vu vogrszskom jeziki tüdi z-persónszkimi
prilo'sekmi; nájmre: toga *ni* dokončeka mo-
re dosztávlati vu prvoj persóni nom, nem;
vu drúgoj nod, ned; vu trétyoj nia, nie; —
vu vno'sinszkoj prvoj: nunk, nünk; vu drúgoj
notok, netek; vu trétyoj niok, niek.

6. Neokoncsivnoga módusa prisesztno vrej-
men vöszprávlamo tak, csi meszto zdásnyega
vrejmena *ni* dokončeseki posztávlano andni,
endni; i rávnotak sze tüdi persónszki dokon-
česeki znájo prilo'siti: andnom, endnem; and-

nod, endned; andnia, endnie; andnunk, endnünk; andnotok, endnetek; andniok, endniek.

Znaménka. Neokoncsivnoga módusa ovo vugibanye nise pri Participiumi bolye raztolmacsimo.

Steri szo neporédni verbumi?

Oni, steri porédnoga verbuma (do etimáo naprejdánoga) vugibanya formo povr'sejo, ino vu pridávanyi dosztavkov ali kákse zmeszmetanye trpijo, ali korén nacsí, líkí je pri rédovni verbumai sega, premenyávajo.

Forma neporédnoga verbuma: **lenni**.

Kázaven Módus.

Z d á s n y e v r e j m e n.

Jedinszki racsún. Vno'sinszki r. Jedinszki racs. Vno'sinszki r.

Persón.	1. vagyok	vagyunk	leszek	leszünk
	2. vagy	vagytok	lész ali léssesz	lesztek
	3. van ali vagyok	vagynak ali vannak	lész a, leszen	lesznek

Komaj preminoucse vrejmen.

Pers.	1. valék	valánk	levék	levénk
	2. valál	valátok	levél	levétek
	3. vala	valának	leve	levének

Premiuncse vrejmen.

Persón.	1. voltam	voltunk	lettem	lettünk
	2. voltál	voltátok	lettél	lettetek
	3. volt	voltak ali voltanak	lett	lettek ali lettenek

Dávnó preminoucse vrejmen.

Jedinszki ratsún. Vno'sinszki r. Jedinszki rats. Vno'sinszki r.

Pers.	1. voltam	a. volt	voltunk	a. volt	lettem	a. volt	lettünk	a. volt
	2. voltál	vala	voltatok	vala	lettél	vala	lettetek	vala
	3. volt		voltak		lett		lettek	

Prisesztno vrejmen.

Pers.	1. leszek	leszünk	leendek	leendünk
	2. leszesz	lesztek	leendesz	leendetek
	3. lesz a. leszen	lesznek	leend	leendenek

Pers.	1. fogok	fognak
	2. fogsz	fogtok
	3. fog	fognak

Zapovediven Módus.

Pers.	2. légy	legyünk	légy	legyünk
	3. legyen	legyetek	legyen	legyetek
		legyenek		legyenek

Zvesüvávén Módus.

Zdásnye vrejmen.

Pers.	1. legyek	legyünk	legyek	legyünk
	2. légy	legyetek	légy	legyetek
	3. legyen	legyenek	legyen	legyenek

Komaj preminoucse vrejmen.

Pers.	1. volnék	volnánk	lennék	lennénk
	2. volnál	volnátok	lennél	lennétek
	3. volna	volnának	lenne	lennének

Preminoucse vrejmen.

Pers.	1. voltam	voltunk	lettem	lettünk
	2. voltál	voltatok	lettél	lettetek
	3. volt	voltak	lett	lettek

Dávnó preminoucse vrejmen.

Pers.	1. voltam	voltunk	lettem	lettünk
	2. voltál	voltatok	lettél	lettetek
	3. volt	voltak	lett	lettek

Prisesztno vrejmen.

Jedinszki racsún. Vno'sinszki r. Jedinszki racs. Vno'sinszki r.

Pers.	1. leendnék	leendnénk	leendnék	leendnénk
	2. leendnél	leendnétek	leendnél	leendnétek
	3. leendne	leendnének	leendne	leendnének

Pers.	1. fognék	lenni	fognánk	lenni
	2. fognál		fognátok	
	3. fogna		fognának	

Neokoncsiven Módus.

Zdásnye vrejmen: lenni, lenni.
 Prisesztno — leendni, leendni.

Z-personásztim prilo'sekom.

	Jedinszki racsún.	Vno'sinszki racsún.
Priseszt- Zdásnye no vr. vrejmen	1. lennem	lennünk
	2. lenned	lennetek
	3. lennie	lenniek
Priseszt- no vr.	1. leendnem	leendnünk
	2. leendned	leendnetek
	3. leendnie	leendniek.

Participium (deliven).

való	lévő
volt	lett
leendő	leendő.

Gerundium (nosziven).

lévén
léve
lévést
letten.

Brezrédnih verbumov kazalo,
na kelko od porédnih odsztáplajo.

Módus.	Vrejmen.	Nro. 1. esz-ik, enni.	Nro. 2. isz-ik, inni.
k á z a v n i z v e s ü v ä v e n z a p o v e d i v e n	zdásnye	eszem eszél eszik eszünk eszték esznek	iszom iszol iszik iszünk isztok isznak
	komaj premin.	evém-él-ék evénk-étek-ének	ivám-ál-ék ivánk-átok-ának
	premin.	ettem-él evett ettünk-etek-ek	ittam-ál-ivott ittunk-atok-ak
	premin.	egyél-ék — etek-enek	igylál-ék igy-atok-anak
	zdásnye	egycm-él-ék együnk-etek-enek	igyam-ál-ék — unk-atok-anak
	komaj premin.	enném-él-ék enn-énk-étek-ének	innám-ál-ék innánk-átok-ának
		evő	ivó

Brežrédnih verbumov kazalo,
na kelko od porédnih odsztáplajo.

Módus,	Vrejmen.	Nro. 3.	Nro. 4.
		megy, menni.	aluszik, ali alszik alu-d, ali n-ni.
k a z a v n i zvesüvâven zapovediven	zđasnye	megyek, ali menek megy, ali mégysz megy, ali mén megyünk mentek mennék	aluszom, ali alszom — ol, ali — ol — ik, ali — ik — unk — tok — nak
	komaj premin.	menék-él-e menének-étek-ének	aluvám, ali alvám — ál, ali — ál — ék, ali — ék
	premin.	mentem-él-t mentünk-etek-tek	aludtam-ál-aludt — tunk-tatok-tak
	premin.	menj, menjen menjete, —enek	alugyál, alugyék alugyatok, — anak
	zđasnye	menjek menjünk	alugyam-ál-ék — unk-atok-anak
	komaj premin.	menn-ék-él-e mennének-étek-ének	alunnám-ál-ék — ánk-átok-ának
		menő	alvó

Brežrédnih verbumov kazalo,
na kelko od porédnih odsztáplajo.

Módus.	Vrejmen.	Nro. 7.	Nro. 8.
		fú, ali fuj fúni, ali fújni.	hi, hini, hivni.
k á z a v n i z v e s ü v á v e n z a p o v e d i v e n	zdasnye	fúvok fusz, ali fujsz fú, ali fuj fuvunk fútok, ali fujtok funak, ali fujnak	hivok hivsz hi, ali hiv hivunk hivtok hivnak, ali hinak
	komaj premin.	fúvék-ál-a fúvánk-átok-ának	hivék-ál-a — ánk-átok-ának
	premin.	fútam, ali fujtam, fujtál, fujt fujtunk-átok-tak	hívtam-ál-vott — tunk-tatok-tak
	premin.	fujj-fujjon — fujjatók-ának	hijj, hijjon hijjatók-ának
	zdasnye	fujjak-ujj-on — unk-átok-ának	hivjak, ali bijjak
	komaj premin.	fúnék, a. fujnék-ál-a — ánk-átok-ának	hivnék, ali hinék
		fúvó	hívó

Na 4. fermo sze vugiblejo i eti verbumi: alkuszik, ali alkudik; haraguszik, ali haragszik; nyugoszik, ali nyugszik; ino szo tej vu neokoncsivnom módusi etak: alku $\frac{d}{n}$ ni; haragu $\frac{d}{n}$ ni; nyugo $\frac{d}{n}$ ni.

Na 5. fermo sze potegüjo tüdi eti: tselekszik, betegszik, elégszik, hidegszik, igyekszik, menekszik, melegsik, öregszik, veszekszik; — dönok uprav tej verbumi, rávno v-tom rázumi, esigli nácsisi koncsinek májo, sze vugiblejo pouleg réda: cselekedik, igyekezik, menekedik, veszekedik; — ali pa: betegül, elégül, hidegül, melegül, öregül.

Pouleg 6. racsúna sze drsijo eti: fő, főni; lõ, lõni; nõ, nõni; nyõ, nyõni; ró, róni; szõ, szõni.

R-7. racsúni szlisijo eti: bú, ali búj; búni, ali bujni; tomi nekáki tüdi ik dokoncsok priszvájajo.

Kre 8. racsúna osztánejo eti: ri-rini; szí-szini; vi-vini, ali vivni.

Steri szo neperónásztí verbumi?

Oni, steri szo v-oboujem racsúni szamo z-ednov i navékse z-trétyov szvojov persónov na haszek, kakti: nekem van, nekem kell, nekem lehet, nekem fáj, nekem tetszik, nekem illik, i. t. v.

Ka je potrejbno znati od tej neperónásztih verbumov?

Tou, da nyihovo vugibanye vu premenyávanyi 'snyimi vküphodécsih personszkih ládavnih pronomenov sztojí, dp. van könyvem, könyved, könyve; könyvünk, köny-

vetek, könyvök; vannak könyveim, könyvetek, könyvök; vannak könyveim, könyveid, könyvei; könyveink, könyveitek, könyveik, i tak dale po vszáksem módusi, ino vrejmeni szamo to trétyo persóno vu oboujem racsúni pohasznivsi, ino nekem, neked, neki, i. t. d. podrazmivsi.

Ka more od nints i sints tajivnoga verbuma znati?

Té szhája z-verbuma *van*, kak dabi sze nem *van* premejnilo na *nints*; is *nints* pa, na *sints* verbum. Obadvómam haszek vzememo szamo v-kázavnom módusi, dp. *nints* virágom, virágod, virága; virágunk, virágtok, virágjok; *nints*enek virágim, virágid, virági; virágink, virágitok, virágik; — nekem, neked, neki *sints*, i. t. d.; nekem-ed-i *sints*enek, i. t. d.

Znaménka. Od *van* i *nints* verbuma sze znájo zamúcsati ládavni pronomeni nekem neked, neki, dp. *van*, ali *nints* virágom, -od, -a, i. t. d.; vsászi dönok *nints* more meti kre szébe ládavne pronomene, dp. nekem *sints* képem, -ed, -e, i. t. d.; szlobodno je i szkreseno praviti: képem-ed-e *sints*.

Ka sze má znati od kell nepersonásztoga verbuma?

Ete verbum *kell* pomejní a) ali káksi substantivum, dp. nekem pénz *kell*, i teda má etaksi rázum: pénzre *van* szükségem; pejnezi szo mi potrejbni, dp. nekem-ed-i, nekünk-

tek-ik pénz kell, ali: pénzek kellenek, i tak dale vu vszákóm módusi, i: vrejmeni szamo to trétyo persóno jedinszkoga i vno'sinszkoga racsúna premenyávavsi. — b) *kell* ali na kákse csinejnye ká'se, stero sztolmacsi edno vu neokoncsivnom módusi sztojécsega verbuma prisztáplanye, i teda znamenüje tisztoaga csinejnya potrejbnoszt, ino sze premenyáva etaksega hipa szamo ta trétya persóna jedinszkoga racsúna, dp. nekem-ed-i, nekünk-tek-ik kell menni, i. t. d. Medtémtoaga dönök je szlobodno vu neokoncsivnoga módusa vugibanyi personásztih pronomenov dodaveke pohaszni, dp. meszto toga: nekem-ed-i, i. t. d.; kell menni, po krátkom lepse právimo etak: kell mennem, menned, mennie, mennünk, menne-tek, menniek; kell mondanom, mondanod, mondania, mondanunk, mondanatok, mondanio.

Znaménka. V-tou Formo sze znájo vugibati: tetszik, i drügi etakseféle nepersonásztí verbumi, dp. nekem-ed-i, nekünk-tek-ik tetszik, illik a' kalap; nekem-ed-i, nekünk-tek-ik tetszenek, illenek a' kalapok.

Ka more od lehet nepersonátoga verbuma znati?

Geto on na kákxi substantivum czila, pokedób ládavni sztális znamenüje, lehko sze vugible z-ládavnim persónszkim pridávanyom, rávno tak, kak je visse od van verbuma

recseno, dp. nekem lehet pénzem, neked lehet pénzed, neki lehet pénze, i. t. d.

Csi pa z-verbumom lehet vu neokoncsivnom módusi káksi djánye znamenüvajoucsi verbum vugibamo, teda zná gorivzėti neokoncsiven módus i persónszke dokoucseke, dp. lehet tsinálnom, tsinálnod, tsinálnia, tsinálnunk, tsinálnatok, tsinálniók, i. t. d.

Z n a m é n k a.

1. Kell, lehet, tetszik, illik, ino etakseféle verbume szmejmó i pouleg réda vugibati, dp. én kellek, te kellesz, ő kell; én lehetek, te lehetsz, ő lehet; én tetszem, te tetszel, ő tetszik; én illem, te illesz, ő illik; — vu vno'sinszkom racsitai etak: mi kellünk, ti kelletek, ők kellenek; lehetünk, lehettek, lehetnek; tetszünk-tek-nek, i. t. d.

2. Nike djánszke verbume esese tüdi je mogouse za nepersonáté dr'sati, sterim haszek jemlémo nej toti v-trétyoi, nego szamo vu prvoi persóni, ino vu vszáksem módusi i vrejmeni na tégdet i titeket ali benneteket drúge persóne dugoványe zavnajo djánye znamenüvajoucsi rázum, ino lak, lek koncinek májo; dp.

kázaven Módus.	{	Zdásnye	elvárlak - szeretlek	} titeket, ali benneteket, tégdet,
		Kom.prem.	elvárálak - szeretélek	
		Premín.	elvártalak - szerettelek	
		Priseszt.	elfoglak várni - szeretni	
zvesüvaven Módus.	{	Zdásnye	elvárjalak - szeresselek	} titeket, ali benneteket, tégdet,
		Kom.prem.	elvárnálak - szeretnélek	
		Premín.	elvártalak - szerettelek volna volna	
		Priseszt.	elvárandnálak - szeretendnélek	

Etaksa vugibanya dñnok malogda naprej-pridejo; ki zná ta porédna vugibanya, lehko sže more navcsiti i eta.

E) Od Participiumov (Részesülö, Deliven).

Ka je Participium?

Participium je táksi táó govorejnya, steri od verbuma szhájavsi, ino káksega dugoványa ali persóne djánszki ali trpivni sztális zname-nüvavsi, z-adjectivuma lasztivosztmi láda; nego i onoga sztálisa vrejmen sztolmacsi-navküpe.

Znaménka. Participiumi sže dosztakrát i meszto substantivumov jemléjo, dp. adó, biró, böggö, esö, ferdö, függö, hirmondó, lopó, porzó, szabó, vonó, i. t. v.

Kelikoféle sže Participiumi?

1. Dvonjeféle: a) Premenlivi, steri sže kak drügi substantivumi ali adjectivumi dájo vugibati, dp. tanító, tanító-é, tanító-nak, i. t. d. b) Nepremenlivi, steri sže brezi vugibanya pohasznijo, dp. hall-ván, szeret-vén.

2. Troujeféle, kak sže nájmre a) ali v-zdásnyem; b) ali v-preminoucsem; c) ali v-prisesztnom vrejmeni jemléjo, dp. váró, várt, várandó.

Od ked i kakda szhája Participium?

Participium szhája pöprejk od trétye jedinszkoga racsúna persóne kázavnoga módusa vu zdásnyem vrejmeni, tou je: od koréna verbuma, nájmre:

1. Zdásnyega vrejmena Participium bode z-pridávanyom ó, ő litere, dp. tanít-ó, kér-ő, i. t. v.

2. Vu preminoucsém vrejmeni bode do-sztavek t, ott, ett, őtt, dp. epül-t ház, farag-ott kép, veret-ett fal, tölt-ött puska, i. t. v.

3. Vu prisesztnom vrejmeni pridámo: andó, endő, dp. elad-andó portéka, megve tendő dolog, i. t. v.

4. Z-dodávanyom: ván, vén; va, ve; vást, vést, sze narédi nepremenlivi participium, steroga za gerundiuma imenűjemo, dp. lát-ván, lát-va, lát-vást; kér-vén, kér-ve, kér-vést.

5. Csi prilo'simo: ton, ten, tön, bode nepremenlivi participium, dp. vár-ton, kér-ten, jöt-tön.

Ka je potrejbno znati od premenlivoga Participiuma?

Tou, da sze premenlivi participium dá pometávati, kak drúgi adjectivum, pouleg obsinszkoga réda, esese i priszpodáblati, dp. tanult, tanultabb, legtanultabb ember.

*Ka sze dosztája znati od nepremenli-
voga Participiuma?*

Tou, da nyemi haszek jemlémo v-gucsi
z-vönihávanyom etih rejcsih: ván, vén; mi-
dón, mivel, ha, dp. midón láttalak örültem,
bode: téged' látván örültem.

Va, ve; vást, vést; ton, ten, tön na-
prejprihája teda, geto na pitanye: hogyan?
odgovárjamo, dp. sir-va panaszkodott; siet-ve
elment; foly-vást, ali foly-ton beszélt; fél-vést,
ali fél-ten járt; jö-vést, ali jött-ön koldúlt,
i. t. v.

Znaménka. Csi scsémo szvojemi gucsi vékso
moucs szpraviti, z-tejmi lehko i etak 'sivémo: kérve
kértem, kérvést kértem, kérten kértem, i. t. v.
I nej szamo ti premenlivi, nego i eti: vást, vést,
ton, ten, tön, sze dájó priszpodáblati; dp. folyvást
folyvástabb, legfolyvástabb; bizvást, bizvástabb,
legbizvástabb; verten, vertebben, legvertebben;
sietvest, sietvestebb, legsietvestebb; sietten, siet-
tebben, legsiettebben, i. t. v.

F) Od Adverbiumov (Határozó, Prirejcsje).

Ka je Adverbium?

Adverbium je táksi táo govorejnyá, steri
dugoványa ino csinejnyá káksoszt, réd, mero,
meszto, nácsin, i drüge lasztivnoszti, ino
okolsztojnoszti naprejdá i zravna.

Kak sze razdelûjo Adverbiumi?

Na tri tále, nájmre a) na meszto, b) na vrejmen, c) i drúgefěle sztálicse znamenűvajoucse adverbiume.

Steri szo ti meszto znamenűvajoucsi Adverbiumi?

Eti naszledűvajoucsi:

1. Na eto pítanye: hol? z-etimi odgovárjamo: alatt, alant, általellenben, amott; — benn, ali bent; — elől; — fenn ali fent; — feljűl; — hátűl: iműtt, innen, innenfelől, itt, itten; — kinn, ali kint, kívül; — lent, másut, messze, mindenűtt; — odább, odaki, ott, ottan; — sehol, seholsem; szanaszét; — távűl, túl.

2. Na eto pítanye: hová? merre? melyfelé? odgovárjamo: akárhová, amoda, alá, arra, amarra, balra, balkézfelé; be, ali bé; egyenest, előre, emerre, erre; fel 's alá; hátra, hajsza, hozzád, hozzádra; ide, imide; — jobbra; — ki, le, másfelé, másuvá, messze, messzire, mindenűvé, oda; mindenfelé, sohova; sehovásem; cselű, túledre; valahová.

3. Na eto pítanye: honnan? ali honnét? odgovárjamo: akárhonnan, alólról, felőlről, innen, innét, közelről, másunnan, mellékről, messzűnнен, messzéről, mindenűnнен, onnan, onnét, sehonnan, távűlről, valahonnan.

4. Na eto pítanye: meddig? odgovárjamo: addig, ameddig, eddig, idáig, idább, idébb, odáig, tovább.

Znaménka. Z-dokonesekom *ig* sze zná nej szamo meszta, nego i vrejmena adverbium naréditi, dp. hat *hétig*, *husvétig*, *esztendeig*, *ekorig*, i. t. v. Haszek vzememo tomi esese i tak, esi k-nyemi *iglan*, *iglen* dokoneske pridrúsimo; dp. *holtiglan*, *meddiglen*, i. t. v.

Steri szo vrejmen znamenúvajoucsi Adverbiumi?

Eti naszledúvajoucsi:

1. Zdásnye vrejmen znamenújo: azidén, ezennel, ezentúl, ma, már, most, mostan, tüstént.

2. Preminoucse vrejmen znamenújo: hajdan, hajdanában, imént, minap, minapában, régen, régenten, tavaly, tegnap, tegnapelőtt, valaha.

3. Prisesztno vrejmen znamenújo: ennekutánna, ezután, holnap, holnapután, jövődében, majd, mindjárt.

4. Negvisno vrejmen znamenújo: akkor, az idén, déltájban, délest, éjjel, éjszaka, este ali estve, gyakran, hébehóba, hébekorba, jókor, korán, későn, mindig, mindenkor, mindétig, mindöröké, mindennap, nappal, naponként, némellykor, ollykor, reggel, reggelenként, régen, régenten, soha, sohanapján, sokáig.

Steri szo razlocsneféle sztálice znamenüvajoucsi Adverbiumi?

Eteféle:

1. Káksoszt, szpodobnoszt, nácsin, sztális, okolsztojnozt znamenüvajoucsi, z-sterimi odgovárjamo na etaksa pítanya: mint? miképen? hogy? hogyan? mimodón? dp. jól, rosszúl, szépen, rútúl, nagyon, eképen, másképen, így, úgy, amúgy, sehogy, i. t. v.; ino poprejk rekoucs vszi oni adverbiumi, steri na konczi májo: úl, úl; an, en, on; va, ve; ali lag, leg.

2. Kelikoucsó znamenüvajoucsi, na eta pítanya: mennyiszer? mennyire? dp. annyira, annyiszor; bőven, eléggé, ennyire, ennyiszer; gyakran, kevéssé, hatszor, sokszor, számtalanszor, szintannyiszor, többször, i. t. v.

3. Réd i racsún znamenüvajoucsi, na eta pítanya: hányan? hányadszor? hányanként? dp. ketten, hárman, négyen, tizen, százan, i. t. v.; először, másodszor, tizedszer, századszor, i. t. v.; egyenként, kettenként, hármanként, i. t. v.; páranként, fejenként, i. t. v.

4. Potrdjávanye znamenüvajoucsi: biz', bizony, bizonyára, bizonynal, igen, igen-is, igazán, így, kétségkívül, úgy, valóban, valójában, i. t. v.

5. Zatajenyé, ali dvojenyé znamenüvajoucsi: koránt sem, nem, nem így, nem úgy, nem igen, soha, soha sem, talán, távol légyen, i. t. v.

Znaménka. Z-etími adverbiumi: *nem ino tem* 'sivémo, *geto tajimo*, dp. *nem láttam*, *nem hallottam*; — *ne ino se* *pohaszni*mo, *geto prepovedávamo*, dp. *ne szólj*, *ne nevéss*.

6. Műdnoszt, hitejnye, i primárjanye znamenüvajoucsi adverbiumi, dp. *alig*, *aligalig*, *aligha*, *lassan* *lassan*, *hamar*, *rajta*, *nossza* *rajta*, *szaporán*, *tüstént*, i. t. v.

7. Vküpszláganye znamenüvajoucsi: egyetemben, együtt, egyszer'smind, öszvesleg, i. t. v.

Jeli more, i kakda trbej z-nomenov adverbiume delati?

More, nájmre:

1. Kám z-substantivumov, kám z-adjectivumov, z - pridavkom: *úl*, *ál*, dp. *deákúl*, *magyarúl*, *csehül*, *emberül*; — *rút*, *gonoszúl*, *restül*, *korhelül*, i. t. v.

2. Poprejk z-adjectivumov, z-dokoncsanyom: *n*, *an*, *on*, *en*, *lag*, *leg*, *vcászi tüdi* *l*, dp. *drágán*, *magosan*, *nagyon*, *nemesen*, *nyájaslag*, *helyesleg*, i. t. v.

Znaménka. Adverbiumi sze podpüsztiyo i priszpodáblanyi, k-toj drügoj i trétyoi sztubi *pri lo'sivsi an*, *en*, *on* szillabe; esi szamo ovak od priszpodablivoga adjectivuma szhájavsi, sze neprotivijo z-natórov priszpodáblanya, dp. *nagyobban*, *leg-nagyobban*; *szebben*, *legszebben*; *kórdn*, *korábban*, *legkorábban*. Neszhájanoga adverbiuma nemore vszigidár priszpodáblati, dp. *akkor*, *bezzeg*, *midőn*, *itt*, *ott*, *hajdan*, i *vcás* étakseféle.

G) Od Zaposztavkov (Útöljáró).

Ka je Zaposztavek?

Zaposztavek je táksi táo govorejnya, steri ednoga dugoványa k-tomi drúgomi primerjenost, i polo'senyé znamenúje, ino sze za zaposztavek zové záto, ár vu vógrszkom jeziki vecskrát odzaja posztávlena za récsjouv sztoj.

Steri, i kákseféle szo tej Zaposztavki?

1. Oni, steri sze vszigdár k-nomena nominativusi prikapeseni na koncezi dodávajo pouleg potrejbne globoko-, ali vizikoglászne natúre, ino szo etakseféle: ban, ben; ba, be; ból, bul, ból, bül; ént; ként, kor, nál, nél; n, on, en, ön; ra, re; ról, rül, rúl, ról; tól, tul, tól, túl; val, vel, i. t. v.

2. Jeszo táksi zaposztavki, steri kre rejcsi polo'sene szo szamé vu szebi razmene, ino sze nezmejsajo vurejcs, nájmre: alá, alatt, alól, által, elejbe, elő, elől, előtt, ellen, eránt, felé, felől, felett, fogva, gyanánt, helyett, kívül, között, közé, közül, körül, képen, képest, megé, megett, megül, mellé, mellett, miatt, nélkül, nézve, óta, táján, túl, után.

Dönok med tejmi nisteri sze dájo k-verbumam prikapsüvati, i 'snyimi sze vküppíszati, dp. aláírom, előmegyek, elválok, leesem, kicsapok, i. t. v. — Nájvecskrát sze pa eti

pridrú'sijo k-verbumam, i'snyimi vküppisejo:
alól, által, be, belől, egybe, együtt, egüvé,
el, fel-fől, felül, fenn, innen, keresztül, körül,
közel, ki, kívül, külön, le, meg, oda, össze,
széllyel, távúl, túl, vissza, i. t. v.

Znaménka. *Fogva, képest, nézve, i. vecs*
etakseféle, z-drügim zaposztavkom gorijemléjo kre
szébe nomene, dp. hajandl fogva, idejéhez képest,
eszére nézve, *oda* ment a' házhoz, *távúl* volt tőlem,
i. t. v. — Med tejmi nisteri dobro i razumliyo sze
pohasznijo pred-i za recsjouv; dp. túl a' Dunán, ali
Dunán túl, városon *kivül*, ali *kivül* a' városon,
i. t. v.

3. Niki pred-i zaposztavki z-gorijemányom
personszkih pronoménov dokoncseka vugiblivo
posztánejo, ino sze etak pohasznijo, nájmre:

Alá-m, alá-d, alá-ja; alá-nk, alá-tok, alá-jok.

Alól-am-ad-a; alól-unk-tok-ok.

Által-am-ad-a; által-unk-tok-ok.

Be-bel-ém-éd-e-éje; bel-énk-étek-éjek.

Ben-nem-ed-e; ben-nünk-netek-nek.

Ból-belől-em-ed-e; belől-ünk-etek-lök.

Ert-em-ed-e; ért-ünk-etek-ek.

Elől-em-ed-e; elől-ünk-etek-ök.

Előtt-em-ed-e-ö; előtt-ünk-etek-ök.

Ellen-em-ed-e; ellen-ünk-etek-ek.

Eránt-om-ad-a; eránt-unk-otok-ok.

Fel-ém-éd-e; fel-énk-tek-jek.

Felett-em-ed-e; felett-ünk-etek-tek.

Felől-em-ed-e; felől-ünk-etek-ök.

Hozz-ám-ád-ája ;	hozz-ánk-átok-ájok.
Helyett-em-ed-e ;	helyett-ünk-etek-tek.
Kivül-em-ed-e ;	kivül-ünk-etek-ök.
Körül-em-ed-e ;	körül-ünk-etek-ök.
Között-em-ed-e ;	között-ünk-etek-ök.
Megett-em-ed-e ;	megett-ünk-etek-ök.
Mellé-m-éd-éje ;	mellé-nk-étek-jek.
Miatt-am-ad-a ;	miatt-unk-atok-tok.
Mellett-em-ed-e ;	mellett-ünk-etek-tek.
Nál-am-ad-a ;	náll-unk-atok-ok.
Nélkül-em-ed-e ;	nélkül-ünk-etek-ök.
Rá-m-ád-á, ali ja ;	rá-nk-átok-jok.
Rajta-m-ad-a ;	rajt-unk-atok-tok.
Ról-am-ad-a ;	röll-unk-atok-ok.
Szerint-em-ed-e ;	szerint-ünk-etek-ek.
Tól-em-ed-e ;	től-ünk-etek-ök.
Vel-em-ed-e ;	vel-ünk-etek-ek.
Után-am-ad-a ;	után-unk-atok-ok.

H) Od Vezníkov (Egybefoglaló).

Ka je Vezník?

Vezník je táksi táo govorejnya, po sterom razlocsene recsi ali govorejnya kakti vküprivesújemo, ali razlocsávamo.

Steri szo ti Vezníczke?

Eti:

Vküprivesúvajoucsi : és, is, meg, ismét.

2. Razlocsavajoucsi: vagy-vagy, akár-akár, sem-sem, i. t. v.

3. Pogodbeni: ha, hogyha, hanem, hacsak, hápedig, haugyan.

4. Protívni: de, ugyde, pedig, holott, mindazáltal, hanem, másként, viszont, i. t. v.

5. Privolni: bár, ambár, bátor, noha, jóllehet, hais, csakugyan, mindazáltal, ugyantsak, mégis.

6. Zrokovitni: mivel, mivelhogy, mint-hogy, azért, tehát ugyanis, i. t. v.

7. Vözaklenlivi: se, nem, nem is, sem pedig, épen nem, ezen kívül, i. t. v.

8. Naszledüvni: minekutána, minthogy, azután, azonközben, még, tovább, addig, i. t. v.

9. Doszodbeni: azért, ahozképest, lám, i. t. v.

10. Szvetlocsinécsi: mint, tudniillik, példának okáért, például, mintegy, i. t. v.

11. Pítajoucsi: hát? hátha? e? i. t. v.

Navékse szo Vezni ki tákse natúre, ka csi sze eden dene, tisztí za szebom 'selej i toga drügoga, dp. akár-akár, ámbár-mégis, a' holott, a' hová-oda, a' merre-arra, a' mint-úgy, azért-mert, alig-már, hol-hol, majd-majd, mennél-annál, mind-mind, mihelyt-azonnal, inkább-mintsem, is-mint, nemtsak-hanem, sem-sem, úgy-hogy, i. t. v.

1) Od Medsztavk (Közbevető).

Ka je Medsztavek?

Medsztavek je táksa mála rejcs vu govorejnyi, z-sterov sze nasse csüdivanye, 'selejnye, 'saloszt, radoszt, ali káksa drúga szrczá nagibanya oglászijo, znamenűjo; i nyon pred-ali med drúge recsi posztávlamo.

Kolkoféle szo Medsztavki?

Vnogoféle:

1. Radosztznamenűvajoucsi: haja! huja! huj! uczu!

2. Po'selejoucsi: oh ha! ah! bár! bár csak! vajha!

3. To'sbeni: Jaj! Istenem! oh egek! oh! ó! kár! bekár!

4. Prisziljávajoucsi, i drasztécsi: no! nosza! rajta! i. t. v.

5. Sztráhoviti: o! aha! piha! pih! i. t. v.

6. Múcsanye zapovedajoucsi: hallga! csitt! pisz! lassan! i. t. v.

7. Csüdivajoucsi, hválécsi, poménsávajoucsi, povéksávajoucsi: be! de! vajmi! vajki! melly! minő! micsoda! ejnya! soha soha!

8. Poszmehávajoucsi, ali razszrdécsi: hiszem! épen! épenbizony! sohabizony! bezzeg! hm! i. t. v.

K-medsztavkom sze májo zracsunati i
 tiszte recsi, z-sterimi návado mámo nejme
 sztvári oberkati, zvatí, pogányati, odúratí,
 dp. csá ali cseló, hajs, hí, hott, rajta, ki,
 czoki, sicz, csett, hók, hess, i. t. v.

TRÉTYI TÁO.

Od vézanya Rejcsih.

Ka vu szebi zdr'sáva vézanye Rejcsih?

One regule, pouleg sterih more govorejnya
 tále tak vküpszpraviti, da 'snyih razumlivo,
 i právo govorejnye ali gucs bode.

*Ka je potrejbno nájbolye znati od vküp-
 vézanya rejcsih onomi, ki sze prime jezika
 vcsiti?*

Tou, ka vu govorejnyi naprejprihájajoncse
 recsi med szebom szo tak vküpszvézane, ali
 edna od te drúge tak viszi, da med nyimi
 edna to drúgo kakti vodí, i kre szébe scsé
 meti. I záto ona rejcs, od stere viszi ta drúga:
 vojvoszka-rejcs; tishta pa, stera od drúge
 viszi: vodbena-rejcs, sze zná imenüvati, dp.
 tanulom a' letzkét; tü je vojvoszka-rejcs:
 tanulom; ta vodbena-rejcs je pa: a' leczkét.

Kelko tálov pa vézanye rejcsih má?

Dvǎ tála má; te prvi vesi vküpszláganye, drügi vküpszprávlanye rejcsih.

Vkom sztoji vküpszláganye rejcsih?

V-tom, a) da edna rejcs — vojvoszka-rejcs — to drügo — vodbeno-rejcs — v-káksem dokoncsanom módusi, ali casusi, i. t. d.; kre szébe pela i ravna, dp. ha szeretnéd a' tudományokat; eta vojvoszka-rejcs: *ha*, vu zvesüvávén módus zravna eto vodbeno-rejcs: szeretnéd; — eta páli kakti vojvoszka-rejcs na naszledüvájoucsó gledoucs, *vu* accusativus pela eto rejcs: tudományokat.

Znaménka. Nika rejcs na to drügo gledoucs vojvoszka-rejcs; na drügo gledoucs pa vodbena-rejcs zná biti, kak szmo málovisse pokázali vu példi.

I. RAZLOCSEK.

Od vküpszláganya Rejcsih.

A) Na Rejcsih zjedínanye gledoucs.

V-kom sze more zjedíniti substantivum z-tov drügov Recsjouv?

^{1im} Substantivum, escse i adjectivum, csi meszto substantivuma sztoji, sze more z-verbomom zjediniti vu persóni, i v-racsúni, dp.

én ülök, a' gyermek tanul, mi irunk, a' szorgalmatosok boldogulnak.

^{2im} Substantivumi szo vglh edna z-tov drügov, geto sze edna od te drüge veli, dp. ez ember bíró, ezen gyermekek deákok.

Ka more znati od zjedínanya adjectivumov z-substantivumami?

^{1im} Adjectivumi (eszi razmivsi racsúnszke nomene, ino participiume) geto kre ali pred substantivumom brezi vküpprivesüvajoucse recsi szamo kakti pajdásje sztojijo, teda oni nepremenjeni osztánejo, i ne'selejo zjedínanya z-substantivumom vu casusi, ino v-racsúni, dp. jó ember, jó emberé, jó embernek, i. t. d.

^{2mi} Csi adjectivumi za substantivumom sztojijo; ali pa, csi pred substantivumom toti, dönok po káksem medmetanyi raztrgnyeni; teda sze zjedínijo z-substantivumom vu racsúni, dp. a' gyermekek jók, egészségesek a' gyermekek. — Rávnótak i pronomén: az, ez, csi med nyim i med substantivumom imenik prebíva, more ednáki biti z-substantivumom kám vu racsúni, kám vu casusi, dp. ez a' ház, ezé a' házé, i. t. d.

^{3im} Te tüdi z-substantivumom dr'si adjectivum vu racsúni, i casusi, geto sze on zvün glávnoga govorejnya, ali szledi z-kák-sim véznikom nazáj prinása k-tomi prvle-

vöppejdanomi substantivumi, dp. vettem könyvet, pedig szépet.

4^{im} Z - adjectivumami vno'stvo znamenüvajoucsimi, i z-glávnimi racsunami, szo niti substantivumi, niti verbumi nej zjedínani vu racsúni; i csi gli szo oni vu vno'sinszkom, dönok sze tej li vu jedinszkom racsúni v'sí-vajo, dp. neprávi vogrin; sok, tiz, husz emberek, nego vu jedinszkom racsúni: tiz, husz ember; száz ezer forint, nej pa: forintok. — Dönok, csi n koncsinek prisztoupi k-szpomenútím vno'stvo znamenüvajoucsim racsám, teda one substantivum tak, kak verbum vu vno'sinszkom racsúni potrebüvajo, dp. hataz írnak, sokas kiáltanak, i. t. v.

B) Na Poredüvanye rejcsih gledoucs.

a) P o p r o j k.

Kákso obcsinszko regulo more dr'sati pri Poredüvanyi rejcsih?

Vu vogrszkom jeziki sze zná ona obcsinska regula posztaviti, ka v-gucsi one recsi morejo naprejsztáti, stere szo véksega vtiszkanya, i szpominanya. Dönok tiszte recsi, stere k-ednomi rázumi szlisijo, vküpostánejo.

Na stere obcsinszke regule more dönok merkati?

Na ete:

1^{im} Personásztí pronomeni sze poprejk vönihávajo, dp. tegnap megakartam fürödni, dönök je sega i etak praviti: én tegnap megakartam fürödni, i. t. v.; ali szamo za volo véksega zamerkanya.

2^{im} Csi nega vu govorejnyi káksega pri-vesüvajoucsega veznika, te je návada gövörejnye z-adverbiumom zacsnoti, dp. holnap sétálni megyek.

3^{im} Csi vecs nomenov jeszte z-pred-zaposztavkom vu govorejnyi, toga ednoga pred, toga drügoga pa za verbumom more djáti, dp. tegnap délután ki mentem a' mezőre.

4^{im} Verbum szkoro vszigidár na konczi govorejnya more sztáti; csi pa scsémó z-verbumom vékse vtíszkanye szpraviti govorejnyi, zná on i naprej szkocsiti.

Verbum i teda prav sztojt naprej a) geto pítamo, dp. hogy vetted ezen gyűrűt? — ali b) csi zatájanye scsémó z-véksim vpametzbianyom znamenüvati, dp. nem voltál te ma iskolában, i. t. v.

b) P o s z e b n o.

Gda more Imeník az ino a' pred recsjouv a) pohaszni, b) odsztaviti?

a) Ete Imeník az, a', sze vödejva pred vszáksim obcsinszko dugoványe, národ, potok, brejg, loug, znamenüvajoucsm nome-

nom, dp. a' Duna nagy hasznot hajt, az Angolyok sokban hasonlítanak a' Magyarokhoz.

Té. Imenik lejhko sztoji nejszamo pred nomenami, nego i pred pronomenami, participiumami, adverbiumami, nájbolye, csi sze oni ali meszto nomena szká'sejo, ali vküpvallon ino dokoncsani ali mocsnejši rázum naprávijo, dp. a' kit látsz, ez az enyim, a' járt útát a' járatlanért elnehadd.

Za kázajoucsem pronomenom pred to pokázano rejsz sze vszigdár dejva imenik, dp. az a' kocsi, ez a' ház, azok a' lovak, i. t. v.

b) Obsinszko zná vöodsztatí imenik pred táksov recsjouv, po steroj je dugoványe 'se vu szebi dokoncsano, i záto:

Imenik je nepotrejben pred káksim Pridovkom (czounov) ali krsztnim iménom, pred káksega országa, várása, vészi lasztivnim iménom, dp. Péter, Buda, Magyar ország, i. t. v.

Vövzétje. Za volo véksega zapametüvanya sze Imenik gorijemlé i pred tejmi tüdi csi szo vu yno'sinszkom racsüni, ali pred szebom májo adjectivum, dp. Eljenek a' Jánosok, a' nyomorult Lázár, i. t. v.

Csi ládavni nomen z-nominativusom pred ládaním dugoványom sztoji, teda on ne'selej pred szébe Imenika, dp. Isten' akarátja; csi pa nomen k-ládanyi z-dativusom pride, teda szlobodno má Imenika, dp. Istennek az akarátja.

Pred pítajoucsimi reesmi neszmi Imeník biti, ár ovak henya pítajoucsa rejcs biti, dp. hol? je pítanye; a' hol, je nej pítanye.

Vu pripovedanyi prilike je nej návada z-Imenikom 'siveti, dp. bagoly-is biró barlang-jában; kakas-is úr maga szemetjén.

Geto koga obercsémo ali zovémo, Imeníka nenüztamo, dp. gyermek tanúly! jöszte pajtás!

Ka je potrebno poumniti od neszkoncsanoga Imeníka?

Toga pred adjectivumom kakti Imeníka nejtrbej pohaszniti, glibár je on nedokoncsanoga znamenüványa, dp. drága kints; dönok neszmi on vöodsztáti, kakti racsúnszki nomen, dp. egy szép órárn van.

Kákse namesztüvanye 'selejo substantivumi med szebom?

Krsztno imé vszigdár za Pridovkom (czounov) vöprávi Vogrin, dp. Tóth János, Ujlaky Borbála.

Lasztivno imé szo pred plemencsino, zványe, vládnisztvo, mestrio znamenüvajoucse obcsinszko imé dejva, dp. Mátyás Király, Jó'sef Császár, Eszterházy Hertzeg, Pálfi Generális, Pál Apostol, Jó'sef Mester, Imre Deák, i. t. v.

Z n a m é n k a.

1. Ete recsi: Gróf, Hertzeg, Báró, morejo pred pri-iménom (czounov) sztáti, geto sze navküpe i

krsztno imé vöpovej, dp. Gróf Széchényi István, Hertzeg Pálfi Ferentz, Báró Vesselényi Miklós, i. t. v.

2. Rávnótak sze naprejdejvajo varasouv, gradouv, vészih, bregouv, mlák, potokov, lasztivna, esese i obcsinszka iména, csi szo ona vküpvézana z-ládanye znamenüvajoucšim persónszkim trétyim pronomenom, dp. Bécs' városa, Buda' vára, Mátra' hegye, Dráva' vize, Fertő' tava, Horvát Ország' Bánja, Vármegye', Város' háza, i. t. v.; kak da bi pravili: Bécsnek városa, Budának vára, i. t. v.

Ete postüvajoucse recsi: Uram, Asszonyom, Urfi, Kisasszony, Leányasszony, odzaja za 'snyimi hodécsimi postüványa, ali lasztivnimi, ali obcsinszkimi recsmi dejvamo, i vöprávimó, dp. Somogyi Uram, Földi Uram, Barátom Uram, Sógor Uram, Komám Asszony, Szomszéd Asszony, i. t. v.

Znaménka. Bolye po vogrszkom právimó: Apám Uram, Bátyám Uram, Anyám Asszony, Ángyom Asszony; — bolye po goszposzkom pa velímó: Uram Atyám, Uram Bátyám, Asszony Anyám, i. t. v.

Csi szta dvá substantivuma vküp vu govorejnyi, med sterima eden kakti ládavni, toga drúgoga kakti szvoje ládanye znamenüje; ete za ovim more sztáti, dp. Atyám' háza; — dönok sze szlobodno dene i pred ovoga z-dativusóm, ino z-imenikom, dp. háza az Atyámnak.

Znaménka. Csi ládavni nomen z-kázajoucšim pronomenom sztoji, teda sze ta povejdana memba

neszmi zgoditi, dp. meszto etoga: ennek az embernek jószága, nebi dobro bilou: ez az ember' jószága.

V-káksem rédi sztoji adjectivum vu govorejnyi?

Geto je adjectivum szamo tiváris substantivuma, teda on pred etim sztoji, dp. jó ember, erős ital, i. t. v.

Znaménka. Nigda je substantivum meszto adjectivuma; te tüdi obsziane eta regula, dp. vas vessző, tou je tou: vashól való vessző; borjú bőr, tou je tou: borjúból való bőr, i. t. v.

Adjectivum dönök misteroucs za substantivumom dábla meszto, csi nájmre po nyem kaj trbej substantivumi z-mocsnejsim raztolmacsejnyom priszvájati, dp. az Isten mindenható; vettem lovat, 's pedig szépet.

Pred tisztim adjectivumom, steri sze zszkoncsanyom: ú, ű, nyi, z-substantivuma narédi, vszigdár more kákxa drüga rejcs naprejbiti, dp. horgas lábú, szép eszű, sas orrú, hat ölnyi, i. t. v.

Ka je potrebno znati od gorijemánya ali odsztávlanya van i vannak verbuma?

a) Van i vannak verbum more obdr'sati v-gucsi i. geto 'snyim szamo nazoucsnoszt káksega dugoványa znamenújemo, dp. van pénz, vannak kővé vált fák.

2. Obdr'sati more i te, gda tajimo nazoucsnoszt káksega dugoványa, ali etaksega

hípa meszto van i vannak sze dejva *nincsen* i *nincsenek*, dp. *nincsen búza, nincsenek boszorkányok.*

3. Geto dugoványi zvün bodonszti tūdi lādanye priszvájamo ali zatajmo z-dativusom, more van i vannak obdr'sati, dp. Péternek van, ali nintsen könyve.

b) Van i vannak vöodsztáne ^{im} geto z-substantivuma ali adjectivuma nominativusom uprav vu nominativusi kaj szamo posztávlamó, ali tajmo, dp. az atyám bíró, az egészség nagy kints (nájmre: van) a' magyar lovak serények. — Rávnics sze te tūdi vöosztávi, csi v-etaksem vküpvézanyi pítamo: hány óra? kicsoda az a' híres ember?

^{im} Vöostáne, geto z-genitivusom nekákoga lādanye znamenijemo, dp. ez a' könyv Jánosé.

Ka more merkati vu poredüvanyi Zaposztavkov?

1. Zaposztavki sze obesinszko za nomenom odzaja, i navékse za nominativusom szkládajo; ali razlocseno, nájmre tiszte, stere i számé lehko sztojijo, ino szo számé razumlive, dp. kétt szék között pad alá esett; — pénz nélkül szegény az ember; — ali nerazlocseno, stere sze nájmre ovak, csi sze k-rejcsi nepridrú'sijo, niti nemorejo razmeti, kak je tou povejdano visse od zaposztavkov,

dp. an, en, ōn, ig, i. t. v. — mái napon, holnapig, i. t. v.

Ti nisteri dönok szlobodno sztojijo i pred nomenom, ali toga hípa 'selejo zvün szébe i drúgi zaposztavek k-nomeni, dp. túl a' Dunán, kívül a' városon, keresztül az uttzán.

2. Zaposztavki obcsinszko naprej, ali vküpprikapcseni sztojijo, geto sze oni k-verbumi prilo'sijo, dp. kimegyek, általugrom, megeszem, i. t. v. — Ali dönok, nájbolye vu zapovedivnom módusi, sze odzaja dejvajo, ino szamo za volo mocsnejsega szpómenka sze naprej potrpljo, dp. menny-ki, ugorj-által, add-meg, i. t. v. — Kroutovnogokrát, nájbolye z-neokoncsivnim módusom, ino zmeszmejsanyom kákse rejcsi sze raztrgajo, dp. meg kell mondani, el lehet szenvedni, vissza fogok jönni. Nadalye: zaposztavki sze i teda raztrgajo od verbuma, ino 'se naprej, 'se odzaja sztojijo, csi ete prepovedajoucse ali zatajécse recsi: sem, nem, se, ne, k-verbumi pridejo; dp. meg nem mondta, ali: nem mondta meg; nem jött fel a' szobába, ali: fel nem jött a' szobába; meg sem rémült, ali: nem-is rémült meg. Etakse naprej ali odzaja dejvanye zaposztavkov sze more navcsiti z-govárjanya, ali z - stenyá.

V-sterom rédi sztojijo adverbiumi, ino veznlki vu govorejnyi?

Adverbiumi szamo kre adjectivuma, ino verbuma naprejprihájajo v-gucsi, szkoro vszig-

dár pred adjectivumom; zvéksim tálom tüdi szkoro vszigdár naprej pred verbumom, dönok vcsászi pouleg natüre govorejnya i za verbum odzaja, dp. nagyon hasznos, igen kellemetes, szépen írok, de ezután írj szebben, olvass hangossan, i. t. v.

Vezníki pouleg szvoje lasztivnoszti naprej sztojijo vu govorejnyi.

II. RAZLOCSEK.

Od vküpszpávlanya Rejcsih.

Na kaj more nájbolye merkati vu vküpszpávlanyi Rejcsih?

Na tou, da naj sze vojvoszka-rejcs z-tov vodbenov-recsjouv vu potrebüvánom casusi, v-persóni, v-racsúni, v-módusi, i vu vrejmeni, i. t. d., pripravno zgliha, i vküpszprávi.

Ka má za podszek Rejcsih vküpszpávlanye?

Recsi vu gucsi na réd szpráva verbum naprejpriháajoucsi, od steroga vesz govorejnye viszi. Z-verbumom moremo pítati: ki? mi? kié? mié? kinek? minek? kit? mit? kitől? mitől? kire? mire? i. t. v., i tak sze zvejdi, vu steri casus, i racsún more djáti nomen, ali meszto nomena pronomen, participium, i drüge premenlive govorejnya tále.

Gda more z-nominativusom 'siveti?

Te, geto z-verbumom na pítanye: ki? mi? kik? mik? trbej odgovoriti; kak nájmre verbum znamenúje edne ali vecs persóne, ali dugoványa bitje (bodouszt) csinejnye, ali sztális, tak more on v-jedinszkom ali v-vno-'sinszkom racsúni sztáti.

Gda more haszek vzéti v-govorejnyi Genitivusi?

Geto kaj na eto pítanye: kié? mié? v-lüczkom ládanyi bití, ali k-nyemi szlísiti znamenújemo; gda nájmre: z-etím verbumom *vagyok* (csi on ocsiveszno ali szkrivno sztoji) ládanya znamenúványe vöpovejmo brezi persónszkoga prilo'ska, dp. mi mindnyájan Istené vagyunk, ezen köntös az Atyámé.

Znaménka. Genitivus z-dokoncskom *é* ne-právdeno vövr'sejo z-réda pométaványa vogrszkih nomenov, ár 'snyim rejszan 'sivéje vougri, csi gli je mogoaese i z-dativusom pouleg regule szprávlenom vöpovedati koga ládanye.

Gda 'sivémo z-dativus casusom?

Geto trbej na pítanye: kinek? minek? odgovárajti, ali a) vu ládanye, ali b) vu priszvá-janye znamenúvajoucsem rázumi.

Kakda sze pohaszni na ládanye znamenúványe Dativus casus?

a) K-ládavnomi nomeni sze *nak*, *nek* dativus casusa koncsinek dolo'si; ta vu ládanyi

bodoncse dugoványe sztolmacséesa rejcs sze pa z-trétye persóne dokoncskom za nyim polo'si, dp. Istennek országa, az Atyámnak képe.

b) Dönok ete *nak*, *nek* dokoncsek (domesztáni zmenkanya znaményom') v-etaksem sztálsi lehko tüdi vőosztáne, nego te more imenik vőniháti, dp. Isten' országa, Atyám' képe.

c) Csi dvej ali vecs rejcsi, stere szo edna vu te drüge ládanyi, vküpszprido, od tih prvih *nak*, *nek* dativusa dokoncsek potünovsi, té szamo k-tomi zádnyemi ládavnomi nomeni prisztoupi, dp. Isten' országának bírása, Atyám' képenek hasonlatossága, Isten' országa' bírásának reménylése, Atyám' képe' hasonlatosságának kitünése.

d) Csi pa ládanye pred ládavno rejcs posztávimo, tak te more *nak*, *nek* dativusa dokoncsek, ino pred tejm imenik tüdi nazoucsi biti, dp. szépsége a' háznak, szélessége a' Dunának.

Gda má meszto Dativus vu priszvájajoucsem rázumi?

Vszigdár, gdakoli je mogoucse na pítanye: kinek? minek? z-verbumom odgovárajti; tou pa 'selejo:

1. Táksi verbumi, z-sterimi kaj priszvájamo, dávamo, gucsímo, protivímo, dopüszbímo,

zapovedávamo, prepovedávamo, nazvesztsávamo, dp. nékem netulajdonítsd, adj a' szegénynek, mond meg Péternek, engedj a' gyengébbnek, i. t. v.

Znaménka. Táksi szo esese eti i eteféle verbumi: ártok, esedezem, használok, hazudok, hiszek, hozok, intek, irigylek, kedvezek, kedveskedem, könyörgök, köszönök, megbocsátok, megfelelek, megköszönöm, megjutalmazom, örülök, segítek, tanácsolok, tartozom.

2. Dativus 'selejo verbumi oni, z-sterimi koga, ali kaj, imenüjemo, szoudimo, zakák-sega koga posztávlamo; ali csi kaj szkem posztáne, ali nekák gráta kaj, dp. engem' Imrének hívnak, ali neveznek; téged jönak tartanak, ali mondanak; Pista katonának ment; Birónak tették, Kirláynak koronázták, Béresnek beszegődött, i. t. v.

3. Eszi szlisijo i nepersónszki verbumi: fáj, illik, tettszik, kell, lehet, dp. nekem fáj a' verés, Jánosnak illik a' mente, gyermeknek tettszik a' tzifra ruha, ugy kell mint ebnek a' bot, lehet neki pénze.

4. Geto z-substantivumom, ali z-adjectivumom kaj priszvájamo z-odstávlanyom van i vagynak verbuma, dp. keserű a' szájnak, kár pénz az esztelennek.

5. Etakseféle medsztavki: jaj, ne, nesze, i. t. v.; tüdi Dativus kre szébe moro meti, dp. jaj nekem, né neked, i. t. v.

Znaménka. Vcsászi sze té dativusa nak, nek, dokoncsek kakti zaposztavek zná pohaszni, dp. a' falnak (tou je tou: fal felé) ment.

Gda more nomen vu accusativusi biti?

Vszáki djánszki verbum na eto pítanye: kit? mit? vu accusativus dene kre szébe nomen ali pronomen, ali participium, dp. szeretem az Istent, nyujtok alamizsnát, i. t. v.

Ka je potrejbno znati od vocativus casusa?

Vocativus gorijemléjo opominajoucsi, i zapovedajoucsi verbumi, ino medsztavki, dp. látod ütsém, oh! atyám!

Gda, i kakda sze szprávi nomen vu ablativus casus?

Ablativus sze vszigdár z-káksim zaposztavkom dogotovi (tou je tou: ona sze pridá k-nominativusi jedinszkoga ali vno'sinszkoga racsína), ino more na eta merkati:

Csi verbum ali káksastécs drúga vojvoszka-rejcs znamenüje:

1. Z-kem podarüvanye, pokastiganye, nagrásanye, oblecsenyé, nahránejnuye, membo, obilnoszt, ládanye, v'sivanye, pajdástvo, ali skér, na eto pítanye: kivel? mivel? bode: al, el, val, vel; dp. pénzelt megajándékozta, tisztséggel felruházta, bottal fenyegette, megverte, borral él, Péterrel tart, i. t. v.

Znaménka. Gda má vŕodsztánoti, ali szé ni-háti, ali premeniti v litera vu ablativusi? zgora pri zgrúntávanyi rejesih je povejdano.

2. Ablativus lübi nomen, geto verbum znamenüje káksega dugoványa vidlivo polo'senyé, za czejno-küpvanye, odávanye, membo, v-orzági, váراسi, vészi, na brejgi, na vodi bodouszt, na eto pítanye: hol? bode: n, an, on, en, ön, dp. az uttán szalad, a' széken ül, tiz aranyon vettem? magyar országon tartózkodik, Pesten árulják, a' Dunán hajókáz, a' Mátrán havazik, i. t. v.

3. Nomen v-ablativus pride gda verbum kama notrivdiranye znamenüje, na eto pítanye: hová? bode: ha, he, dp. templomba megyek, i. t. v.

4. Csi znamenüje verbum nikédig bodouszt, polo'senyé, na eto pítanye: kiben? miben? bode: a' templomban imádkozik, a' kertben mulatozik.

5. Odnekotvöidejnye, vöprediranye, szhá-janye, na eto pítanye: kiből? miből? bode: ból, ből ali bul, bül, dp. a' városból kimen-ni, a' pohárból kiinni, az erdőből fát hozni, a' forrásból fakadni, i. t. v.

6. Potrdjávanyé, ali ednoga dugoványa meszto toga drügoga vztetje ali polo'senyé, ali povrácsanye na eto pítanye: kiért? miért? bode: ért, dp. a' viláért sem mernék vétkezni, pénzért adják a' kenyeret, i. t. v.

7. Komi pribli'sávanye, gibanye, pascsenyé, priszpodáblanye, dosztájanye, poravnávanye, vjedínanye, primerjenyé, na eto pitanye: kihez? mihez? bode: hoz, hez, dp. az urához ment, a' kalapot a' fejéhez illette, alkalmaztatta, egyengette, ember emberhez hasonló, i. t. v.

8. Meszta ali vrejmena posztávlanye, na eto pítanye: meddig? bode: ig, dp. három óráig, kétt esztendeig, a' határ' széléig, Budáról Győrig, i. t. v.

9. Blüzi koga — okoli — ali ponleg bodonszt, ali pa, geto verbum znamenüje adjectivumov z-drügov sztubov priszpodáblanye, na eto pítanye: kinél? minél? bode: nál, nél, dp. az ablaknál ült, nagyobb nálamnál, a' bor jobb a' viznél, i. t. v.

10. Na kaj merkanye, premislávanye, opominanye, nanizávanye, vcsenyé, podújtanye, zavesüvanye, i. t. v.; na kaj gorihitejnye, doszéganye, zdiganye, na eto pítanye: kire? mire? hová? merre? bode: ra, re, dp. mindenre kérlek, vigyázz magadra, várj a' társodra, ülj le a' földre, menj ki az utzára, felkapaskodott a' szekérre, megtanította a' nótára, i. t. v.

Znaménka. Té félre szo i eta: valakire: agyarkodni, boszonkodni, haragudni, i. t. v.

11. Odnekot gibanye, pascsenyé, govo-rejnye, dolipovejdanye, pozáblenyé, doli-

hitejnye, dohidejnye, i. t. v.; na eto pitanye: kiről? miről? honnét? bode: ról, ról, ali rul, rül, dp. leszált a' fáról, azt mondák Péterről, lemondott hivataljáról, elfelejtkezett magáról, leczkéjéről, i. t. v.

12. Geto verbum znamenűje, da sze od nekákoga bojmo, sztrásimi, kaj proszimo, 'selejmo, dobimo, szlecsémo, odszlobájamo, odrinyávamo, i. t. v; na eto pitanye: kitől? mitől? bode: tól, tól, ali: tul, túl, dp. nem félek senkitől; Apámtól pénzt kértem, nyertem; megszabadult a' nyomoruságtól; megmenekedett a' haláltól, i. t. v.

13. Na nekaj drűgo premenyanye, djánye, ali bodouszt, na eto pitanye: kivé? mivé? bode: vá, vé, á, é, dp. katonává lett, Biróvá tették, a' vizet borrá változtatta, i. t. v.

Z-káksimi zaposztavkami sze vkűpszprávlajo varasouv, mejszt, i vesznícz lasztivna iména?

Z-razlocsne féle zaposztavkami, kak nájmre odgovárajamo na eto ali ovo pitanye z-té féle lasztivnimi nomeni:

a) Na eto pitanye: hol? sze k-nisterim dene ban, ben, dp. Romában, Velenczében, Bécsben, Posańyban.

K-nisterim sze pa prilo'si, n, an, on, en, ün, dp. Lócsén, Budán, Pesten, Galgócson, Gyöngyösön.

K-nisterim, nájbolye z-literov r okonosanim sze dodá: ott, ött, dp. Győrött, vasvárött, po Erdélyszkom: Kolosvártt.

b) Na eto pítanye: honnét? odgovárjamo zaposztavkami: ból, ből, bul, bül, ról, röl, rul, rül, dp. Romából, Bécsből, Pestről, Budáról.

c) Na eto pítanye: hová? pridávamo zaposztavke: ba, be, ra, re, dp. Posonyba, Bécsbe, Pestre, Budára.

Kákse oszebujno vküpszkládanye 'selejo níki adjectivumi v-gucsi?

Nisteri adjectivumi, csigli ta zgorajpovejdana pítanya pout poká'sejo, z-poszebnimi casusi, i zaposztavkami k-szebi szprávlajo recsi, nájmre:

1. Nak, nek, dativus 'selejo etaksi: adós, ártalmas, esméretes, esméretlen, hasznos, haszontalan, illő, illetlen, káros, káratlan, kedves, kedvetlen, kétséges, szükséges, veszedelmes, unalmas, csi nájmre z-tejmi komi káksi kvár, haszek, ali kaj táksega priszvájamo.

2. Al, el, zaposztavék 'selejo: egyenlő, egyidős, hasonlatos, határos, szerelmes, tele, teljes, dp. Péter egyenlő, ali egyidős Pállal, Buda határos Pestel, teljes malasztal, i. t. v.

3. Ban, ben, zaposztavék 'selejo: akaratos, álhatatos, ártalmas, bünös, fris, foglalatos, gyors, hamis, idegen, jártos, járatlan, fá-

radhatatlan, lassú, részes, telhetetlen, vétkes, dp. áthatatos a' harczban, jártos a' tudományokban, i. t. v.

4. Z-dokoncskom: hoz, hez, 'selejo k-szebi nomen: hasonló, hasonlítható, hajlandó, jó, rossz, dp. hozzád, ali: Péterhez hasonló, hajlandó, i. t. v. vagyok.

5. Nomen z-szillabov: ra, re 'selejo: alkalmatos, alkalmatlan, erős, erőtlén, érdemes, érdemetlen, gyenge, hajlandó, jó, méltó, rossz, való, dp. ditséretre méltó, tudományra alkalmatos, dologra erős, jutalomra érdemes, semmire való, i. t. v.

6. Z-tól, től okoncsanyom sze nomeni poslejo k-etim: beteg, édes, ékes, bűdös, gyenge, erős, erőtlén, mocskos, szennyes, sovány, tiszta, i. t. v.; dp. beteg az italtól, bűdös a' dohány füstől, i. t. v.

Kak vkûpszprávleni sztojîjo v-govorejnyi ti priszpodáblajoucsi Adjectivumi?

Va priszpodáblanyi káksega koli dugoványa k-tomi 'drûgomi, poprej k vszigdár eto málo rejcs: *mint* zmesz notridenemo, dp. ez a' könyv olly szépen van nyomtatva, *mint* a' másik.

Z-poszebnim tálom pa 'sivémo z-touv málov rejcsov: *mint*, geto z-drûgov sztubov kaj priszpodáblamo, dp. nints boldogabb ember, *mint* a' ki a' sorsával megelégszik, többet ér a' becsület, *mint* a' pénz.

Vnogokrát vu priszpodáblanyi meszto *mint* pohasznimo *mint sem* recsi, dp. ennek az embernek több a' ezerentséje, *mint* ali: *mint sem* az esze.

Medtémtoğa dönok prav priszpodáblamo z-drúgov sztubov, csi meszto *mint*, ino *mint sem* zaposztavka nál, nél v'sivamo, dp. szebb az erkölts minden kincs nél, többet tudok nálad nál.

To trétyo sztubo vküpvé'semo z-etim zaposztavkom: között, dp. a' nap leg szebb a' tsillagok között.

Zvün té szo prilicsne na aztolmacsenyé trétye zvissene sztube tüdi ete recsi: igen, felette, rend kívül, mindeneknél, sokkal, legis leg, dp. a' mi királyunk igen i. t. d., kegyelmes, ali: mindeneknél kegyelmesebb, ali: leg kegyelmesebb.

Kákse vküpszkládanye 'selejo racsúnszki nomeni, ino pronomeni?

'Se je zgorajpovejdano, da racsúnszki nomeni, ino pronomeni ali za substantivumom, ali számí sztojécsi sze pometávajo, i rávnics pouleg substantivuma premenyávanya sze szkládajo vu potrebüváne casusi i racsúne; — ti ládavni persónszki pronomeni pa czelou dr'stjo substantivumov regule.

Ka more znati od kázajoucsega pronomena?

Kázajoucsi pronomen: *az, ez* (amaz, emez, ugyanaz, ugyanez) csi med nyim, i med substantivumom imenik prebiva, tak teda on gorivzeme tisztoga substantivuma casuse, i zaposztavke, dp. ezt az embert, ez által az ember által, i. t. v. — Csi sze meszto kázajoucsega pronomena denejo recsi: *azon, ezen*, more on vöodsztáti z-imenikom vréd, dp. azon, ali: ezen embert, ali: ember által, i. t. v.

Znaménka. Vogrszkoga Jezika poszebna la-sztivnoszt je:

- a) Vrejmena, nájmre: leta, mejszecza, tjédna, dnéva, vöre, ino etaksefélö znamenüványe, na eto pitanye: mennyi ideje? i. t. v.; z-ládavnim prilo'sekom trétye persóne vöpraviti, dp. egy esztendeje, tiz hónapja, egy hete, kétt napja, három órája, i. t. v.
- b) Nisteri, nájbolye ti nepersonszki verbumi sze radi z-personszkimi prilo'skami vküpdejvajo, dp. fejem-ed-e, mindenem-ed-e fáj.
- c) On substantivum, z-sterim sze na kákso persóno czila, i namejni, sze z-personszkim ládavnim prilo'sekom zgovárja, dp. mindenit elpazérlotta, érdeme szerint büntettetik, szereti testvérét, hivd-el bátyádat, i. t. v.
- d) Gda na koga pregovorimo, ali titulázivamo, teda 'se z-drúge, 'se z-trétye persóne ládavnim prilo'sekom 'sivémo, dp. Felséged, ali: Felsége; Hertzegséged, ali: Hertzegsége; Excellentziád,

ali: Excellentsziája; Uraságod, ali: -sága; Hegyel-med, ali: -me. Vcsászi prisztoupi tūdi trétye persóne pronomen: ő, dp. ő Felsége, ő Excellentsziája, ő Hegyelme, i. t. v.

Z-káksov poszebnosztjov sze vkűpszprá-vijo neokoncsani pronomeni: mind, minden, mindenik, mindnyájan?

Mind sze brezi pometávanya szamo od nepersonszkoga dugoványa pohaszni, ino 'selej kre szébe verbum z-accusativusom vszigdár vu dokoncsanoi Formi; dönok sze jemlé vcsászi meszto *mindnyájan*, dp. a' péuzt mind elvesztette, mind megégette, mind meg vette (nej pa: mind megvett), mind elmentek (meszto: *mindnyájan* elmentek).

Minden sze more pometávati, i pohaszni kám od persóne, kám od nepersonszkoga dugoványa, nego verbum vszigdár vu nedokoncsanoi Formi potrebuje pri szebi, dp. minden ember halandó, mindent elbeszélte (nej pa: elbeszélte).

Mindenik je prilicsen na znamenüványe persónszkoga i nepersonszkoga dugoványa, nego szamo v-jedinszkom racsúni, dp. mindenik a' tanulók közül magát jól viselje.

Mindnyájan je na haszek szamo od persóne, i vu vno'sinszkom racsúni, ali krouto dobro szpádne pouleg nyega i persónszki pri-lo'sek, dp. mindnyájunk-jotok-jok.

Ka je potrebno znati od senki ino semmi nedokoncsanoga pronomena?

K-tejm vu vszákóm casusi *sem*, ali pa meszto té dejvamo *sints* rejs v-nisterom szpadáji, dp. senkitől sem félek, semmit sem loptam, senki *sints* itthon, semmim *sints* a' világon.

Znaménka. Zapovedajoucs ali prepovedajoucs meszto *sem* právimo *se*, dp. se neűlj, de mást se tégy.

Kakda sze more szpraviti verbum na persóno i na racsún gledoucs?

Vszáki personászti verbum more z-vodbenoga nomena nominativusom vednom isztom racsúni i v-persóni sztáti, dp. én hajókázok, te járkálsz, ő alszik, a' király (ő) kormányozza az országot, a' katonák (ők) védelmezik a' hazát.

V-steró persóno more djáti verbum, csi razlocsneféle i vecs persón ali dugoványov csinejnye ali sztális szpomínamo?

V-to prednyejsó persóno; nájmre: ta prva je prednyejsa od te drűge, ta drűga páli od trétye je prestimanejsa, dp. én-is, te-is, 's az egész társaság sétálni megyűnk, te 's mások-is halandók vagytok.

Znaménka. Kakda, i gda more verbum vu dokoncsanoi ali nedokoncsanoi Formi jemati, i vu steri casusai more 'snyimi vküpvézati nomene? je zgoraj 'se obilno povejdano.

Ka more znati od djánszkoga, i djáti-zapovedajoucsega verbuma vküpvézanya?

Tou, da tiszto dugoványe, za steroga volo sze csinejnye zgodi, pouleg szébe v-accusativusi scsé meti, dp. a' földet szántom, ali: szántatom; szállót szedem, ali: szedetek; — Vendar potrpi i drúge casuse kre szébe, da sze kákse csinejnya, ali dugoványa kákoszt okolsztojno raztolmacsi, dp. bottal verte, ali: verette meg a' gonosztévót. — Vcsászi tüdi 'sivémo z-djánszkim verbumom brezi accusativusa, za volo sztolmacsenyá káksega sztálisa, dp. aratok, arattatok (podrazmivsi dugoványe).

Kákse vküpszprávlanye naszledûje te trpiven, i trpeti-csinécsi verbum?

Trpiven, i trpeti-csinécsi verbum od djánszkoga, i djáti-zapovedajoucsega verbuma szhájani, te vodbeni accusativus na nominativus obrné; nominativus pa zaposztavkami tól, től, ali által gorivzeme; te drúge casuse rávnotak, kak te djánszki i djáti-zapovedajoucsi verbum obdr'si, dp. Istentől, ali Isten által a' jövendő életben megjutalmaztatnak a' jámborok; (meszto etoga: Isten a' jövendő életben megjutalmazza a' jámborokat).

Znaménka. Trpívne, i trpeti-vesinécsse verbu-
me more dobro razlocšávati od tih djáti-zapovedajou-
csih, ár szo tej na szvojo zvüneysnyo formo k - szebi
trno szpodobni toti, dönok csi preglédnemo, kak edna
rejes od te drüge viszi? — náj bolye pa vpametvze-
memo razlocsnoszt med nyimi, z-tiszte rejesi, stera vu
accusativusi sztojécsa toga djáti-zapovedajoucsega
verbuma nepovr'se, dp. gyujtatom, gyujtattatom; ége-
tem, egettetem a' gazt (djáti-zapovedajoucsi verbum)
gyujtatom, ali gyujtattatom; égettetem (trpíven, i trpe-
ti-vesinécsi) ár je drügo: gyujtatom, gyujtatok, gyujtatik;
egettetem, égettetem, égettetik; kak eto: gyujtatom,
gyujtatod, gyujtatja, i. t. d.; égettetem, égetteted,
égetteti, i. t. d.

*Kákse vküpvézanye 'selejo mogoucsni
verbumi (tehető igék)?*

Mogoucsni verbumi sze z-tisztimi casusi
vküpvé'seje; z-sterimi nyíhovi penýásztí ver-
bumi, tou je: oni, z-sterih szo szhájali, ali
szo tej djánszki, ali szrejdneyi, ali trpívni ver-
bumi, dp. a' dorgálást ki nem állhatta sirás
nélkül; meg menekedhetett a' veszélytől; a'
rest tanuló megverettethetik a' tanítótól. —
Medtém toga dönok szlobodno 'sivémo z-mo-
goucsnim verbúmom ibrezi vugiblivoga no-
mena, dp. siethetek, halgathatok.

*Gda more verbum v-kázavnom módusi
biti?*

Geto sze govorejnye v-káksem gvisnom i
dokoncsanom rázumi vzeme, brezi vszega za-

povedanya, velejnya, prepovedavanya, ali 'selejnya; ino rávnic v-tisztom vrejmeni, v-sterom sze právi kaj zgoditi, ali biti, dp. Péter alszik, elmenend, i. t. v.

Gda má zapovedlven módus meszto?

Geto zapovedajoucs, velécs, ali prepovedajoucs gucsimo, dp. veddel az ajándékot; nevondel magadat.

Gda more verbum vu zvesüvávén módus polo'siti?

Geto kaj pogodbeno, i z-negvisnim dokoncsanyom, nájmre: ha, hogyha, vajha, bártsak, ino z-etakseféle rejcsih vezanyom, kaj zgovárjamo, ali z-verbumom stero nasse 'selejnye sztolmacsimo, dp. ha tudnám, hogy megtanultad legyen leczkédet, megditsérnélek; vajha megtarthattam volna ígéretemet.

Gda moremo nájbole 'siveti z-komaj-preminoucsim i x-prisesztnim vrejmenom zvesüvávánoga módusa?

Nájbole teda, geto za tejm escse i drúgo komaj preminoucsé, ali prisesztno vrejmen naszledüje, dp. ha meglátnád barátodat, ali: ha meglátandanád barátodat, örülni fognál.

Gda more pokaszniti neokoncsiven módus?

Poprejk, geto dvá verbuma vküpszpride-ta vu govorejnyi, med tejma eden pride v-neokoncsiven módus. Tou sze more prigoditi pouleg nisterih adjectivumov tüdi, szkrivno podrazmivsi verbum *van*, dp. akarok írni; szép tanulni. — Navékse z-etaksega rázuma verbumami vküpprikapcsüjemo drügoga vu neokoncsivnom módusi: akarok, félek, hallok, igyekezek, indulok, járok, jövök, kezdek, kívánok, küldök, megyek, sietek, szeretek, szokom, tanulok, tudok, z-sterimi nájmre nássó volo, mislejnye, 'selejnye, i ova nagibanya naprejposztávlamo, ino steri z-ednoga na to drügo meszto idejnye, ali pascsenyé znamenüjejo.

Znaménka. Lepou more vu vogrszkom jeziki vküpvézati neokoncsivnoga módusa kámzdásnye, kám prisesztno vrejmen z-personszkimi oboujega racsúna prilós'kami, nájbolye z-etimi, i eteféle verbumami: *kell, lehet, van, tetszik*, i. t. v. dp. kell mennem, lehet jádzanom, van ennem, tetszett leülnöm, i. t. v.

Kákse vküpszprávlanye 'selejo Participiumi?

Participiumi rávno tak, kak i neokoncsivni módus, v-tisztom casusi sztojijo v-govorejnyi, kak szám dokoncsanoga rázuma verbum, dp. vizzel élni, élő, élvén.

Z n a m é n k a. Participiumi sze ali za substantivum, ali za adjectivum prestimávajo, dp. író, írott, írandó, i. t. v. Káksi rázum dávajo, z-táksov lasztivnosztjov ládajo v-govorejnyi, ino sze pohaszniyo.

Ka za lasztivnoszti má Gerundium
ván, vén, va, ve?

Ván, vén csinécshi; va, ve trpécshi sztális vszigdár v-preminoucsem vrejmeni sztolmacshi.

Z n a m é n k a. Verbuma: *vagyok*, ino *leszek* participiumi: *való*, ino *lévő* nezracsunane adjectivume rodijo, kakti dp. na etakse pítanye: *honnán való?* messze való; — *minek való?* rubának való, enni való; — *mire való?* nyakra való; — *hová való?* Bécs-be való, i. t. d. — Z-etaksimi pridavkami more mertüeslivo 'siveti, ár nyih povnou'sanye grdi gucs vcsini.

Ka more oszebujno merkati vu vküpvézanyi Zaposztavkov?

Oni zaposztavki, steri sze z-trétýe persóne prilo'sekom dejvajo v-gucshi, te 'snyimi hodécshi nomen v-dativusi kre szébe lübijó, dp. Pilátusnak alatta, Urának előtte, a' háznak megette, i. t. v.

Zaposztavék sze more tüdi za volo mocsnejsega govorejnya kám k-verbumi, kám k-nomeni kakti podrügacseni dejvati, dp. a' templomba mentem, ali: be mentem a' templomba.

Z n a m é n k a. Ona, stera szo'se zgorajpovejdana, tü znouvics neszponominavsi, szamo je tou potrejbno poumniti, ka sze nisteri zaposztavki k-tomi házajou-

csemi pronomeni (az, ez) prikapesújo, ino toga szlejdnyo z litero na szvojo prvo premenyajo: abban, ebben; abból, ebből; annál, ennél; arról, erről; attól, ettől; avval, evvel; (dönök i etak tüdi právimo: azal, ezzel).

Ka mámo znati od vkiľpszprávlanya pítajoucsega govorejnya?

V-pítajoucsem govorejnyi one recsí naprej rívamo, stere szo v-pítanyi náj véksega szpominanya.

Záto sze szlobodno zacsne pítanye z-sterim koli tálom govorejnya, od steroga nájmre viszi véksa moucs pítanya.

Csi z-verbumom, ali brezi verbuma z-adjektivumom pítamo, navékse more *e*? prisz-toupiti, dp. tudod-e a' leczkédet? szépek-e a' virágok? i. t. v.

Z-ednov recsjouv: z-sterim casusom dp. kié? kinek? i. t. d. pítamo, z-tisztim i odgovárjamo.

Znaménka. Od govorejnya drúgih tálov ta nájpotrebnejsa szmo naprejšdávali. — Obilnejse vese-nyé je za vékse vucsenike. — Vnávadovzétje zdávanih regul ocsivesztni haszek poká'se.

Példe za ponávlanye regul. *)

1.

Jó nem kotonozok alatt láb banem
 To Dobro sze nekota pod nogámi, nego
 magam hagyom keresem nem mint haszontalan
 sze dá íszkati; — nej liki nehasznovi-
 virág melly magam leesem fa
 ten czvejt, steri szám dolikáple z-drevja, ne-
 mint jóizű gyümölcs szedem kell.
 go kak técsni szád, steri sze brati more.

2.

Igazság sokszor nyögők lenyomom és
 Pravicza vecskrát jécsa dolipote'sena, ino
 valanunt Nap sűrű felhő befödöm
 kakti szuncze od gousztih oblákov zakrita; —
 mégis az mind győzőm vagyon
 dönok ona vsze premore majoucsa szvoje
 védelmező szél
 branitele, steri, kakti veter obláke od szuncza,
 elhajtom ellenség.
 razsenéjo nyéne protivníke.

*) Vucsitelje morejo krédi meti vecs etaksih péld,
 stere morejo v-souli na cserno táblo goripi-
 szati i z-pítanyami szvoje Vucsenike na dáne
 regule opominati; Táksim pa, steri písztati
 znájo, more i na dom goridati.

3.

Netartok fontolatlan minden oktalan
 Nedr'si nepremisleno z-vszakim nerázum-
 ember mert némelly beszéllek, és cselekszem,
 nim cslovekom, ár nisteri gucsi, i csini
 nemtudom mód azért köszörülök
 steromi nevej 'slaka. — Záto sze brűszis
 más vagyok tompa tehát keresek magam
 pri drűgom, ár szi toupi? — tak iscsi za szébe
 jó köszörülöm.
 dobroga brűszára.

4.

Mái időben többet kívánnak egy Bölcs-
 től, mint régen a' Görögök a' héttől, ugyan-
 azért ma több készség, 's mesterség kívánta-
 tik arra, hogy tudjunk egy emberrel jól bán-
 ni, mint régen kívántatott egy egész népnek
 igazgatására. Ma minden magos ponton áll,
 's elmulaszthatlan kötelességök mind az eg-
 gyes embereknek, mind a' nemzeteknek az
 időszak' szellemével egyenlőleg előlépni, 's a'
 világosodásban, 's tökéletesedésben egy pon-
 ton is megnem állapodni.

2.

Bizonyos talpkövei vannak a' boldogság-
 nak, nem mindenkor történetből leszen az a'
 Böltsek' tulajdona: az önn munkásságnak va-

gyon ebben legnagyobb befolyása. — Némelly emberek, mint merő oszlopok, úgy állanak a' szerentse' temploma előtt, 's zörgetés nélkül várják, hogy nekik ajtó nyitassék; — mások okosabbak, előre nyomulnak, és a' bátorságtól, 's érdemtől segítettén hízkelkednek Fortuna Istenasszonyának, 's megnyerik grátiáját. — Az erkölos, és szemes maga alkalmaztatás nyitnak ajtót a' boldogságra, a' boldonság' kutfeje a' boldogtalanság.

3.

Tanuld meg az emberek' uralkodó indulatait, 's gyenge oldalait ismerni, mert ezzel már kezekben van az emberek' szívének 's akaratjoknak kultsa.

4.

Csudálatni szép dolog, szerettetni ennél is szebb. A' magá szerettetésre természeti hajlandóságok kívántatnak, de a' mívelésnek 's szoktatásnak-is ahoz kell járulni; e' végzi bé, a' mit természet tsak elkezdett. — Akarsz szerettetni? szeressed önn magadat; légy jóltévő, kellemetes, beszédedben helyes, és tselekedeitedben egyenes. A' nyájas udvariság, egy bájoló politikai fogása a' Nagyoknak.

5.

A' gazdagság 's a' betsület olyan: mint a' földnek gőzölgése, a' melly nagynak látszik

messziről, de mikor közelebb jön hozzánk, egészen eltűnik előlünk. — Az igaz embernek méltósága pedig hasonló azokhoz az igen magos, de távollévő hegyekhez, a' mellyek mindenkor nőni látszanak a' feléjük közelgető utazók előtt.

6.

A' Falun minden bizonnyal legszabadabban él az ember; — a' ki dolgozni, 's másokkal jól tenni szeret, annak számtalan alkalmatosságok adják elő magokat arra, hogy az emberi nemzetnek leghasznossabb 's legelnyomattattabb részének jöltévője lehessen szóval 's tselekedettel.

7.

Vigyázz! 's kiszabd lépésidnek

Előre már a' határt;

Mert a' leány olyan virág,

Mellynek egy szellő is árt.

Roucsna Kniga

nikih korenásztih, i penyásztih Vogrszkili
Rejcsih.

A.

Ablak; oblok, okno.	Ágyú; stük.
Abrak; obrok.	Ágy; posztela.
Ábrázat; lieze obouje.	Ájtatos; pobo'sen -a-o.
Abrints; obroucs.	Ajak; vüszta.
Abrosz; sztolni prt.	Ajándék; senk, dár.
Adni; dati.	Ajánlani; priporocsiti.
Adomány; danyò	Ajtó; dveri.
Adós; dú'sen, du'snik.	Ájulni; omedleti.
Adakozó; daroviten-a-o.	Akadály; zádava.
Ág; vejka.	Akarat; vola.
Aggódni; krouto sze	Akaratos; szvo
szkrbeti.	okoren -a-o.
Agy; mosgyáni.	Akasztani; ves
Agyak; illójeza.	Akó; akouv.
Agyar; fantlivi, szán-	Akol; ovesárnio.
docsni, kanzobáti-a-o.	Alamizsna; álmos

Alacsony; nisziki -a-o.	Anyá; Matí.
Alatta; odspodí.	Atya; oosa.
Alattomban; szkrivoma.	Apadni; opádati,
Alávaló; bojdikaj, ma-	vküpidti.
lovreiden -a-o.	Apátur; apát.
Alázni; poníziti.	Apácza; Apaticza.
Áldani, blagoszloviti.	Ápolgatni; ottávlati,
Áldomás; áldomás,	o'sívlati.
pilo.	Aprítani; na drouvno
Alkalmas; prilicsen,	rezati, szekati.
pripraven -a-o.	Ár; czejna.
Alkonyodni; nagnoti	Árulni; odávati.
sze.	Arany; zláto.
Alku; pogodba.	Aranyművész; zlatár.
Áll; laloka.	Arasz; pedén.
Állani; sztáti.	Aratás; 'sétva.
Állat; sztvár.	Árenda; placsőlo.
Alma; jaboko.	Árkua; árku (papíra).
Almáriom; olmár.	Árnyék; szencza, tenya.
Almélkodni; csüdivati	Árnyékszék; odstop-
sze.	nyek (szraonyek).
Árok; jálen, cseláren	Árok; graba.
Árpa; jecsmen.	Árpa; jecsmen.
Ártni; szehn, szenya.	Árr; silo.
Ártalmatlan; skodliv -a-o.	Ártalmas; skodliv -a-o.
Ártatlan; nedú'sen, ne-	Ártatlan; nedú'sen, ne-
krívi -a-o.	krívi -a-o.
Artz; lícze.	Artz; lícze.
Árva; sziróta.	Árva; sziróta.

Ásítani; zejvati.	Atyafi; rod, rođák,
Ásni; kopati.	'slájta.
Ásmány; kopanye (bruncz, 'selczo i. t. v., stero sze zemlé vő- szkopa).	Aczél; oczel.
Aszalni; szüsiti.	Austria; austriánszki ország.
Asszony; szamicza.	Avulni; obsztárati.
Asztal; sztol.	Ázni; mocsiti.
Átok; preklénsztvo, kumba.	Azóta; odtisztiháo.
Áts; drejvo - delavec (czimerman).	Azonban; medtemtoga.
	Azonnal; preczi, vesa- szi, taki, nameszti.
	Áztatni; namákati.

B.

Bab; grah.	Bal; lejvi -a-o.
Bába; baba.	Balaton; mlaka vu vogr. országi náj véksa.
Babona; satringa.	Balgatag; neszpamoten -a-o.
Bádjadni; oszlabnoti.	Bolha; búha.
Bádóg; pleh.	Bálván; bolvan.
Bagaria, bagaria(leder).	Bámúlni; peesüdivati sze.
Bagoly; szova.	Bánni; 'salüvati, má- rati.
Baj; nevola.	Bárány; ágnyecz, ov- osicza.
Bajsz; bajuszi, mu- sztácsi.	
Bak; (bok med ovczá- mi), (na kocsiáj od- zaja 'sagdife).	

Barát; priateľ, kloster- szki Redovník.	Bibirts; bradajicza.
Baracz; breszkev.	Bika; bík.
Barlang; lúknya v- pecsíni.	Bimbó; povjé.
Barna; csrnkavi -a-o.	Birni; ládati.
Barom; 'sivincse.	Biró; szodecz.
Bátor; varen, bátriven -a-o.	Birodalom; ládanye, zapovedníszto.
Bátya; sztarejsi brat.	Birkózni; metati sze.
Begy; krof, püta.	Bivaly; bivol.
Béka; 'saba.	Biztatni; drasztiti, rá- tati, nagovárjati.
Békó; 'selezjé.	Bizonyítani; szvedocsiti.
Bél; csrejvo.	Bodnár; kolár.
Bér; nájem, lon, vdíny.	Bohó; budallo, bukfess.
Bereg; bereg, goscsaría.	Bojtár; ovcsárszki hlá- pecz.
Beretva; brítva.	Bokor; grm.
Bérmálás; Potrdjenýé (od szvesztva) bér- manye.	Bokréta; korina.
Bértz; planina.	Boldog; blá'sen -a-o.
Beszéd; gucs, govo- rejnye.	Bolond; nemák, ne- mászti -a-o.
Beteg; bete'sen -a-o, bete'sník.	Bolt; staczün, bonta.
Bets; vrejdnoszt, pre- stimanoszt.	Bor; víno.
Betsület; postenyé.	Borítani; podveznoti, pokriti.
Betű; litera, szlova.	Borjú; tele.
	Borona; brána.
	Bors; prpel.
	Borsó; grásics.

Bosszuság; zámer.	Bub; huba.
Bot; oscsek, bot.	Bujni; szkriti sze.
Botlani; poteknoti sze.	Bunda; kosűh, december.
Bocsátni; pűsztiti.	Buta; butaszti -a-o.
Bocsánat; odpűscsenyé.	Bűcsű; odpűsztek.
Bű; sűrki, obilen -a-o.	Bűza; psenicza.
Bűkezű; daresliv, daroviten -a-o.	Bűdűsség; vonyűja, vonyba.
Bűjt; poszt.	Bűn; grejh.
Bűlts; műder -a-o.	Bűzke; gizdav, hűnyen -a-o.
Bűltsű; zibel.	Bűz; szmrdalo.
Bűr; kou'sa.	
Bű; dreszűlnoszt, 'sa-loszt.	

D.

Dagadni; otecsti.	Dér; szlána, innye, mraz.
Daganat; otok.	Deres; innyasztı, deres (sztolicza).
Dagasztani; mejsziti.	Derék; vrli -a-o.
Dajka; dojka.	Dě'sma; deszetina.
Dall; popėvka, dona.	Diadalom; obládanye.
Danolni; donájkatı,	Dinnye; dıanya.
popėvati.	Diű; orűh.
Dara; grės.	Ditsėrni; hvűliti.
Darah; falat.	Ditsėretes; hvűlevrei-
Darű; 'serjáv.	den -a-o.
De; ali.	
Děl; podně.	

Dob; bobén.	Dörgölni; glodati,
Dohány; dohán.	csouvati.
Dolog; delo.	Drága; drági -a-o.
Domb; brejg.	Drót; drot.
Dorgálni; káratí.	Duda; duda.
Dög; küga, mrlina,	Dugaz; zátik.
mrczina.	Dunya; blazina.
Dönteni; podrejti, szü-	Dühös; bejszen -a-o.
noti.	Dülni; naszloniti sze,
Dörögni; grumeti.	podrejti sze.

E.

Eb; pesz.	Egyenes; ráven, ed-
Ebéd; obed.	nácsen -a-o.
Ebédelni; obédüvati.	Eggyezni; zjediniti,
Ébredni; zbüditi, pre-	pogoditi sze.
dramiti sze.	Együgyü; prouszti-a-o,
Edény; poszouda.	szlabe pámeti.
Édes; szlatki -a-o.	Éhség; glád.
Efféle; etakseféle.	Éj; noucs.
Ég; néba.	Éjfél; pounoucsi.
Egér; müss.	Éjszak; szever.
Egërség; zdrávje.	Ék; záglozda, lepota.
Egész; czeji -a-o.	Eke; plüg.
Egni; goretí.	Él; osztrecz.
Eggyesség; jedinsztvo,	Elég; zadoszta.
jedinoszt, szlo'snoszt.	Elme; pamet.
Egyenlőség; ednákoszt.	Elet; 'siték.

Élelem; 'sivesz.	Ereszkedni; püsozáva- ti sze.
Ember; cslovek, szá- mecz.	Eresztteni; püsztití.
Emelni; zdignoti.	Eretnek; krivoverecz.
Emlék; szpoumenek.	Érzék; csütejnye csüt.
Emlétni; szpomenóti.	Erkölt; jákoszt, kré- poszt.
Ének; peszem, po- pévka.	Erköltstelen; lagoji -a-o.
Énekelni; popévati.	Erő; moucs.
Engedni; odpüsztití.	Érsek; Érsek (prejdnyi (Püspek).
Engedelmes; pokoren -a-o.	Erszény; mosnya.
Engedetlen; nepoko- ren -a-o.	Értelmes; rázumen -a-o.
Enni; jeszti, zobati.	Értz; bruncz, med etc.
Étel, étek; jejsztvina, hrána, krma.	Esni; szpadnoti, kapati.
Enyhítés; polecsánye.	Eső; de'sd's.
Enyv; keljé.	Esedezni; moliti sze.
Epe; súcs.	Esküdni; priszégati.
Építeni; czimprati, zí- dati, napobougsati.	Esmerkedni; szpoznati sze.
Épület; ram.	Estve; vecsér.
Erány; primerjenoszt.	Ész; pamet.
Ér; 'sila.	Észrevenni; opaziti, napametvzeti.
Érni; doszégnoti, dójdti.	Esztelen; neszpameten -a-o.
Érdem; vrejdnoszt.	
Erdő; long.	

Eszköz ; skér.
 Esztendő ; letto.
 Eczet ; jeszi.

Evezni ; brodáríti.
 Ezer ; jezero.
 Ezüst ; szrebro.

F.

Fa ; drejvo, lejsz.
 Fagyjú ; lój.
 Fagyni ; zmrznoti.
 Faj, fajt ; félya, plod,
 plemen.
 Fájdalom ; boleznoszt.
 Fájdítani ; tou'siti sze
 od boleznosztí.
 Fákla ; duplejr, szkalya.
 Fal ; sztejna.
 Falat ; zalo'sáj.
 Falu ; vész, szelo.
 Far ; ledovjé.
 Fáradni, fáradozni ;
 trűditi sze.
 Farkas ; vúk.
 Fársáng ; fassenk.
 Facsarni ; 'smikati.
 Fazék ; lonecz, pizsker.
 Fázni ; zébszti, mrzlo
 bití.
 Fecskendező ; bzekan-
 cza.

Fedél ; pokrivács,
 sztreha.
 Fegyver ; orosjé.
 Fej, fő ; gláva.
 Fejedelem ; Poglavnik.
 Fejér ; bejli -a-o.
 Fejéritni ; bejliti.
 Főjni ; dojiti.
 Fejsze ; szekera , te-
 pacsá.
 Fejteni ; páratí, pre-
 tocsiti (vino).
 Fesleni ; razpáratí.
 Fekete ; cserni -a-o.
 Feküdni ; le'sati.
 Fél ; pou, sztrán.
 Feleség ; 'sena.
 Felejtteni ; pozábití.
 Felelni ; odgovoriti.
 Felho ; oblák.
 Félelem ; bojznoszt,
 sztráh.
 Fenék ; dno.

Fény; szvetloszt, lszk.	Főzni; kűhati.
Fenyegetni; priteti sze, groziti sze.	Fujni; pihati.
Fenyőfa; bór.	Fulladni; daviti sze.
Ferdeni; koupati sze.	Furni; vrtati.
Fergeteg; veterni ober- lencz.	Futni; bej'sati, pobeg- noti, czopoutati.
Fojtani; daviti, za- düsiti, zagútiti.	Függeni; vlsziti.
Fosztani; szkübszti, csejszati, szlejesti.	Füréz; 'saga.
	Füst; din.
	Füzfa; vrba.
	Fűszerszám; zácsimba.

G.

Galamb; goloub.	Goromba; gronbi-a-o.
Gallér; golejz.	Gödör; graba, djama.
Ganēj; gn'oj.	Göblyű; okrógli -a-o.
Garas; gross.	Görbe; krivi -a-o.
Gatya; lacse platene.	Görts; krcs.
Gazda; vért.	Göz; szpár.
Gazdag; bogat -a-o.	Guta; guta, bo'si 'slak.
Gereblye; grebén.	Gyalázni; grajati, spotati.
Gerény; tour.	Gyalog; peski -a-o.
Geszténye; gosztany.	Gyalu; hoblics.
Golóbis; golombis.	Gyanusig; menesa, szumlyivoszt.
Gomb; gomba.	
Gond; szkrb.	
Gonoszság; hüdouba, lagojina.	

Gyanakodni; stimati; szúmliti.	Gyónni; szpovedati.
Gyapjú; vuna.	Gyökér; korén.
Gyász; turobnoszt.	Gyöngy; d'sünd's.
Gyáva; neobdelan, prouszti -a-o.	Gyönyörű; lejpi, vu- goden -a-o.
Gyák; küscsar.	Győződelem; preoblá- danye.
Gyéken; rogosz.	Győzni; preobládati, premocsti, zadoleti.
Gyenge; szlabi -a-o.	Gyújtani; vusgáti.
Gyep; trata, plesze.	Gyülekezni; vküppri- hájati.
Gyeplű; czügeo.	Gyülölni; odűriti.
Gyermek; dejte.	Gyümölcs; szád.
Gyertya; szvejcsa.	Gyűrű; prsztan.
Gyilkos; vmorecz.	Gyűszű; prsztnyek.
Gyógyulni; ozdraviti.	
Gyomor; 'saloudecz.	

H.

Hab; pena.	Hajnal; zarja.
Had, háború; bojna, tábor.	Hajó; ládja, sájka.
Hagyni; niháti.	Hal; riba.
Haj; vlász.	Halál; szmrt.
Hajtani; gnati, czmáriti.	Hallani; csüti.
Háj; szalo.	Hálni; szpati v-nocsi.
Hajolni; nagnoti.	Hám; konyszka óprava, hámi.
Hajlandó; nagnyen -a-o.	Hamú; pepél.
	Hang; glász.

Hányini; metati.	Heverni; le'sati zah-
Harag; szerditoszt.	mán.
Harang; zvon.	Hiában; zahmán,
Harapni; grizti.	zóbszton.
Harisnya; stunfa, no-	Hiba; bloudnoszt, fa-
gavicza.	linga, pomenyka.
Harmat; rosza.	Hid; mouszt.
Hartz; vojna, bitje.	Hideg; mrzli -a-o.
Has; cservou, trobűj.	Himlő; bobinki, szük-
Hasadni; kálati, pokati.	nyicze, mozoli.
Hasonló; szpodoben	Hit; vera.
-a-o.	Hitel; vervanye.
Használni; pohaszniti,	Hini; zvati.
nűczati.	Hinteni; toriti, csrkatí.
Határ; mejja, határ,	Hirmondó; novínár.
menik.	Hív; veren -a-o.
Hátra; nazáj.	Hizelkedni; prilízávati
Hátúl; odzaja.	sze.
Ház; hi'sa.	Hizni; podkrmiti,
Haza; dom, domovina.	tűcsen -a-o grátati.
Hazudni; lagati.	Hó; sznejg.
Hegedű; goszli.	Hohár; hohár.
Hegy; brejg.	Hold; mejszecz.
Héj; szkourja.	Holnap; zajtra, vűtro.
Hely; meszto, presztor.	Homlok; cselo.
Henyélni; manyikűvati.	Hónap; mejszecz med
Hertzegség; Herczegia.	12 v-letti.
Hervadni; szejhnoti,	Hordani; nosziti.
vejhnoti.	Hortyogni; frkati.

Hosszú; dúgi -a-o.

Hozni; prineszti.

Hugom; moja mlájsa
szesztra.

Hurka; klobász.

Hurút; kaseo.

Hus; meszou.

Huzni; vlejcesti, po-
tégnoti.

Hültni; hladiti.

I.

Idegen; ptühinszki,
lützki a-o.

Idő; vrejmen, csasz.

Idvezültni; zvelicsati.

Idvezítő; Zvelicsiteo.

Ifjúság; mladoszt, ju-
násztvo.

Iga; járem.

Igerni; obecsati.

Igyekezni; popascsi,
súriti, fliszati sze.Ijedni; zbojati, szasziti
sze.

Imádni; moliti.

Imádság; molítev.

Inas; szlűsbenik.

Ing; robacsa, szrakicza.

Ingerlő; vábecz, rá-
tavecz, nagibavecz,
nágibni -a-o.

Ingyen; zóbszton.

Innep; szvétek.

Inni; piti.

Ital; pítvina, pilo.

Inseg; nevola

Inteni; opomenouti,
kivati, migati.Intézet; náprava, ná-
sztava, réd, príprava.

Irni; plszati.

Irgalom; milosztivnoszt

Irigy; nevoscséni -a-o.

Irtóztató; sztra'sen,
grozen -a-o.

Iskola; soula.

Ismérni; poznati.

Ispótály; spítál.

Istáló; stala.

Isten; Boug.

Itéltni; szouditi.

Ittze; stűcza.

Izzadni; potiti, znójiti
sze.

J.

Jaj; joj.	Jelen; zdásnyi, nazoucs-
Jajgatni; jávkati, jajcz-	en -a-o.
kati.	Jó; dober -a-o.
Jámkor; krotki, pobo-	Jobbágy; kmet.
'sen -a-o.	Jönni; pridti.
Járom; járem.	Jövevény; prisavecz.
Játtzani; zmenyatisze.	Júh; ovcza.
Jég; léd.	Jutni; dójti dp. zvina
Jegy; znaménye, za-	me je dójslo malo;
ruk, lisa.	pridti, dp. nem jút-
Jegyezni; znamenüvati.	hattam hozzá; nej
Jegyzés; znaménka.	szam mogao do nye-
Jel; znaménye.	ga pridti i. t. v.
Jelenteni; znamenüva-	Jutalom; nájem, plá-
ti, nazvejsztiti.	csa; lon.

K.

Kád; kad, becska.	Kalmár; staczünär, krá-
Kakas; kokout.	mar.
Kalamáris; tintnyek,	Kályha; kálha, pécs.
kalamáris.	Kamara; kámra, klejt.
Kalán; 'slicza.	Kantza; kobila.
Kalap; krnscsák, klo-	Kapa; motika.
bűk.	Kapni; dobiti, popad-
Kalapács; hamer.	noti.
Kalász; vlát.	Káposzta; zelje.

Kappan; kopün.	Kép; kejp.
Kapu; vráta.	Kérdeni, pítati.
Kár; kvár, skoda.	Kérkedni; znásati sze.
Kar; miska.	Kerek; kolou, potács.
Kard; szábla.	Kerekes; okrongli -a-o.
Karika; potács.	Kerület; okroglina.
Káromkodni; pszüvati.	Kergetni; nagányati,
Kártya; kárta.	czmariti.
Kása; kasa.	Keresni; iszkati.
Kasza; kosza.	Kereskedni; tr'siti.
Kaszálni; kosziti.	Keresztelni; krsztiti.
Katona; katana, szol-	Kérni; prosziti.
dák, vojnák, junák.	Kért; ograd.
Kebel; krilo.	Kés; noss.
Kedv; veszeljé.	Késérni; szprevoditi.
Kedveskedni; prilizá-	Késő; készen, müden
vati sze.	-a-o.
Kefe; kefa.	Keszkenyő; roubecz,
Kék; szívi, plávi -a-o.	faczalejk.
Kém; oglejüvács.	Kesztyű; rokaicze.
Kémelni; zasztoupiti	Ketske; koza.
sze, sounati.	Kéve; sznop.
Kémény; rour, dinnyák.	Kevély; gizdav -a-o.
Kemény; trdi, csrsztvi	Keverni; mejsati.
-a-o.	Kevés; malo.
Kender; konoupla.	Kéz; rouka.
Kendő; briszacsa.	Kezdeni; zacsnoti.
Kenni; mazati, máczati.	Kiáltani; kricsati.
Kenyér; krüh.	Kigyó; kacsa.

Kilints; verigács.	Kotsonya; 'sójca.
Kinozni; mantrati.	Kovász; kvász.
Kínálni; ponüditi.	Kováts; kováts.
Kints; kints.	Kő; kamen.
Kivánni; 'seleti.	Köd; meglá.
Kóborlani; potepati sze, klátiti sze.	Köhögni; kaslati.
Koholni; zmiszliti, ko- vati.	Köles; proszon.
Koldulni; koudivati.	Kömény; kün.
Koma; boter, kum.	Könnyezni; szkuziti sze.
Kon; kúnya.	Könnyű; lehki -a-o.
Kopogni; dünkati, ston- kati.	Könyörögni; moliti sze.
Koppantó; odtrnyács.	Könyv; kniga.
Koporsó; skrinia mrt- vecska.	Köpenyeg; plács.
Korbács; korbács.	Köpülni; montiti.
Korhely; klátes, tepes- ki -a-o.	Környülállás; okolisci- na, okolsztojnoszt.
Korom; szaja.	Köröm; nojét.
Korouna; korona.	Köszönni; zahváliti.
Korpa; otroubje, záj- mecska.	Köszönteni; pozdrávla- ti.
Korsó; pútra, kame- necz.	Köszörülni; brúsziti.
Kóstolni; kostati.	Kötni; vézati.
Koszorú; vejnecz.	Kötél; vou'se, vajat.
Kotsi; kotsie.	Közel; blizi.
	Kövér; tücsen, debeli -a-o.
	Kréta; kréta.
	Krumpli; krompér.
	Kults; klüts.

Kunyhó; kuesa.
Kurta; krátki -a-o.
Kut; sztüdenecz.

Kutya; pesz.
Küldeni; poszlati.

L.

Láda; skrinia, lada.
Lágy; méhki -a-o.
Lajha; vtraglivi -a-o.
Lakat; lakat.
Lakni; sztáti, prebivati.
Láng; plamén.
Lankadni; odnemágati.
Láncz; lancz.
Lassú; pomalen, mü-
den, súslav -a-o.
Lat; lot.
Látni; viditi.
Leány; csi, deklina.
Légy; műha.
Lélek; dáh, düsa.
Len; lén.

Lentse; lécsa.
Lepedő; prt, vilahen.
Lesni; nacsákati, nasz-
trejgati, opázivati, sú-
tati.
Létz; latos.
Leves; suppa.
Levegő; zrák.
Levél; liszt.
Ló; kony.
Lóvagolni; jezditi, ja-
hati.
Löni; sztrliiti.
Lud; gouszka.
Luk; lüknya.
Lustaság; nesznajsnoszt.

M.

Ma; dnesz.
Madár; fiics.
Mag; szemén.
Máj; jétro.

Majom; upicza.
Mák; mak.
Malatz; praszé.
Malom; mlin.

Mankó; kankola.	Mész; vápno.
Marha; 'sivina, márha.	Mészáros; meszár.
Marok; prijisca.	Méz; méd.
Mártani; mocsiti.	Mezítlen; bős, goul,
Mászkálni; láziti, pleziti.	nági -a-o.
Mátka; zárocsnicza,	Mező; polé.
lyüba.	Misse; messa.
Matska; mátska.	Mogyoró; lesnyek.
Mázsa; czent.	Mókus; vevericza.
Medgy; visnya.	Molnár; mlinar.
Medve; medved.	Moly; mol.
Méh; fcséla.	Mondani; praviti, ve-
Mely; prszi.	leti.
Meleg; topel, vroucsi	Móring; za'senitev, za-
-a-o.	roki.
Megye; okroglina, kra-	Morsalék; drobtina.
jina.	Mosni; prati, mujti,
Mennyország; neb. krá-	zmíti.
lesztvo.	Mosologni; zaszmeati
Mentség; zagovor,	sze.
szprejcsanye.	Mocsár; mūzga, mocs-
Meny; szneha.	várniza.
Menyegző; gosztüva-	Mo'sár; mousar.
nye, szvádba.	Mocsok; nesznájga
Menyetske; szneha.	kvapa.
Méreg; csemér.	Mulandóság; csalaria
Mérték; mera.	nesztálnoszt.
Mester; Vucsíteo, me-	Mulatni; razveszeliti
ster, műjszter.	sze.

Munka; delo.	Műhely; delavnicza,
Muzsika; igra, mu'sika.	vestat.
Must; most.	Műszer; machina, skér
Mutatni; kázati.	za mestrio.

N.

Nád; trszt.	Nevelni; gori hrániti,
Nadrág; szüknyene	krmiti.
lacse.	Nevetni; szmejati.
Nagy; velki -a-o.	Nóta; vi'sa, nouta.
Nap; szuncze, dén.	Nézni; glédati.
Narants; pomeráncsa,	Nöni; rászti.
narants.	Nőtelen; neo'senyen,
Násznagy; sztarisína.	neomo'sena, nezá-
Nátha; násesz.	konszki -a-o.
Násznagyasszony; po-	Nyáj; csrejda.
sznehálja.	Nyak; sinyek.
Nehéz; 'smetni, teski	Nyál; szlina.
-a-o.	Nyár; letto.
Nedv; vlaga, podmonk,	Nyargalni; jezditi, ja-
mézga.	hati.
Néma; nejmi -a-o.	Nyárs; ráseny.
Néne; sztarejsa sze-	Nyelni; po'srejtí.
sztra.	Nyelv; jezik.
Nép; lüszto.	Nyereg; szedlo.
Név; imé.	Nyers; szirouvi, csrszt-
Névnap; gód.	vi -a-o.
Nevezni; imenüvati.	Nyilni; odprejtí sze.

Nyiltszívű; odprtoga szrczá.	Nyögni; jécsati, szto- nyati.
Nyomni; té'siti.	Nyugodni; pocsinouti szi, zahájati.
Nyomorék; nevolás, nevolni -a-o.	Nyúl; závecz. Nyúlui; szégati.

O.

Ó; sztári -a-o.	Ortza; licze.
Ohajtani; 'seleti.	Orvosság; vrásztvo.
Okozni; zroküvati, kriviti.	Orvoslani; vrácsiti.
Okos; cseden, szpa- meten -a-o.	Oskola; skoula.
Oktatni; vcsiti.	Ostoba; nemák, nemá- szti, bedásztai -a-o.
Ol; hlejv.	Ostor; bics.
Olaj; oli.	Oszlop; szteber, szoha.
Oldal; rebro.	Osztani; deliti, tálati.
Olló; skárje.	Osztály; táo, talinga, delinga, deo.
Oltalom; obramba, varvanye.	Ököl; pesznicza.
Oltár; oltár.	Öl; klafter.
Olvasni; steti.	Ölni; vmoriti, bujti, klati.
Orr; nousz.	Önként; számrad.
Óra; vőra.	Önteni; vlejátí.
Orgona; orgole.	Őrizni; varvati, strá- 'siti.
Oroszlány; oroszlán.	Őrizkedni; hábati sze.
Ország; kralevcšina, králesztvo, ország.	Ördög; vrág, hűdi dűh.

Öreg ; sztári -a-o.	Ósz ; jészen, szejri -a-o.
Órleni ; mleti, menoti.	Öszve ; vküp, zamá.
Örök ; vekivecsen ,	Ötsém ; mlájsi brat.
őrocsni -a-o.	Özönviz ; povoudna,
Öröm ; radoszt.	potop obcsinszki.
Örülni ; radüvati sze.	Özvegység ; dovinsztvo.

P.

Pad ; sztolicza, policza.	Paripa ; jahanecz.
Padlás ; dille , gornyiszpoudnyi pod.	Parlag ; práha, préjlog.
Pajta ; gyümlo, párma.	Párna ; blazina.
Pajtas ; tiváris, pajtás.	Pásztor ; pasztér.
Palatzk ; flaska.	Patak ; potók, járek,
Pallérozni ; pogláditi.	czürk.
Páltza ; paltza.	Patika ; apotejka.
Panasz ; to'sba.	Patkány ; podgany.
Panaszolni ; oponosztí,	Patkó ; podkouv.
ton'siti sze.	Pattantani ; pocsiti.
Pántlika ; kiticza ,	Pazarlani ; zaprávlati,
pántlik.	raszipávati.
Pap ; pop.	Pélida ; példa.
Papiros ; papír.	Penész ; plesznia.
Paplan ; odejvka, poplon.	Pengeni ; brneti.
Parantsolni ; zapovedati.	Penna ; pero za píszanye.
Paraszt ; kmet, polobdelavecz , páver.	Péncz ; pejnezi.
	Per ; szvája, právda.
	Peretz ; pretzli, vrta- nek.

Pecsenye; pecsénya.	Por; práh.
Piatz; platz.	Portéka; blágo.
Pihenni; pocslvati, odehnoti szí.	Posztó; szűknye.
Pihe; pavula.	Pótolni; domesztíti.
Pillantani; mignoti.	Prédálni; robiti.
Pintze; pívnicza.	Prém; krajina gvanta.
Piótza; piajca.	Prés; pressa, sztisz- kávnicza.
Pipa; pipa.	Préselni; pressati.
Pipázni; dohán kaditi.	Próba; próba, vardej- vanye, szküsávanye.
Piros; erdési -a-o.	Próbálni; vardejvati, szküsávati, próbáli- vati.
Piritni; pajati.	Prokátor; prokátor.
Pirongatni; pokárati, strajfati.	Prüszszenteni; szkíh- noti sze.
Pisztoly; pisztóla.	Puha; méhki -a-o.
Plánta; plánta, flancza.	Puska; püksa.
Pléh; plej.	Puskapor; pükseni práh.
Pohár; pehár.	Pusztá; pűшти -a-o.
Pók; pavuk.	Pusztaság; pűscáva, pűsztina.
Pokol; pekeo.	
Polgár; pűrgar, vara- sánecz, mesztáncsar, szveczki -a-o.	
Pont; piknya.	

R.

Rab; vousznik, rob.	Rágalmazni; ogrizáva- ti, osvaozsati.
Ragadni; vneszti.	

Rágni; grízti.	Répa; repa.
Ragyogni; szvetliti, lesz- noti, lescsíti sze.	Repülni; leteti.
Rajzolni; málati.	Repdesni; lejtati.
Rák; rak.	Rest; vtraglivi, nemár- ni -a-o.
Ráma; ráma.	Rész; táo, deo.
Rang; szlú'sba.	Részesülni; táodobiti.
Rántz; grba, gűba.	Részeg; pián -a-o.
Rántani; potégnoti, pretepszi hráno.	Reszelni; ribati.
Ráspoly; pilo.	Reszkesdni; trepetati, dregetati.
Rázni; tróusziti.	Rét; szenóset, trávnik.
Réf; hlakét.	Rétes; poveticza, rétes.
Reggel; gojdno, zaj- tra, űtra.	Rettegni; od sztráha trepetati.
Régi; dávni -a-o.	Réz; bruncz, kufer etc.
Rejteni; szkriti, szrániti.	Ringatni; zibati.
Rekedni; zamuknoti.	Ríni; brécsati.
Rekeszteni; zaprejti, précsiniti.	Ritka; rejtki -a-o.
Remek; mujszterszko lejpo delo, mujszter- stuk.	Romlani; kvariti, raz- nűczati sze.
Reményleni; vűpati sze.	Rongy; czota, brnya, czapa.
Réműlni; presztrassiti sze, szasziti sze.	Rontani; pogibiti, po- kváriti.
Rend; réd.	Roppanni; prászkatí.
Rengeni; zibati, trou- sziti sze.	Rosta; resseto.
	Rosz; lagoji, hűdi -a-o.
	Rothadni; gnyílití.

Rózsa; rou'sa.

Rövid; krátki -a-o.

Rúd; rúd.

Rugni; brsznoti.

Ruha; oblacsilo, gvant.

Ruházat ddo. / —

Rút; grdi, mrszki -a-o.

S.

Sáfrán; Sáfrán.

Sajnálni; mliliti.

Sajt; szir.

Sajtó; za stampanye
pressa.

Sállya; 'sájfik.

Saláta; saláta.

Sánta; plantavi, san-
tavi -a-o.

Sár; blato.

Sárga; 'súti -a-o.

Sarjú; ótava.

Sarló; szrp.

Sátor; sator, hüta.

Savany; kiszilina.

Seb; kraszta, rana.

Sebes; krasztav, ra-
nyen, biszter -a-o.

Segél; pomágati.

Selyem; szvila.

Semmi; nikaj.

Semmirevaló; nikaj-
vrejdennej.

Senki; niscse.

Seperni; meszti, po-
mejtati.

Ser; piva.

Serház; pivárnicza.

Sereg; vno'sina, sereg.

Serkenni; zbüditi,
drasztiti.

Serke; gnida.

Sérteni; vrazíti, raniti.

Serpenyő; ponev.

Sétálni; sétati, szpre-
hájati.

Setétség; kmicza.

Sietni; pasciti, hititise.

Sikos; szklishki -a-o.

Sikálni; csouvati, za-
hárít.

Siket; glühi -a-o.

Sima; 'gladki -a-o.

Sinyór; 'snyoura.

Sip; 'svegla.

Sirni; joukatisze.

Sógor; szvák.	Szabadság; szlobos-
Só; szou.	csina.
Sósvíz; szlatina.	Szabadítani; odszlobo-
Sóska; scsava.	dití.
Sohajtani; zdihávatí	Szabni; napraviti, vő-
szí.	zrezati.
• Sok; vnogo, doszta.	Szag; disék, szaga,
Sokaság; vno'sina.	zdüha.
Sor; réd.	Szagos; lepon, ali grdou
Sors; szrecca, sors,	dissécsi, vonyaszti-a-o
sztális.	Szagolni; pridejhnoti,
Sovány; lossi, hitváni	pridihávatí.
-a-o.	Száj; vűszta, csoba.
Sövény; plout, szecsa.	Szakadni; trgati sze.
Spárga; spárga.	Szakály; bráda.
Spongyia; mourszka	Szakács; kühar.
goba.	Szaladni; bejsati.
Srét; sprí.	Szalangálni; drkati.
Sróf; sraif, vrtilo.	Szállás; sztán.
Strá'sa; strá'sa.	Szalma; szlama.
Susogni; poseptávatí.	Szalonna; szlanina,
Süldő; bravícek.	speh.
Sülledni; vésznoti,	Szám; racsun, broj.
vtűniti.	Számolni; racsúnati,
Sütni; pecsti.	brojiti.
Sürgetni; opominati,	Szány; szaní.
rátati, primárjati.	Szánni; salüvati, mi-
Sűrű, gouszti -a-o.	liti.
Szabad; szloboden -a-o.	Szántani; orati.

Szapotá; bitri, friski,	Szemtelen; neszránni
povno'sen -a-o,	-a-o.
Szappan; 'sájfa.	Személy; persóna.
Szár; szaré, petlika.	Szemérem; szráam.
Száradni; szüsiti, szejh-	Széna; szenou.
noti.	Szent; szvéti -a-o,
Származni; szhájati.	szvétecz, szveticza.
Szárny; perout.	Szentelni; szvetiti,
Szarv; roug.	szvécsati.
Szarvasmarha; rogáta-	Szenvedni; trpeti.
márha, 'sivína.	Szépség; lepota.
Száz; sztou.	Szerezni; szpraviti.
Szederj; malina.	Szerentse; szrecca.
Szedni; brati.	Szeretni; lübiti, rad
Szédelni; vrteti sze.	biti.
Szeg; czvek ('selezni)	Szidni; pszüvati, po-
klin (leszeni).	kárati.
Szegfü; klinecz.	Szij; remen.
Szeglet; vógel, kout.	Széles; sürki -a-o.
Szegény; szíromák,	Szita; szito.
szíromaski -a-o.	Szív; szrczé.
Szégenyleni; szrámbiti,	Szivarvány; desceev-
szrameslüvati sze.	nyek, dés'sdnyevni
Szék; sztolec.	roug.
Szekér; koula.	Szó; rejcs.
Szél; veter.	Szózat; rejcsiglász.
Szelid; krotki -a-o.	Szóllani; gúcsati.
Szelidíteni; vkrotiti.	Szóllítani; oberesti,
Szem; okou, zrno.	opomenouti.

Szoba; hi'sa.	Szökni; pobegnöti, od-
Szokás; návada, sega,	szkocsiti, vujdti.
sik.	Szöllőfürt; grozd.
Szoknya; szüknya,	Szôni; tkati.
kitla.	Ször; koszmínye.
Szolga; szluga.	Szunyog; kumár.
Szomjas; 'séden -a-o.	Szórni; toriti, vejhati.
Szomorúság; 'saloszt,	Szúrni; bodnoti, szmek-
tú'snoszt.	noti.
Szomszéd; szouszed.	Szürök, szmola.
Szopni; czeczati.	Szükség; potrejbcsina.
Szoptatni; nadájati.	Szülni; roditi.
Szorítani; sztisznöti,	Szüle; roditeo.
tiscsati.	Születés; rodjenyé.
Szoros; teszni -a-o.	Szüret; brátva.
Szőke; blejdo-'süti -a-o.	Szüts; krznár.

T.

Tábla; tábla.	Tallér; tallejr, dollar.
Tábor; vojszka, tábor.	Talp; podplat.
Tágos; prosztorni, sör-	Tanáts; tanáts, návuk,
ki -a-o.	vládnisztvo.
Tag; kotriga.	Tanú; szvedok.
Tagadni; tajiti.	Tanulni; vcsiti sze.
Tajték; pena.	Tanítom; vcsiti.
Takáts; tkálecza.	Tanító; vucsiteo.
Tál; szklejcz.	Tanítvány; vucsenik.
Találni; nájditi.	Tántz; plész.

Tányér; tanyejr.	Teknő; korító.
Tapasztalni; szpozná- vati, zvediti.	Tél; zíma.
Tapló; goba za kre- szanye.	Temetni; pokopati.
Tapsolni; pleszkati, vküppokati roké.	Templom; czérkev.
Tárház; tárnahi'sa.	Tengely; náred.
Tárgy; predmetek, vsze ono, od steroga je mi- slejnye, ali gucs.	Tenger; mourje.
Tarka; piszani -a-o.	Tehetség; mogoucs- noszt.
Társ; tiváris.	Ténta; tinta.
Társaságos; tivárisi -a-o.	Térd; koleno.
Tartani; dr'sati.	Terh; bremen, 'smé- csava, 'smécsa, te'si- na.
Tartozni; du'sen biti.	Teremni; pouvati, rászti, roditi.
Tartóztatni; zadr'sávati.	Termés; pouvanye.
Taszítani; porínoti.	Termet; zrász.
Tavaly; láni.	Teremtő; szvoriteo.
Tavaszi; protilejtje, szprotlejtje.	Teremteni; szvoriti.
Tégla; czigeo.	Test; tejlo, 'sivot.
Tegnap; vcseraj.	Tészta; tesztou.
Tehén; krava.	Tettzeni; dopádnoti, viditi sze.
Téj; mlejko.	Tetű; vűss.
Tekerni; szúkati.	Teve; gamila.
Tekinteni; poglédnoti, prestimati.	Tévelyedés; bloud- noszt.
	Tiltani; prepovedati, zabránniti.

Timár; lú'sar.	Törni; trejti, menoti.
Tiszt; vládnik.	Törpe; máli -a-o, magas.
Tisztartó; dvorszki.	Történni; prigoditi sze
Tiszta; csishti, sznásni -a-o.	Történet; prigodba, prigodjenyé.
Titok; szkrivnoszt, szkrovnoszt.	Törülni; briszati, vszéknoti.
Titkolni; szkrivati.	Törvény; právda.
Tó; mlaka.	Trágya; gnój.
Tobák; tobák.	Tréfa; sála.
Tojni; neszti.	Trombita; trobönta.
Toll; pero, pérje.	Tsáhitni; zapelávti.
Tolvaj; tát.	Tsalán; kropliva.
Torma; ren.	Tsalni; vkaniti.
Torony; türen.	Tsalárd; cseláren -a-o.
Tök; tikev.	Tsalfaság; jálnoszt.
Tó; korenyé.	Tsapni; vdariti, biti.
Tőkepénz; Capital, Summa poszojena na Interes.	Tsap; csep.
Tökélletes; popolni -a-o.	Tsapláros; krcsmár, ostarjás.
Tölteni; vlejáti, napu- niti.	Tsászár; Czaszar.
Tömött; napháni -a-o.	Tsat; kaptsa.
Tömlőcz; temnicza.	Tsata; boj, bitje.
Töltsér; nálev, traktar.	Tsatorna; 'slejb.
Tördelni; na drouvno sztrejti.	Tsatsogni; 'slabratí, brbotati.
	Tsekély; máli -a-o, ma- lovrejden -a-o.

Tseléd; dr'sina.	Tsomó; vozéo.
Tselekedni; csiníti, djáti.	Tsonka; csonklavi, krnyásztí -a-o.
Tsendes; tihi -a-o.	Tsont; csonta.
Tsengetni; czinkati.	Tsorda; csrejda.
Tsepp; kapla.	Tsorba; scserbinaven -a-o.
Tsépelni; mlátiti.	Tső; czejv.
Tsere; memba.	Tsődör; kanczejr.
Tserép; csrepnya.	Tsömör; grzdenyé, csám.
Tseresnye; csresnya.	Tsötörtök; csetriek.
Tsésze; salicza.	Tsuda; csüdo.
Tsests; czeczek.	Tsudálatos; csüden -a-o.
Tsibe; piscse.	Tsuf; szramota, spot.
Tsiga; pús.	Tsufolni; spotáriti.
Tsik; piskour.	Tsuka; csuka.
Tsiklandani; szrbeti, scsegetati.	Tsunya; grdi -a-o.
Tsikó; 'serbé.	Tsupán; szamo.
Tsikorogni; skripati.	Tsúsz; csújsz.
Tsillag; zvejzda.	Tsuzni; láziti, pleziti, posplesznoti.
Tsillapítai; ftissati.	Tsür; skegyen, naszi- párcza.
Tsinálni; naréditi, na- praviti, csiníti.	Tudni; znati.
Tsipni; vcseknoti.	Tudomány; znánye.
Tsipóvas; klejscse.	Tudakozni; zvedávati.
Tsizma; csizma.	Tudósítani; nazvejsztiti, na znánye dati.
Tsizmadia; csizmár.	
Tsók; küs.	
Tsókolni; küsnoti.	

Tulajdon; lasztiven
-a-o.

Tulajdonitni; priszvá-
jati.

Turó; kiszilák.

Tû; igla.

Tûzni; bodnoti.

Tüdô; plúcsa.

Tükör; gledalo.

Tündökleni; lesznoti
sze.

Tûrni; potrpeti.

Tûrhetôs; potrplivi-a-o.

Tüstént; vcsaszi; pre-
czi, kmeszti.

Tûz; ogyen.

Tûzhely; ognyiscse.

Tyuk; kokous.

Tráfolni; odmetati,
proutigúcsati.

Trafrang; kvaszt, csa-
frang, csop.

Tzédula; czedula.

Tzégér; kazács, czaj-
gar.

Tzéh; czejh, drúsba.

Tzél; namén, czío,
konecz.

Tzélozni; namenyáva-
ti, czilati.

Tzérna; konecz, czvő-
ren.

Tzifra; píszani, czi-
fraszti -a-o.

Tzigány; czigán.

Tzikkely; razlocsek,
sztavek, stük.

Tzipellô; soulin.

Tzinege; szinicza.

Tzitrom; limoni, czi-
tron.

Tzomb; bedro.

Tzukur; czuker.

U.

Udvar; dvor.

Ugatni; lajjati.

Ugorka; ugorka.

Ugrani; szkocsiti.

Ugrás; szkákanye.

Ugró; szkákavecz.

Úgy; tak.

Úgy-e? jeli?

Úgymint; kakti, nájmre.	Utálni; nemáratí za
Ugyanugy; rávnotak.	nyega, odürjávati.
Ujj; nouvi -a-o.	Utálatos; odüren -a-o.
Ujság; novina.	Utólsó; szlejdnyi, zád-
Ujságlevél; novinszki	nyi -a-o.
liszt, novina.	Uttza; vulicza.
Ujjítani; ponouviti.	Uzsorálni; úzsuro pro-
Újj; praszt.	sziti, ober právdeno-
Unni; navoliti, grzditi	ga Interesa.
sze.	Ügyelni; szkrbeti sze.
Unalmas; dúgoga csa-	Ügyes; roucsni, vejdni,
sza, grzdliv -a-o, odü-	prilicsni -a-o.
ren.	Ügyefogyott; zapüscse-
Unoka; vnük.	ni, zavsztvlen -a-o.
Ur; goszpoud, gosz-	Üldözni; pregányati.
podin, goszpon.	Ülni; szedeti.
Uradalom; Imányo	Üres; prázen -a-o.
goszposzko.	Üritni; üresíteni, práz-
Uralkodni; goszpodü-	niti.
vati.	Üröm; pelin.
Uraság; goszposztvo.	Üstök; kecska.
Uszni; plavati.	Üstökös csillag; komé-
Usztatni; poplavati,	ta, repáta zvejzda.
oplátnoti.	Üszök; sznejt.
Ut; pout.	Ütni; vdariti.
Utas; poutnik.	Ütés; vdárecz.
Utasítani; opoutiti.	Ütközni; biti sze, vo-
Utítárs; poutni tiváris.	jüvati szkem.
Utazni; potüvati.	

Ütközet; bitje, vojüva-	Üzenni; szposzlati.
nye, bojna, boj.	Üveg; glass.
Üzni; goniti.	Üveges; glá'sar.
Üzés; pregányanye.	

V.

Vad; divji, loski -a-o.	Vakmerő; prevzéten,
Vadász; jágar, lovecz.	szlejpo-batriven -a-o.
Vadászat; jagaria, lo-	Vaktában; poszlejpom.
vina.	Vakarni; sztrügati,
Vadászni; po jagarii	skrábati.
hoditi.	Valaha; negda.
Vadítani; odevcsiti,	Valaki; nekák.
zbejsziti, odváditi.	Valami; nekaj, kaj.
Vadulni; zdivjati.	Válni; loucsiti sze.
Vád; to'sba.	Válalni; naszébe vzéti.
Vágni; szekati.	Váltani; meníti.
Vágyni; po'seleti, po-	Választani; prébrati,
'selnoszt meti.	odebrati.
Vagyony; blágo.	Válasz; odgovor, od-
Vagyonos; prémocsen	locsek.
-a-o.	Változni; premeníti
Vagyom; Imetek.	sze, csrejditi.
Vaj; mászt.	Váltság; odküplenyé.
Vajha; bár dabi!	Váll; rama, plécse.
Vak; szlejpi -a-o.	Vallani; vadlűvati.
Vakulni; potemneti,	Vallástétel; verevadlű-
oszlepnoti.	ványe.

Vallás; vadlúványe.	Vendégség; gosztsenyő,
Valóban; rejszan, zai-	máo.
sztino.	Venni; vzéti, kúpiti.
Valóság; isztina.	Vér; krv.
Vám; mauta.	Vérhas; gri'sa.
Vánkos; vánkis.	Véreshurka; krvavicza.
Vármegyeház; vármeg-	Véreses; malo-krvávi
gyévszka hi'sa.	-a-o.
Varni; sívati.	Véres; krvávi -a-o.
Varr; kraszta.	Verem; zemlenicza,
Varga; soustar, csrej-	djama, rejpnicza.
vlár.	Verni; biti.
Varjú; kouvrán.	Verekedni; biti sze.
Vass; 'selezo.	Verekedés; bitje.
Vassáros; 'selezár.	Veriték; znój, pot.
Vásár; szeme, szenye.	Veres; erdőcsi -a-o.
Vásárolni; na szenyi	Véreses; erjávi -a-o.
kaj kúpiti.	Vereshagyma; lük.
Vastag; debeli, kusztí	Vers; versus.
-a-o.	Vese; obiszt.
Vászon; plátno.	Veszni; prejti.
Vatsora; vecsérja.	Vesztetni; pogübiti.
Védelmezni; brániti.	Vesztegetés; raszipá-
Vedleni; misziti sze.	vanye, zaprávlanye.
Vékony; ténki -a-o.	Vesztesség; zgüba,
Vélni; mejniti, stimati.	zgibícsek.
Vélekedés, stimanye.	Veszedelem; pogyibel,
Vénség; sztaroszt.	pogyibelnoszt.
Vendég; goszt.	Veszekedő; szvadlív
	-a-o.

Véteni; gresiti.	Világ; szvejt, poszvejt.
Vétek; grejh, pre- grejska.	Világítani; szvejtiti.
Vetni; lücsiti, vrzti, szejjati.	Világos; szvetli -a-o.
Vetekedni; boriti, stü- kati, pernyati sze.	Világosan; szvetlo.
Vetemedni; nameriti sze; zablonditi.	Villa; rasoske.
Vecsernye; vecsernicza.	Villaszénahányó; ra- szoje.
Vezetni; voditi, pelati.	Villaháromágú; ville.
Vezér; voj, vojvoda.	Villám; bliszki.
Viasz; vonszk.	Villámlani; bliszkati sze.
Vidám; veszéli -a-o.	Villagó; leszcsécsi -a-o.
Vidámulni; razveszeli- ti; razvedreti sze.	Vinni; neszti.
Vidámérmék; veszélo, csütejnye.	Víni; vojüvati.
Vidék; okroglina, kra- jlina.	Vióla; vióla.
Vig; veszéli -a-o.	Virág; czvejt.
Vigadni; veszeliti sze.	Virágzani; czveszti.
Vigadozás; radüvanye, veszeljé.	Virítani; zeleniti sze.
Vigasztalni; obeszeliti.	Virgantz; friski, nasz- kocsécsi, jaszen -a-o.
Vigyázni; paziti, mer- kati.	Virradni; zoriti, deniti sze.
Vigyázat; paszka, mer- kanye.	Viselni; nosziti.
	Viselet; nosba, poná- sanye.
	Visgálni; zgrüntávati, preglednoti.
	Visgálás; zgrüntávanye, preglejüvanye.

